

Epitelová tkáň

Petr Vaňhara, PhD

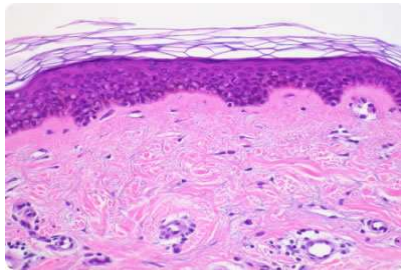
Dept. Histology & Embryology,
Faculty of Medicine MU

pvanhara@med.muni.cz

SOUČASNÁ KLASIFIKACE TKÁNÍ

Na základě morfologických a funkčních znaků

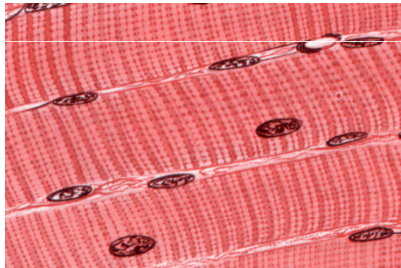
Epitelová

Kontinuální, avaskulární vrstvy buněk s různou funkcí, orientovaných do volného prostoru, se specifickými mezibuněčnými spoji a minimem mezibuněčného prostoru a ECM

Deriváty všech tří zárodečných listů

Svalová

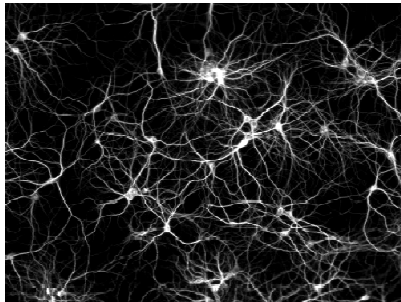

Obsahují myofibrily → schopnost kontrakce

Derivát mezodermu - KS, myokard, mezenchymu - HS

Výjimečně ektoderm (např. m. sphincter a m. dilatator pupillae)

Nervová

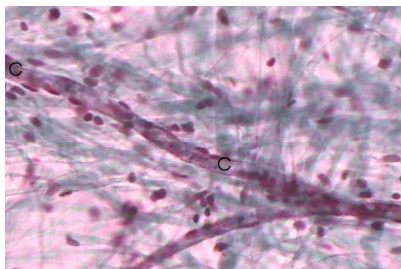

Neurony a neuroglie

Příjem a přenos elektrického vzruchu

Derivát ektodermu, výjimečně mezenchymu (mikroglie)

Pojivová

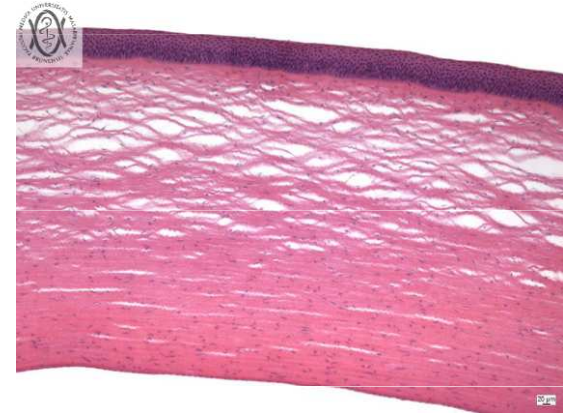
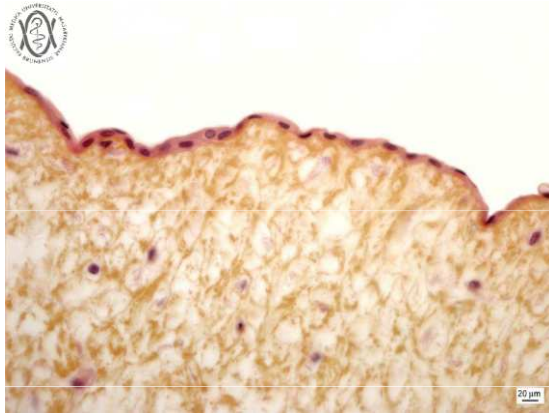
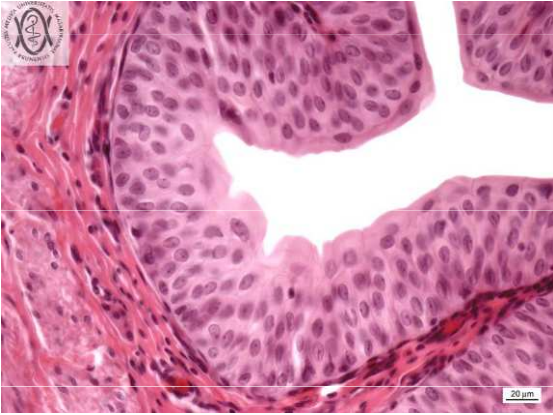
Dominantní přítomnost extracelulární matrix

Vazivo, chrupavka, kost, tuková tkáň

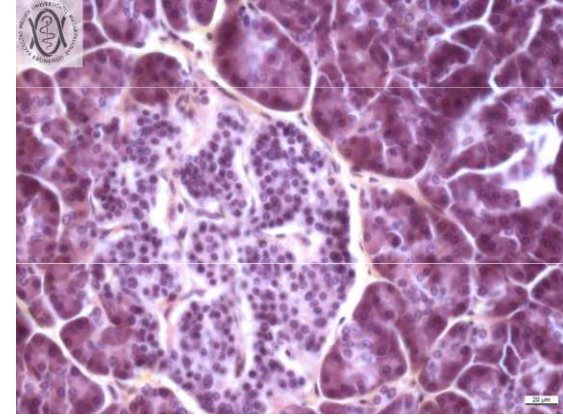
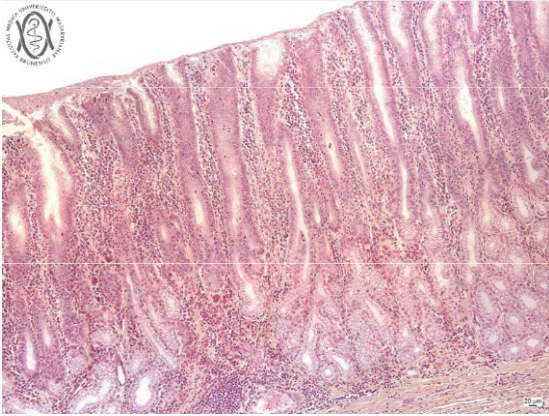
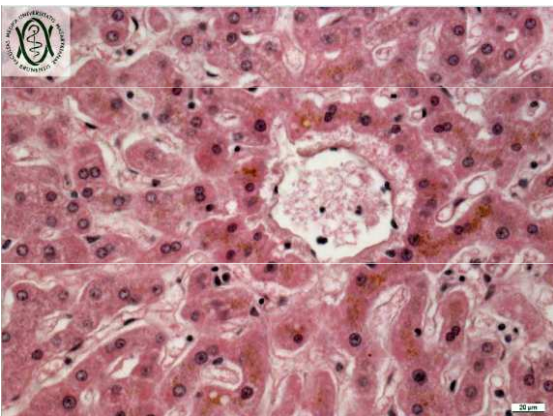
Derivát zejména mezenchymu

**OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA
EPITELOVÝCH TKÁNÍ**

VARIABILITA EPITELOVÉ TKÁŇĚ

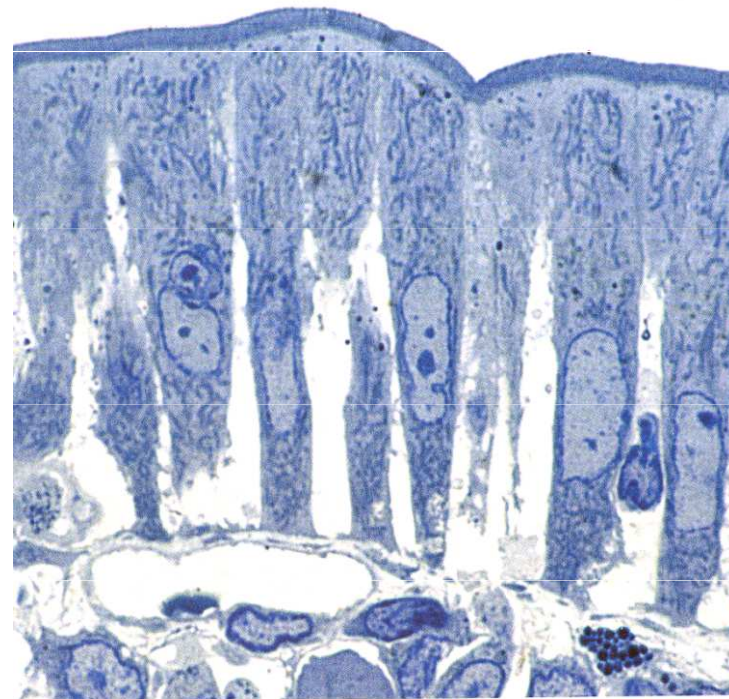
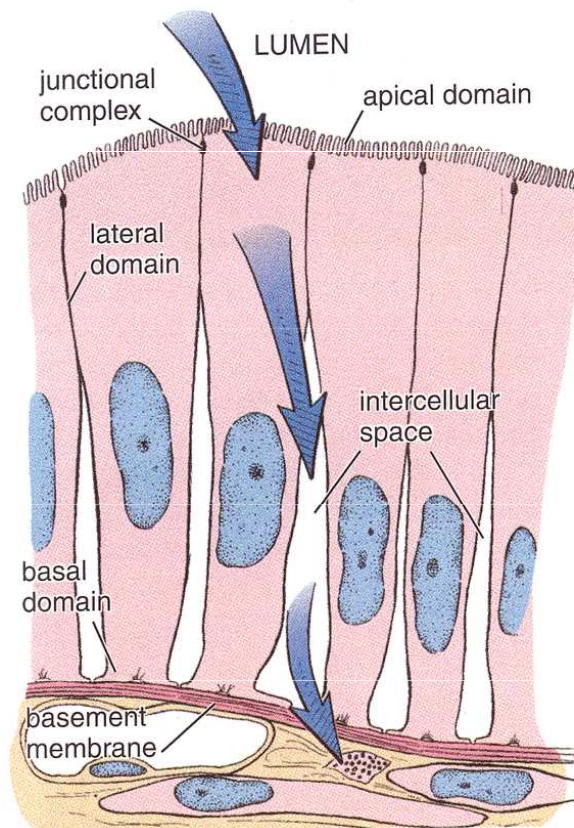
SPOLEČNÉ ZNAKY

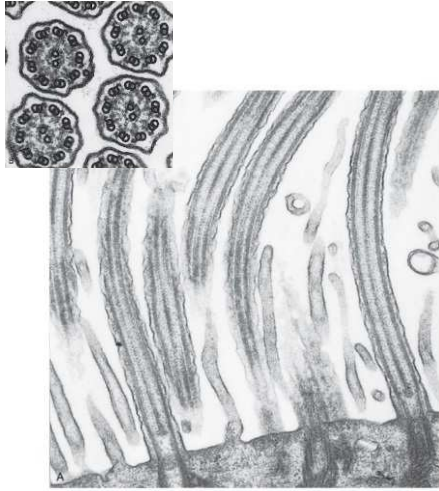
OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA EPITELOVÉ TKÁNĚ

Znaky krycích epitelů (jako prototypu epitelové tkáně)

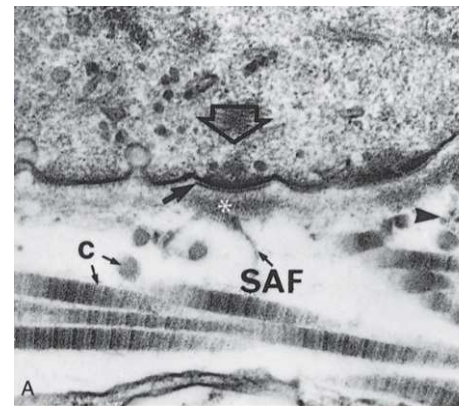
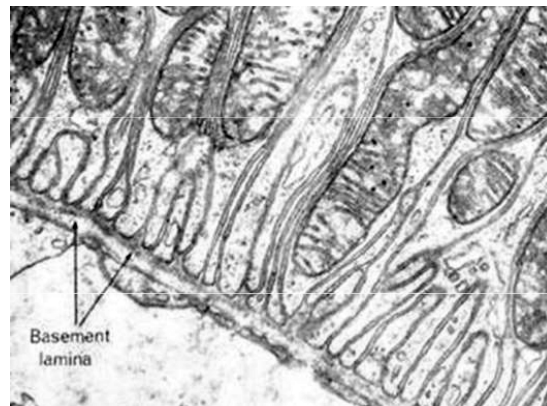
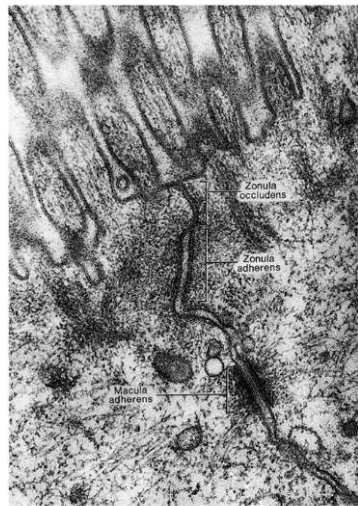
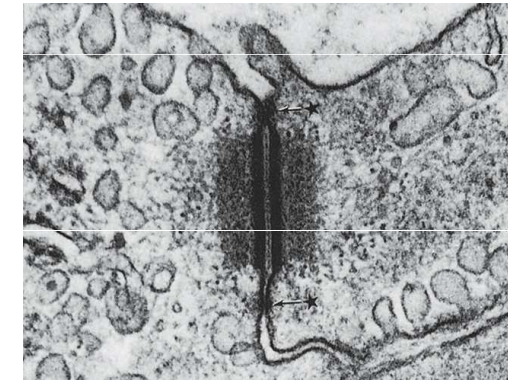
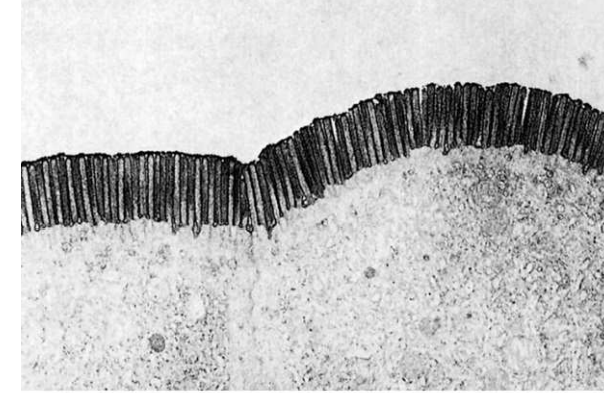
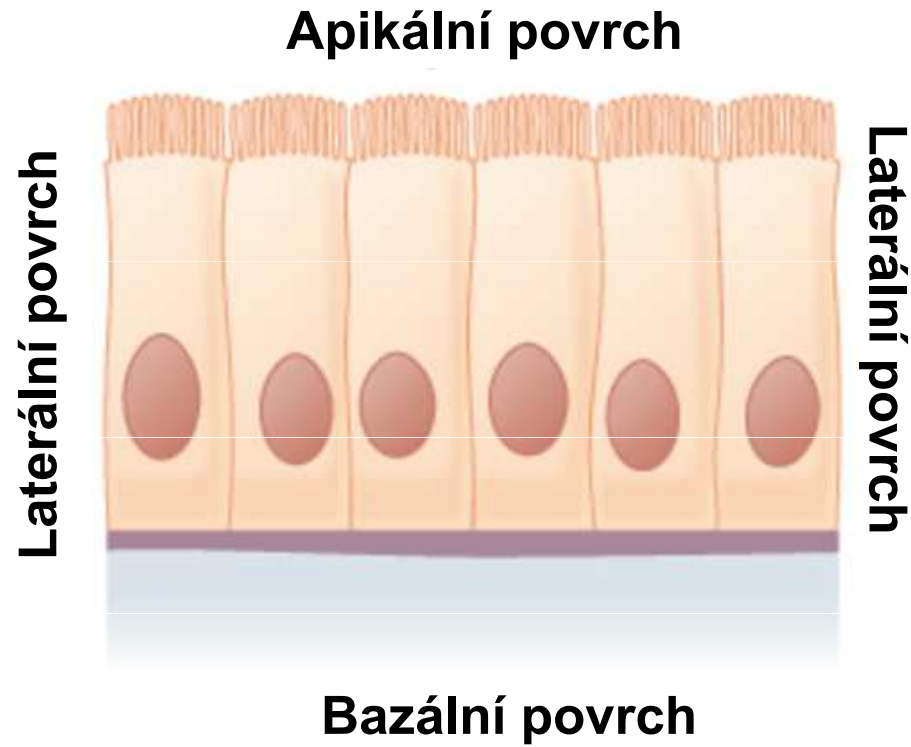
- Avaskulární (bez přímého cévního zásobení) – výživa z pojivové tkáně (*lamina propria*)
- Apikobazální polarizace
- Minimum mezibuněčné hmoty
- Ukotvení do bazální membrány
- Typická morfologie a mezibuněčné spoje (těsné, adhezní, komunikační)

STAVBA TYPICKÉ EPITELOVÉ BUŇKY

From Lesson 18, Lecture 01, Papan AA, HistAtlas of Histology, Philadelphia: WB Saunders; 1981.

Apikální povrch

mikroklky

nepravidelné

kartáčový lem

žíhaná kutikula

řasinky

stereocilie

Laterální povrch

zonula adherens

macula adherens
(desmosom)

zonula occludens

nexus

interdigitace

Bazální povrch

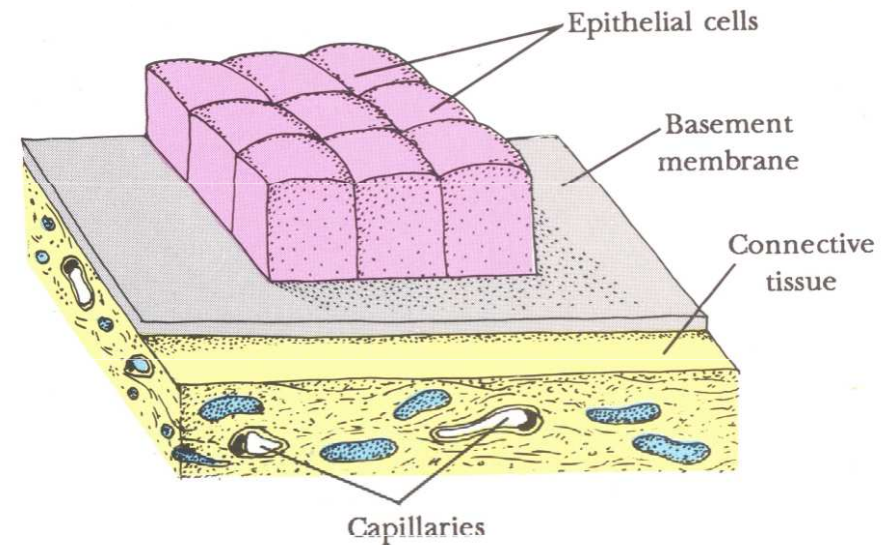
Hemidesmosom

Bazální labyrint

Viz cytologické
přednášky

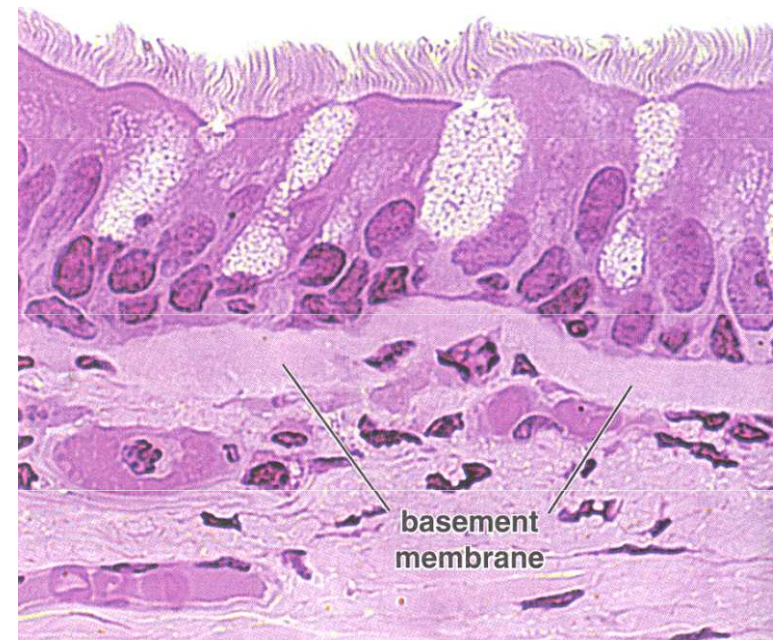
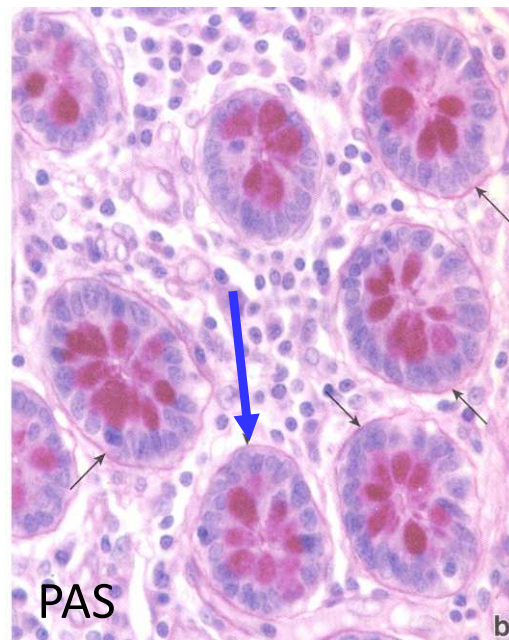
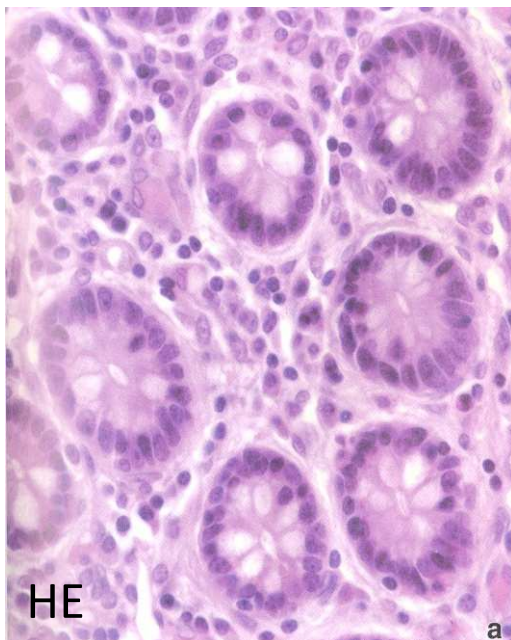
BAZÁLNÍ MEMBRÁNA

- Vrstva ECM, která připojuje epitelové buňky k pojivovým tkáním
- V HE nezřetelná, ale lze histochemicky zviditelnit některé její složky (PAS)
- Produkt epitelů i fibroblastů
- Selektivní bariéra - transport
- Tkáňová integrita - soudržnost epitelu

Bazální membrána je pojem světelné mikroskopie

Bazální membrána = lamina basalis + lamina fibroreticularis

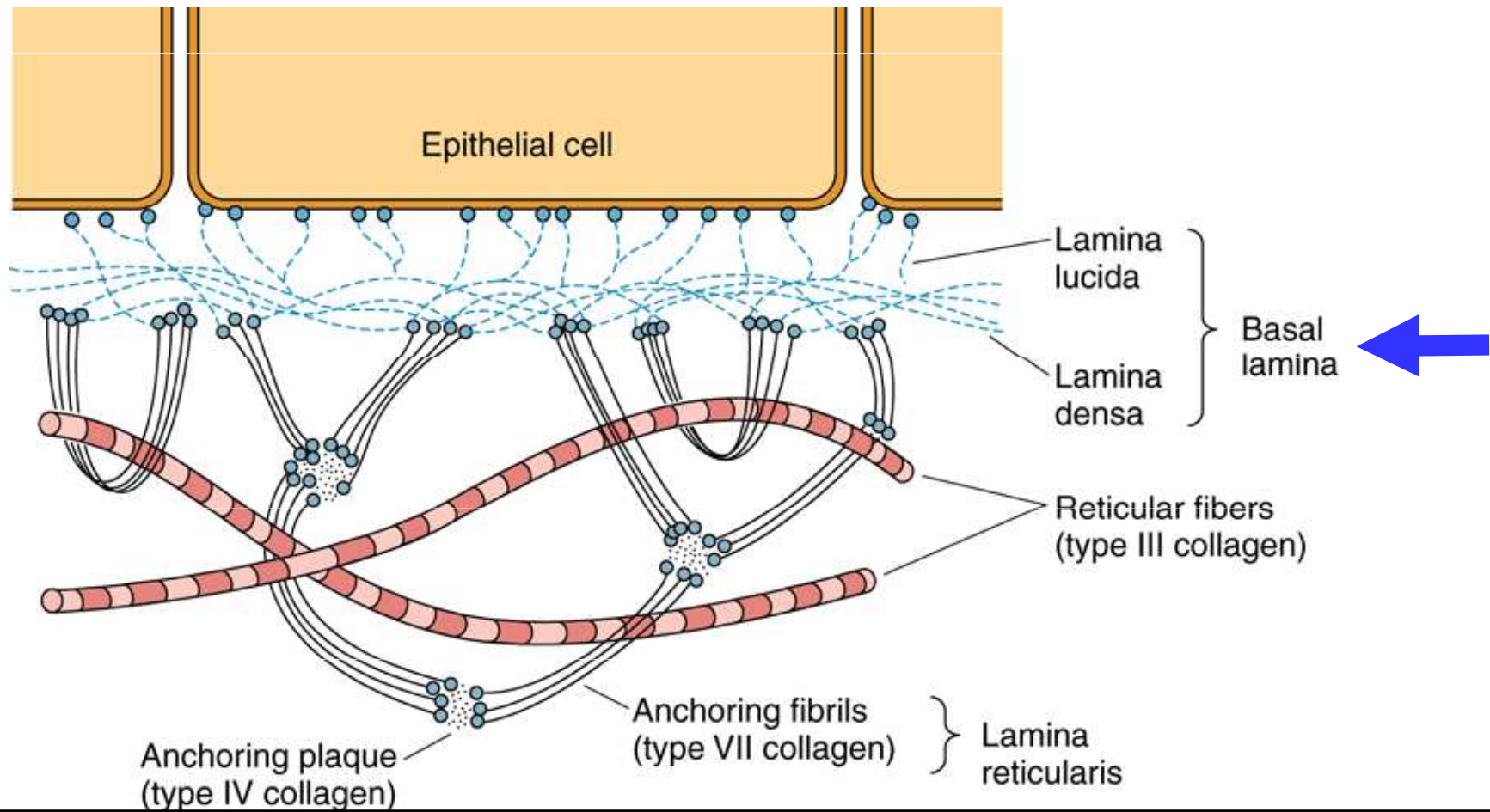

BAZÁLNÍ MEMBRÁNA vs. BAZÁLNÍ LAMINA

Bazální lamina (lamina basalis)

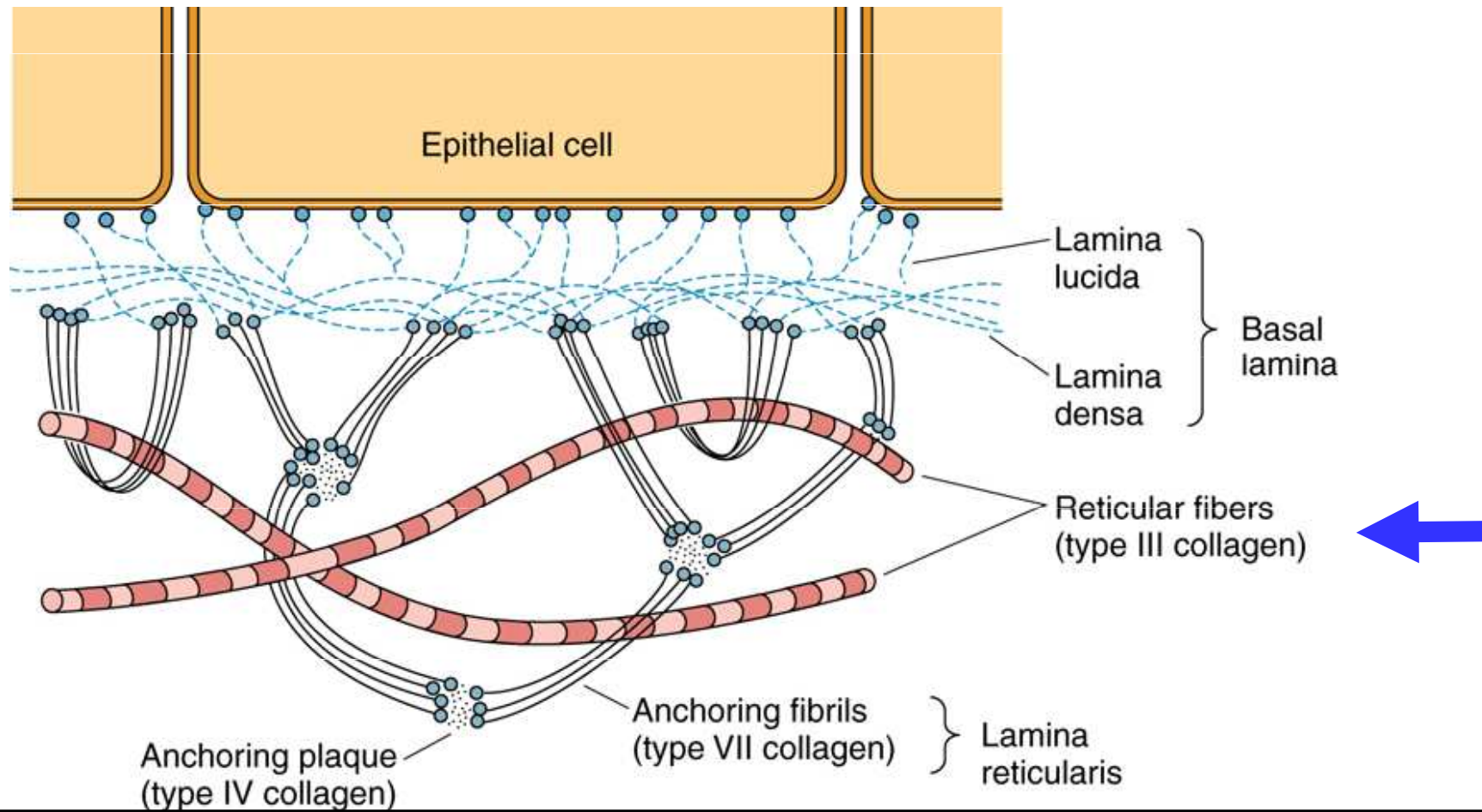
- pojem elektronové mikroskopie
- dvě vrstvy: lamina densa a lamina rara
  - lamina rara (lucida) - GAGs (zviditelní se PAS reakcí) - připojení hemidesmosomů, světlá
  - lamina densa - zejména neobvyklé kolageny (IV), tmavá
- produkt epitelových buněk
- 50-100nm

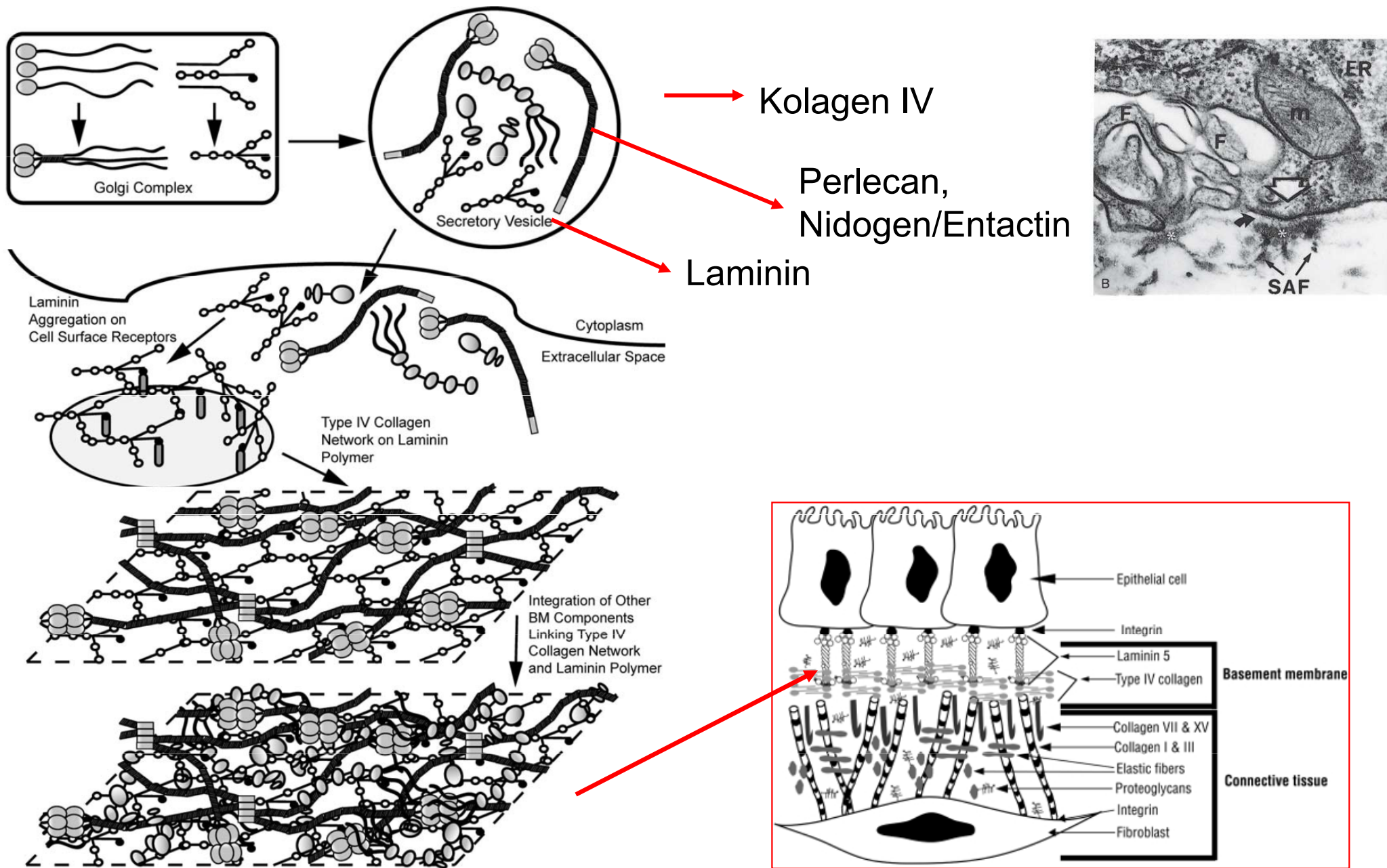
BAZÁLNÍ MEMBRÁNA vs. BAZÁLNÍ LAMINA

Lamina fibroreticularis

- pojem elektronové mikroskopie
- kolagen III a další neobvyklé kolageny (IV, VI)
- fibrilin
- produkt vazivových buněk

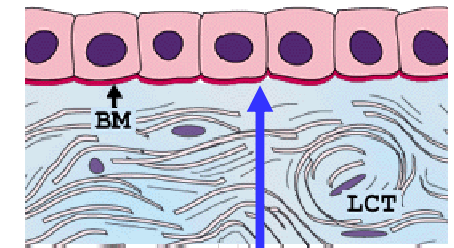
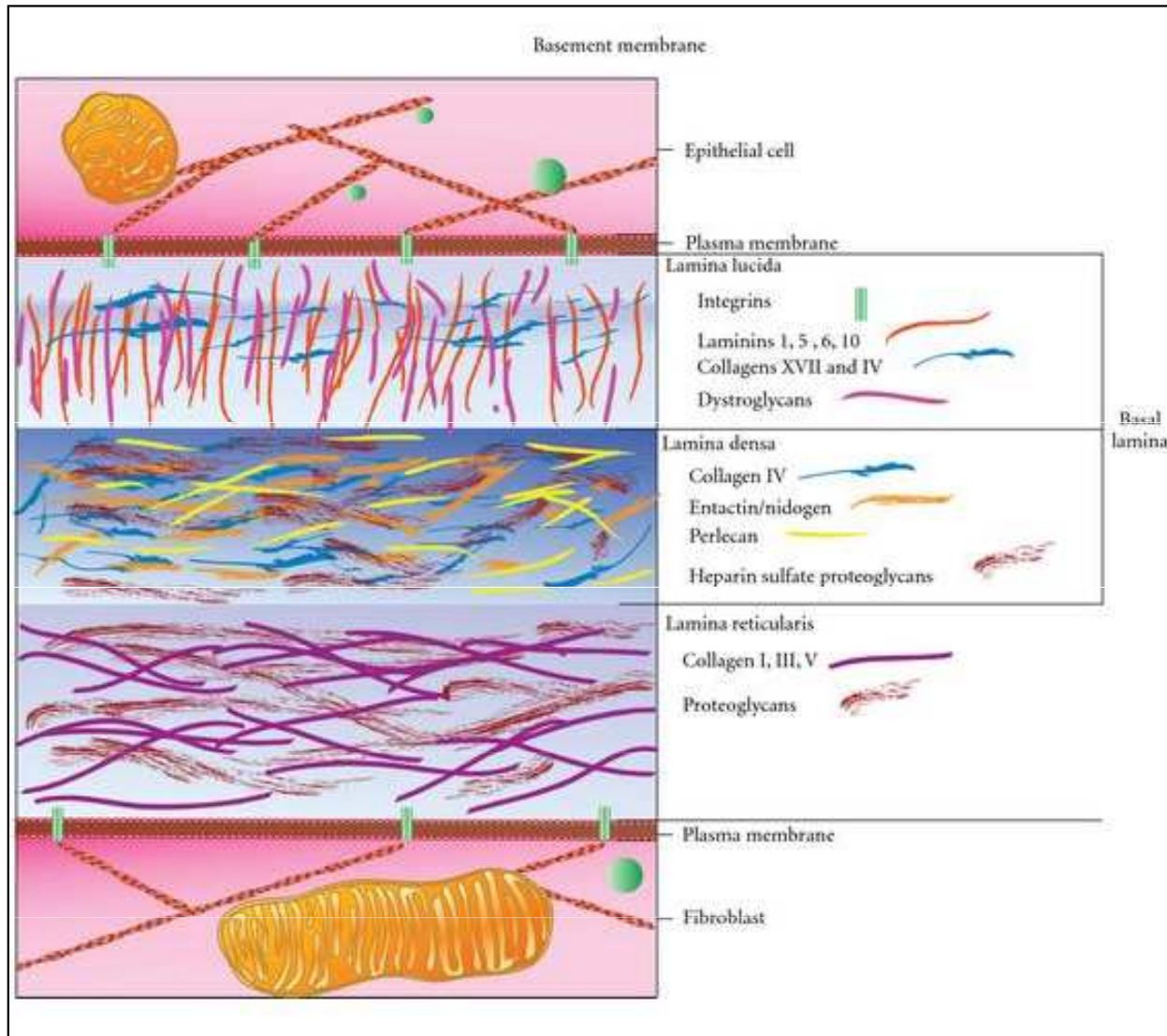

BAZÁLNÍ MEMBRÁNA JE NEOBYČEJNĚ SLOŽITÁ STRUKTURA

ARCHITEKTURA BAZÁLNÍ MEMBRÁNY

Epitel

Lamina
basalis

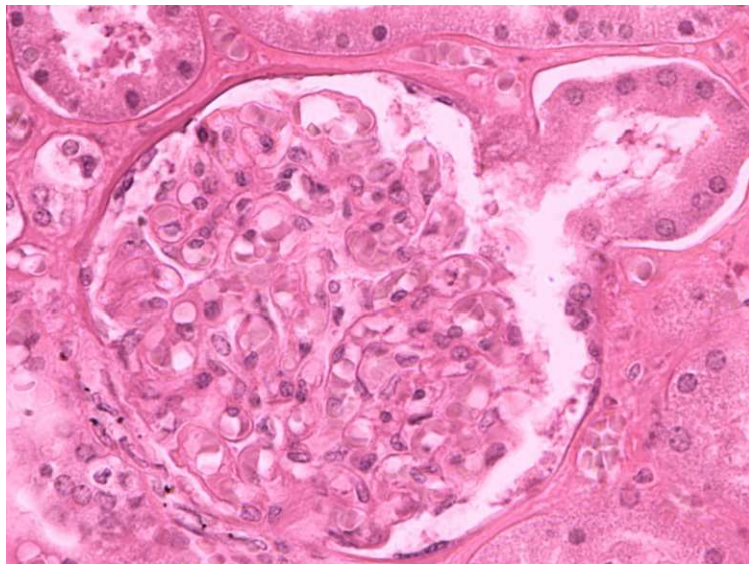
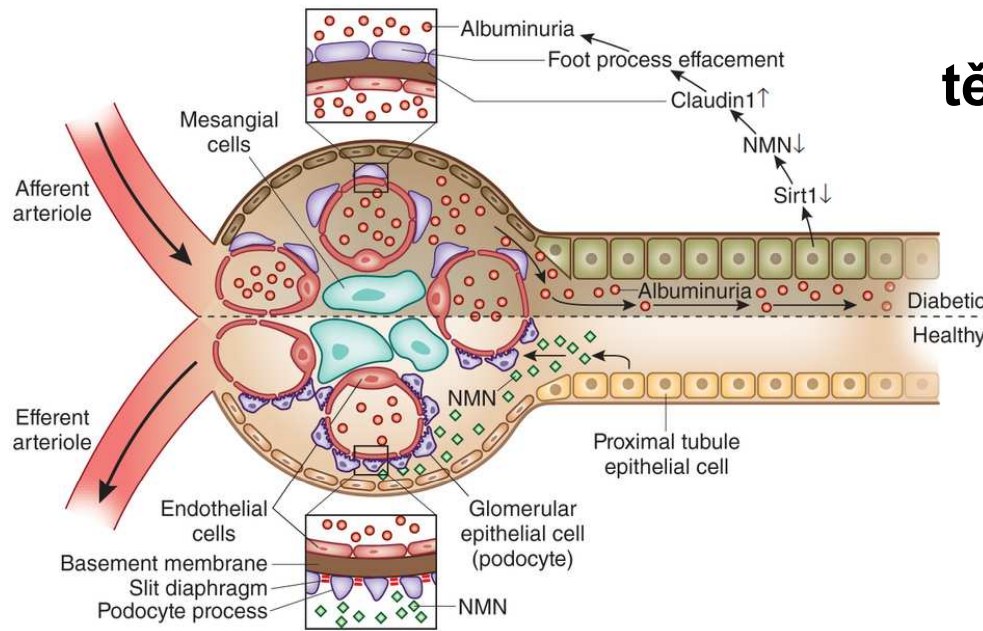
Lamina
(fibro)reticularis

Bazální
membrána

Fibroblast

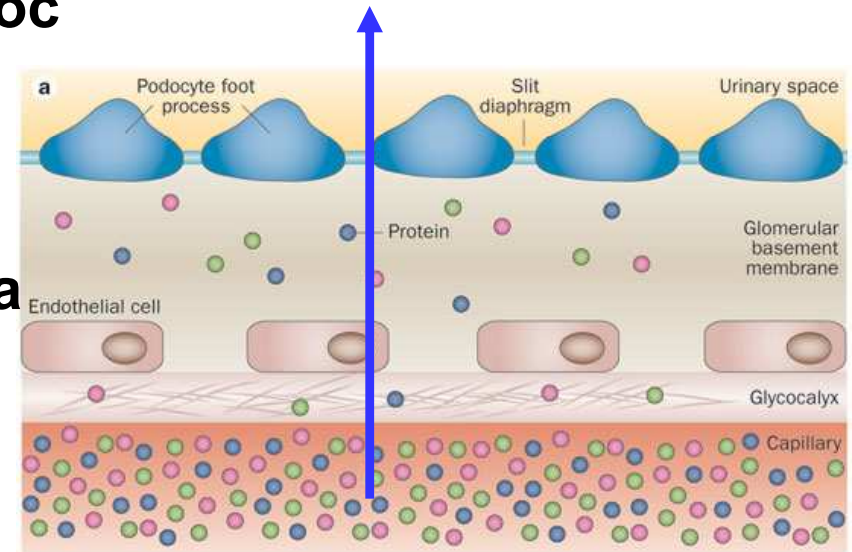
BAZÁLNÍ MEMBRÁNA V CORPUSCULUM RENIS

Bazální membrána v ledvinných těliscích je součástí filtrační bariéry

Moč

Bazální membrána

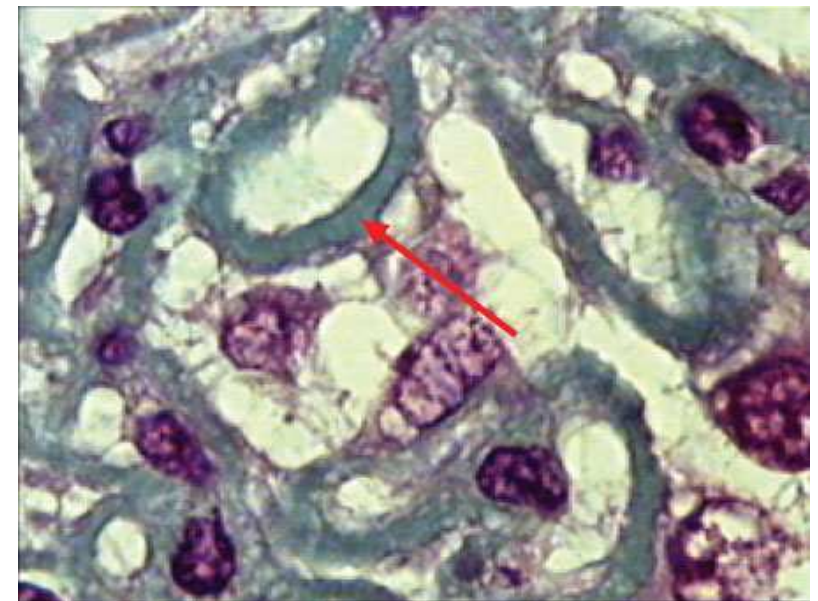
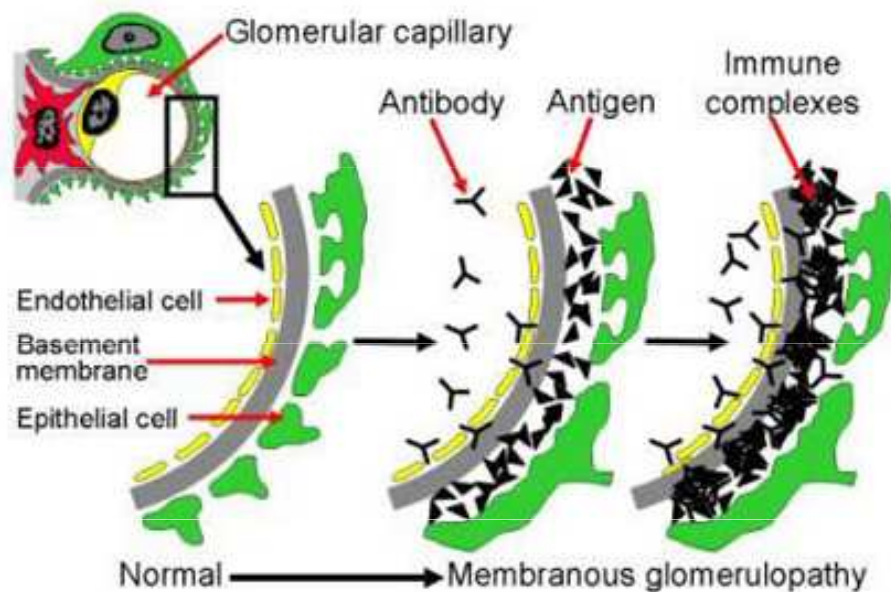
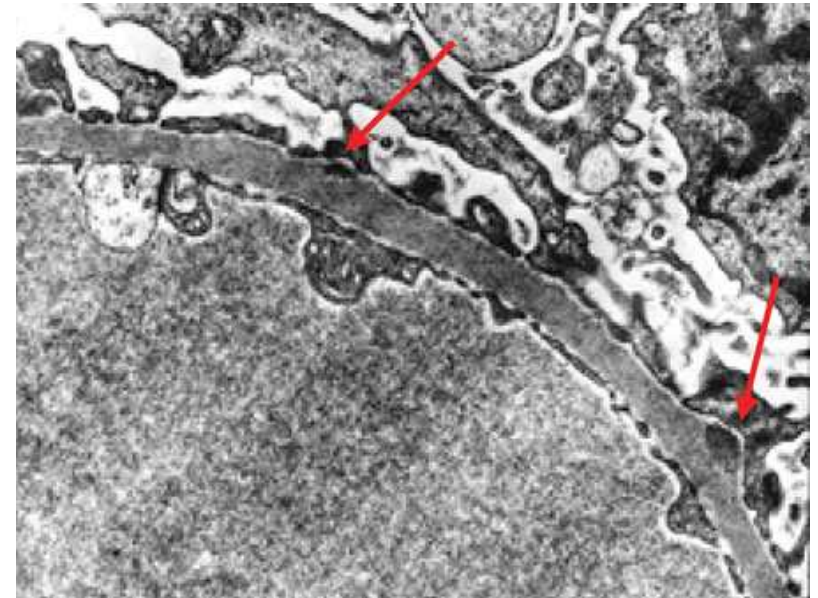

Krev

BAZÁLNÍ MEMBRÁNA V CORPUSCULUM RENIS

Klinické souvislosti - Membranózní glomerulonefritida

- cirkulující protilátky se váží na kapilární stěnu (BM)
- komplex komplementu (C5b-C9) napadá glomerulární epiteliální buňky
- narušení filtrační bariéry → proteinuria, edém, hematuria, renální selhání
- potvrzení diagnózy - elektronová mikroskopie

EMBRYONÁLNÍ PŮVOD EPITELOVÝCH TKÁNÍ

Buňky s epiteliálním fenotypem vznikají ze všech tří zárodečných listů

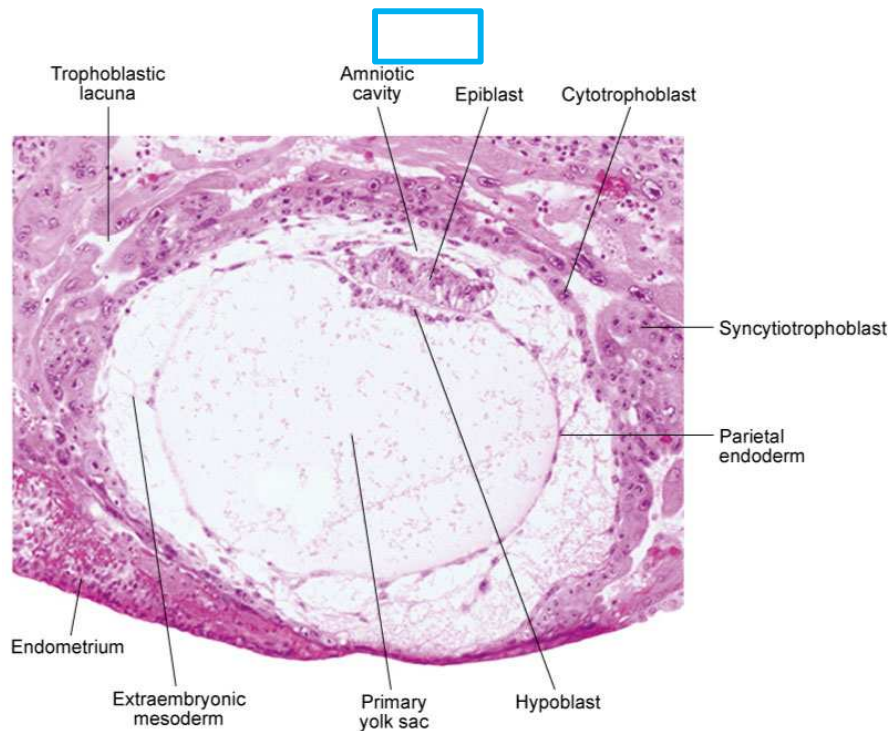

Fig. 5-3. Digital photomicrograph of a 12-day human embryo (Carnegie No. 7700) taken just as implantation within the endometrium is completed.

Courtesy of Dr. Ray Gasser.

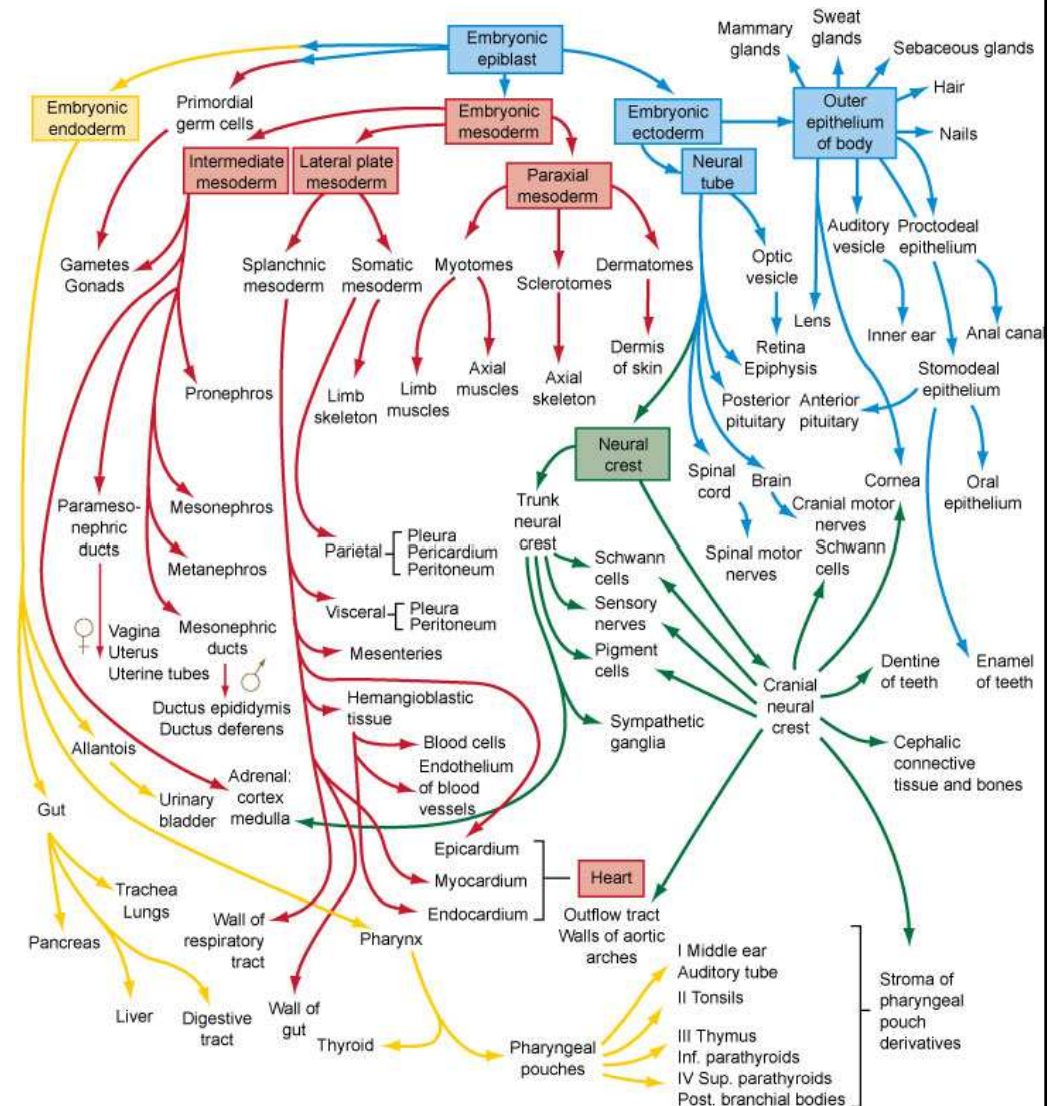

Fig. 6-27. Flow chart showing the formation of the organs and tissues of the embryo from the fundamental germ layers. The arrows are color-coded according to the germ layer of origin of the structure (see Fig. 4-1 for color code).

EMBRYONÁLNÍ PŮVOD EPITELOVÝCH TKÁNÍ

Buňky s epiteliálním fenotypem vznikají ze všech tří zárodečných listů

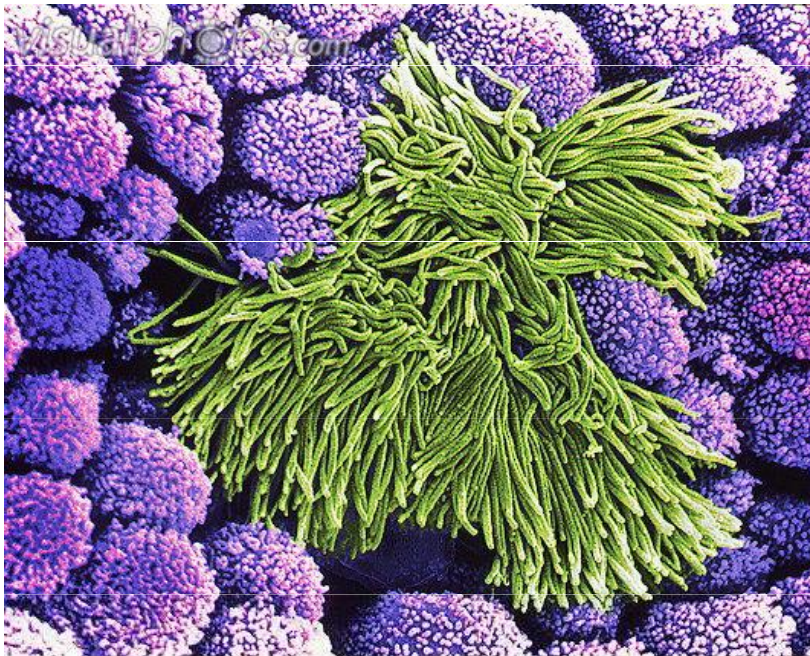
Zárodečný list	Epitelové deriváty
Ektoderm	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pokožka (vícevrstevný dlaždicový rohovějící) 2. Potní žlázy a jejich vývody (jednovrstevný a vícevrstevný kubický) 3. Výstelka ústní dutiny, pochvy a análního kanálu (vícevrstevný dlaždicový nerohovějící)
Mezoderm	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mezotel vystýlající tělní dutiny (jednovrstevný dlaždicový) 2. Výstelky pohlavních a močových cest (přechodní, víceřadý cylindrický, jednovrstevný kubický, jednovrstevný cylindrický)
Entoderm	<ol style="list-style-type: none"> 1. Výstelka jícnu (vícevrstevný dlaždicový nerohovějící) 2. Výstelka GIT (jednovrstevný cylindrický) 3. Výstelka žlučníku (jednovrstevný cylindrický) 4. GIT žlázy (játra, pankreas) 5. Výstelka dýchacího traktu (víceřadý cylindrický s řasinkami, jednovrstevný cylindrický s řasinkami, kubický, dlaždicový)

Endotel vystýlající krevní cévy (jednovrstevný dlaždicový epitel) vzniká z mezechymu.

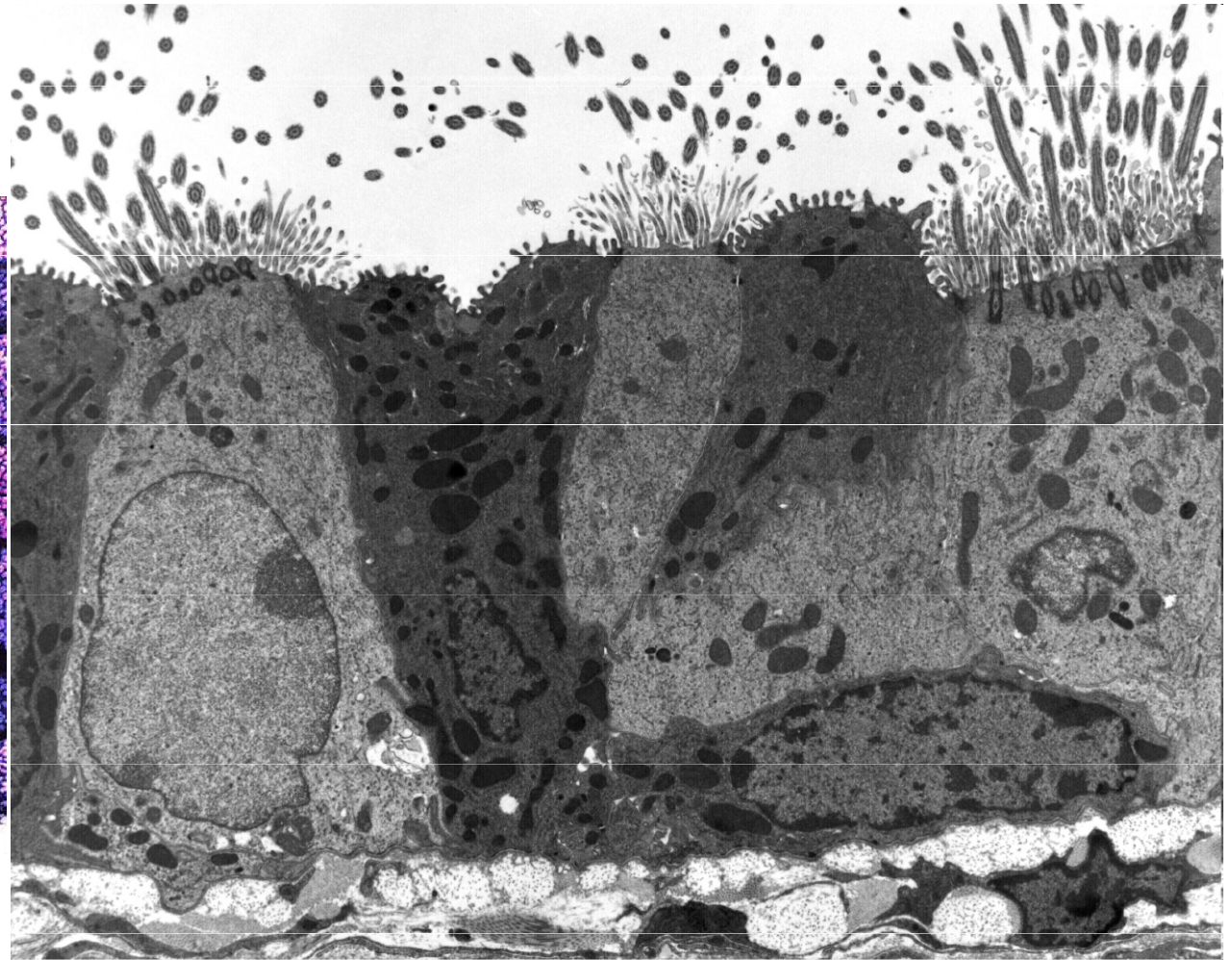

KLASIFIKACE EPITELOVÝCH TKÁNÍ

- na základě **morfologie** (krycí, trabekulární, retikulární)
- na základě **funkce** (žlázový, resorpční, smyslový, respirační atd.)

p580102 [RM] © www.visualphotos.com

3 µm

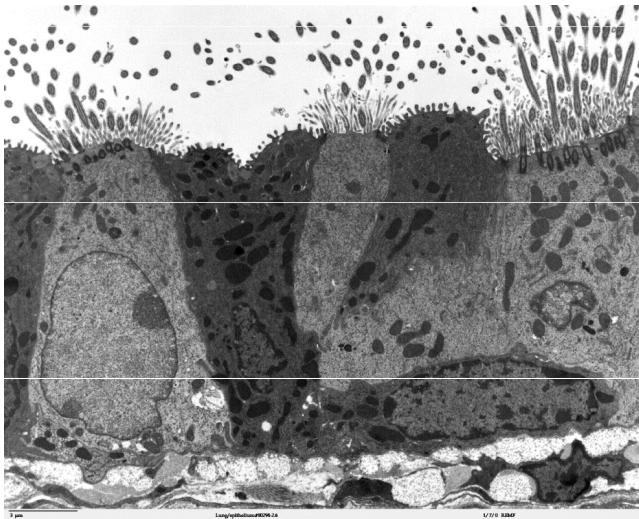
Lung/epithelium#8029-26

1/7/0 REMF

Klasifikace podle

1) morfologie

- plošné
- trabekulární
- retikulární

2) funkce

- krycí
- žlázové
- resorpční
- smyslové
- respirační cesty
- alveolární
- zárodečný
- ...

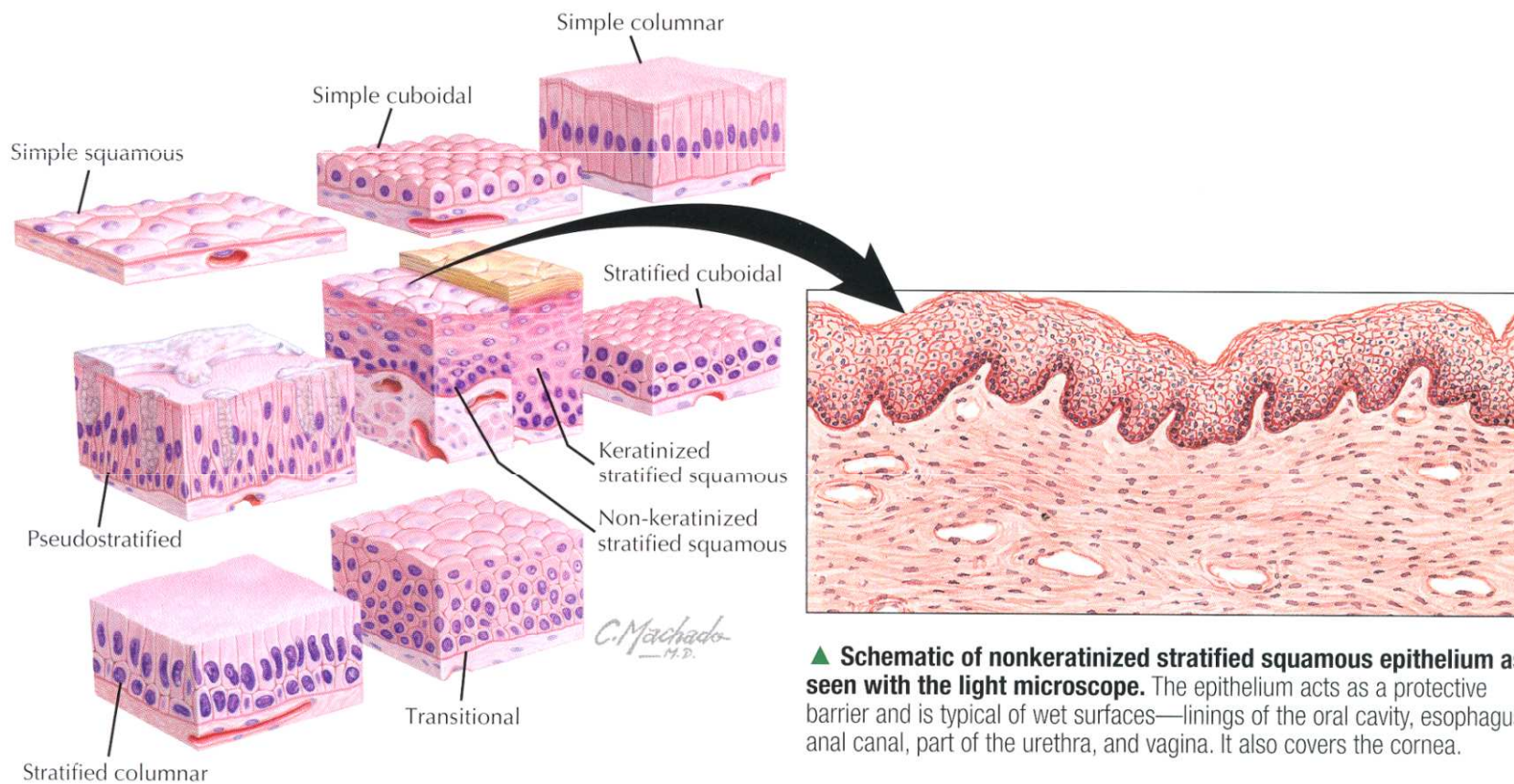
Morfologie

- Tvar a uspořádání buněk
- Počet vrstev

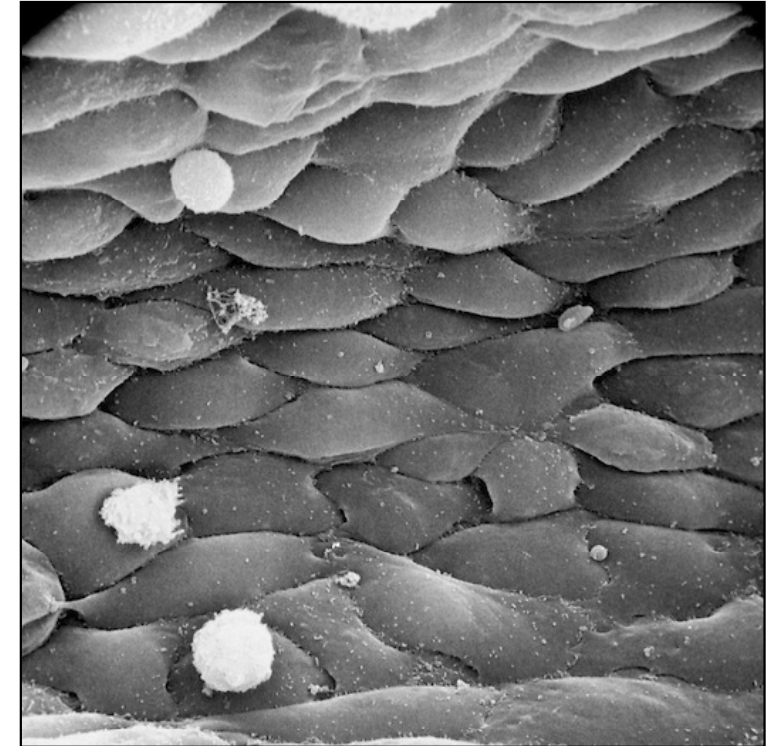
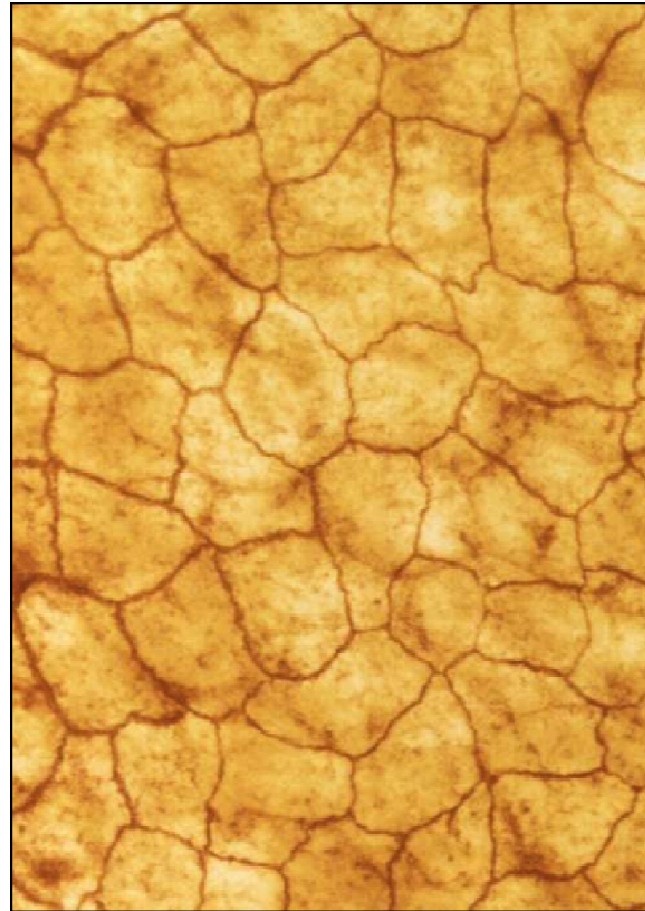
- 1. Epitely plošné**
2. Trabekulární epitel
3. Retikulární epitel

PLOŠNÝ EPITEL

Kritérium	Termín	Rozlišení
Počet vrstev buněk	Jednovrstevný Vícevrstevný Víceřadý	Jedna vrstva buněk Více vrstev buněk Více vrstev jader, ale všechny buňky v kontaktu s bazální laminou
Tvar povrchových buněk	Dlaždicový Kubický Cylindrický	Ploché dlaždicové buňky, šířka >> výška Polygonální buňky, šířka = výška Polygonální buňky, šířka < výška

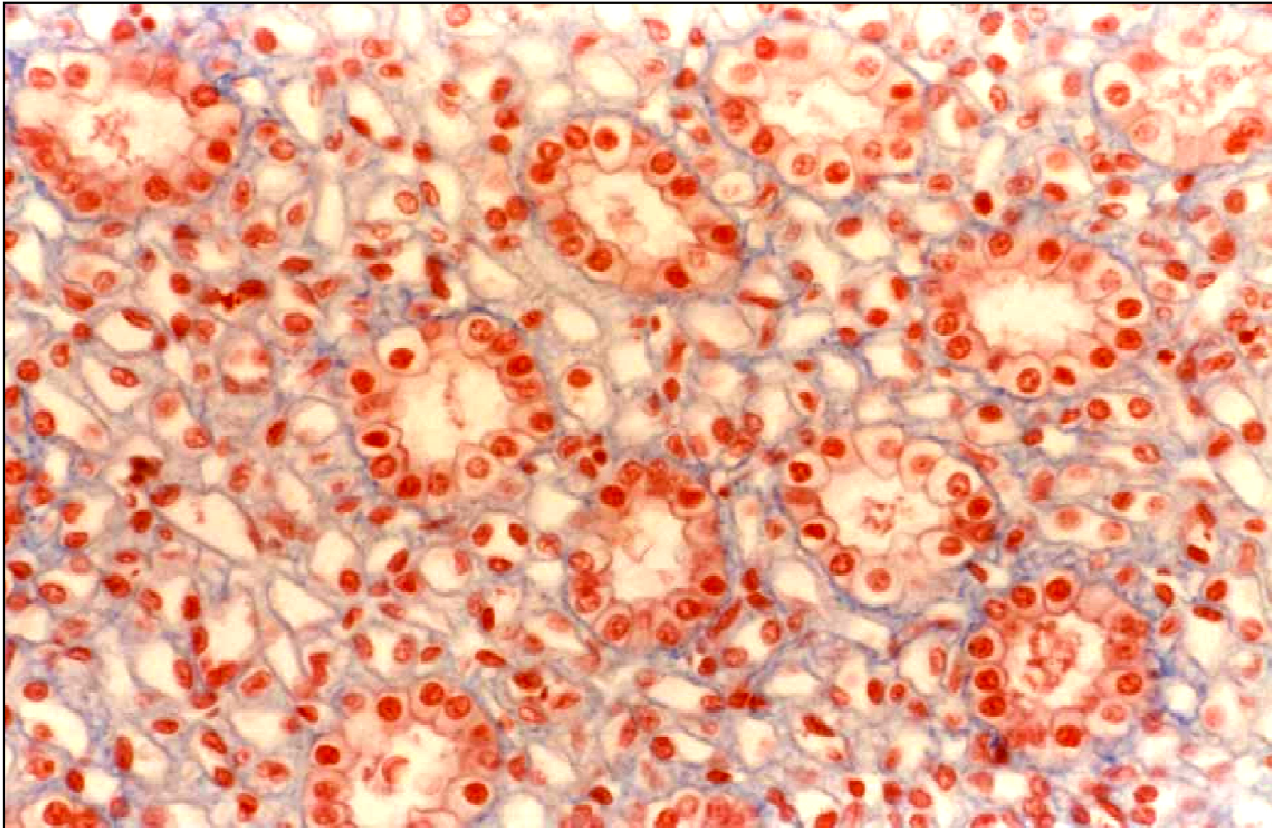

▪ Jednovrstevný dlaždicový epitel

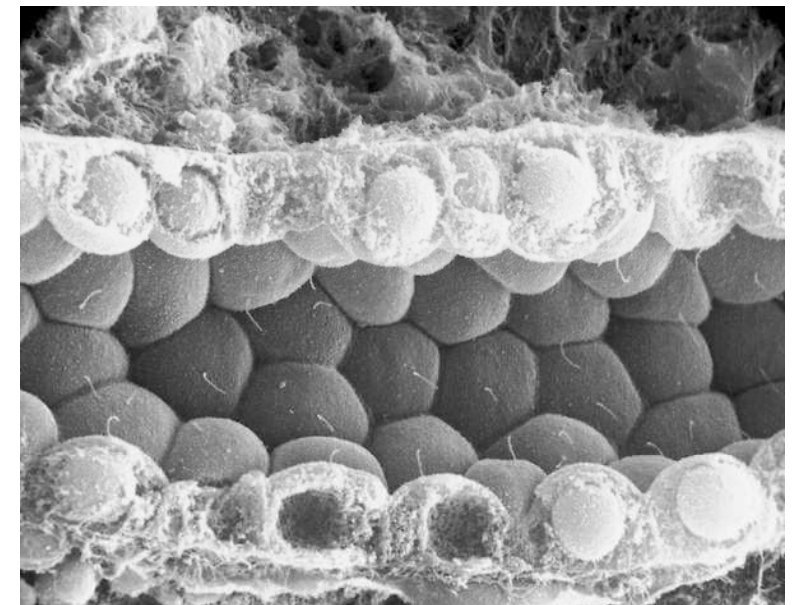
- Semipermeabilní bariéra, efektivní transport
- Endotel cév
- Parietální list Bowmanova pouzdra (corpusculum renis)
- Mezotel

▪ Jednovrstevný kubický epitel

- Tubuly ledvin
- Vsunuté a interlobulární vývody žláz
- Povrch ovaria
- Vnitřní povrch pouzdra čočky

- Sekreční a exkreční kanálky
- Úprava koncentrací iontů a vody

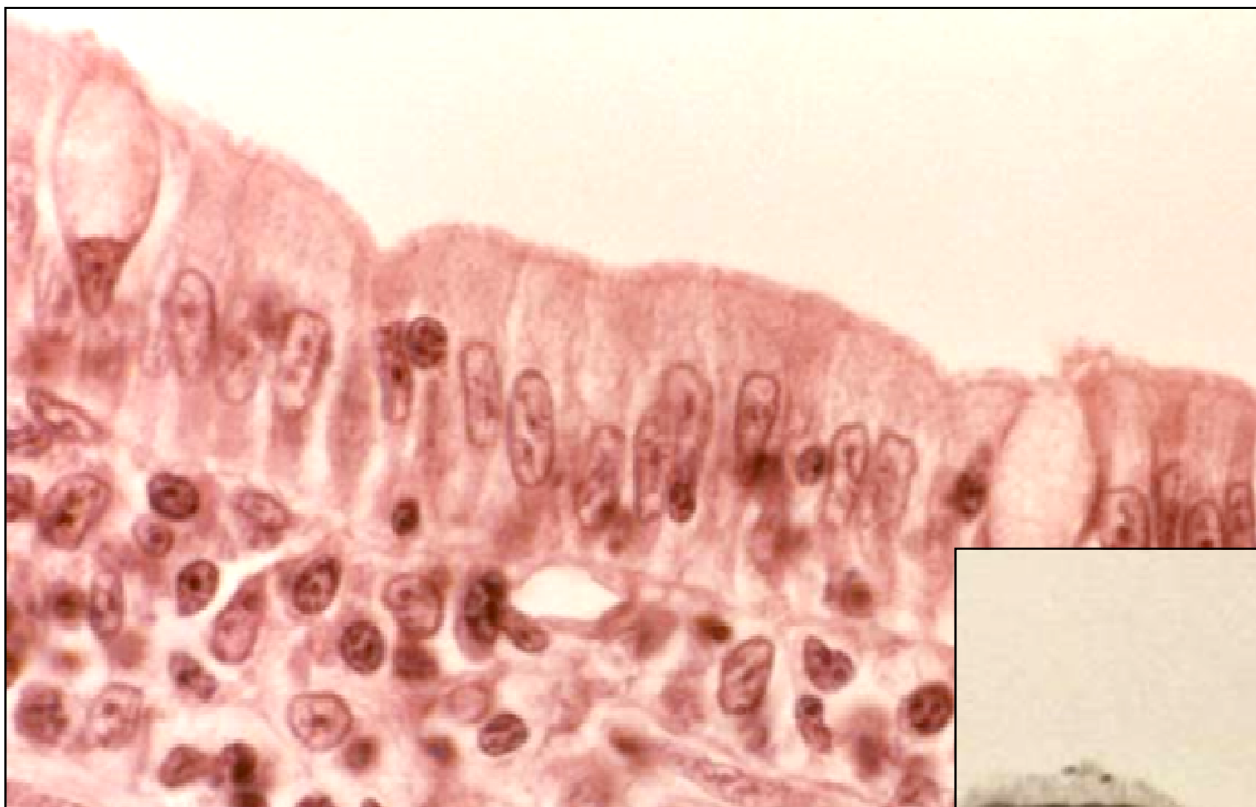
▪ **Jednovrstevný cylindrický epitel**

- Sekrece a absorpce
- Apikální povrch může být modifikovaný
- Ochranná bariéra

- Žaludek
- Střevo
- Žlučník
- Rectum
- Uterus
- Vejcovody
- Vývody větších žláz
- Ductus papillares ledvin

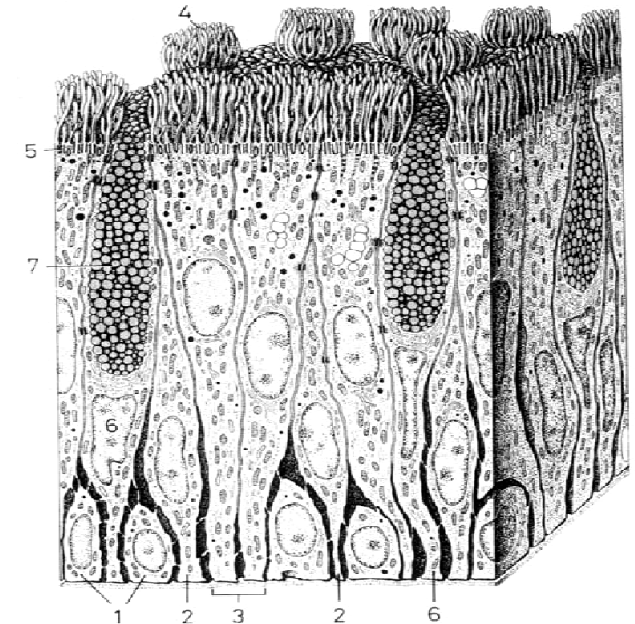
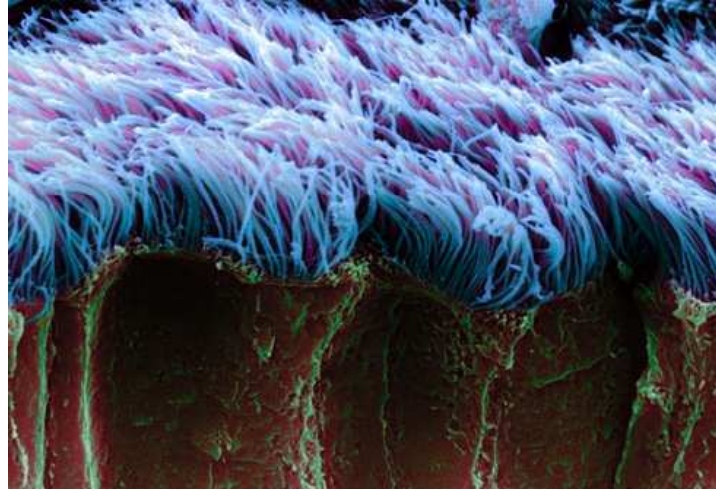
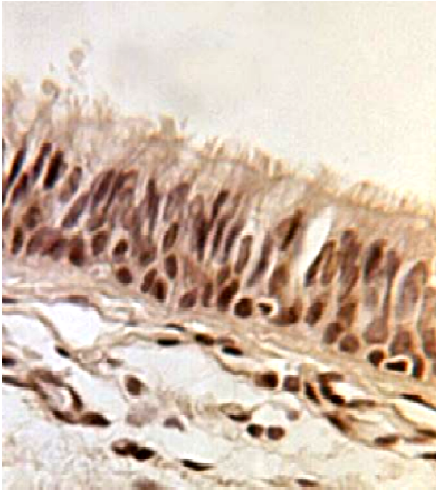
- **Jednovrstevný cylindrický epitel**

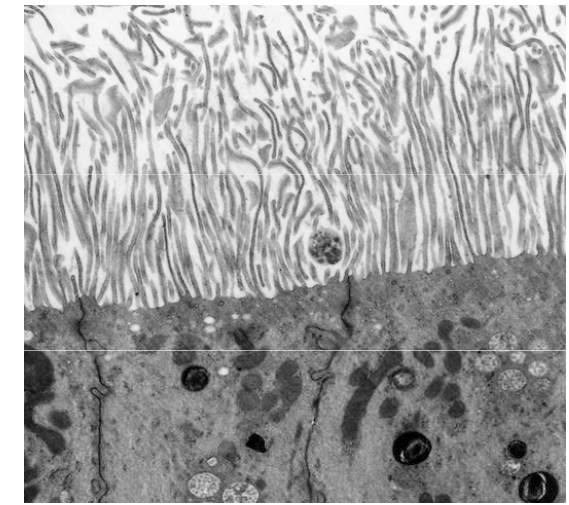
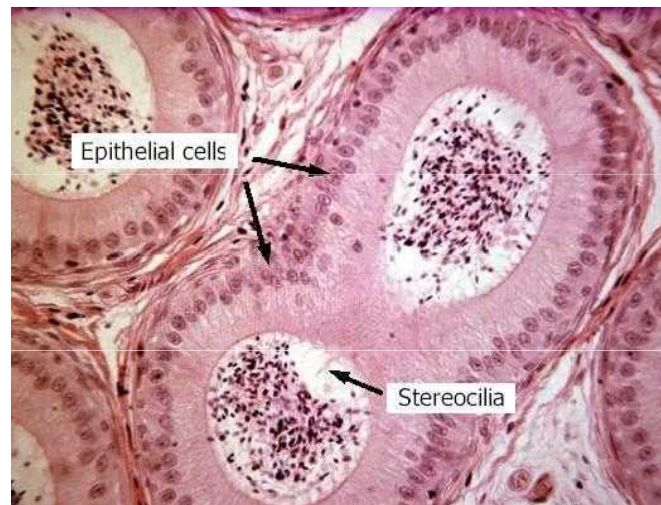
Víceřadý cylindrický epitel s řasinkami a pohárkovými buňkami

- Dýchací cesty

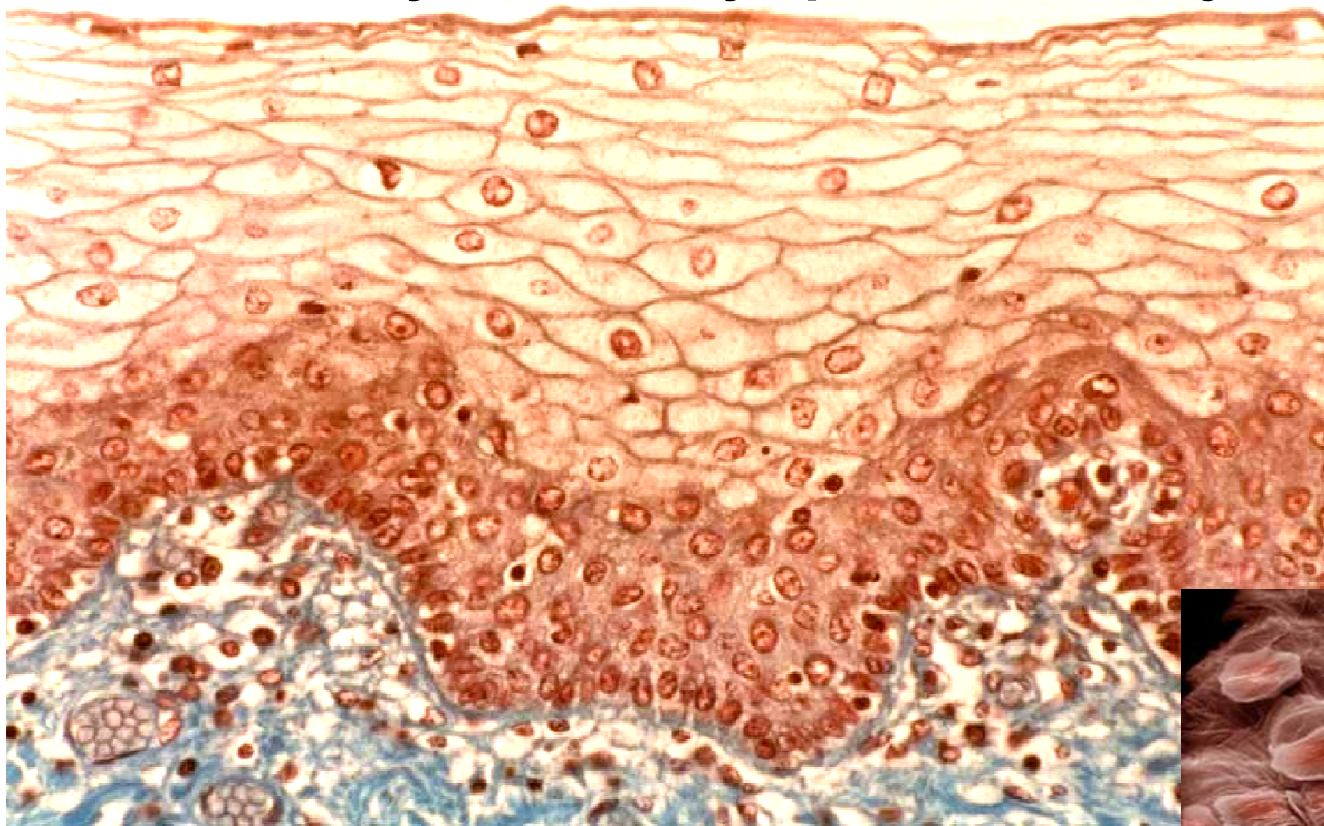

Víceřadý cylindrický epitel se stereociliemi

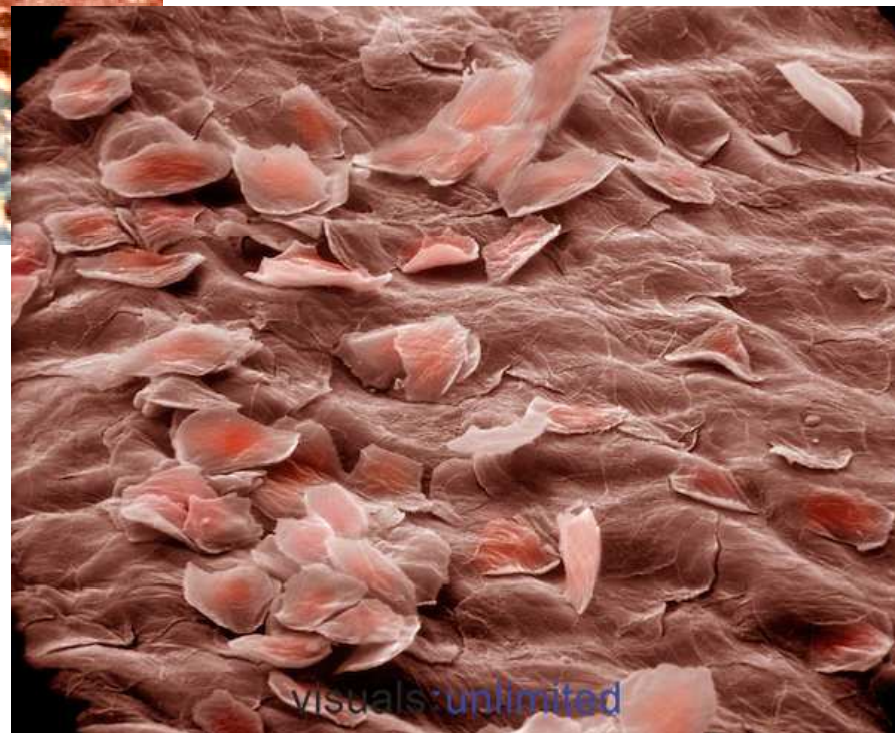
- Mužský reprodukční systém (epididymis)

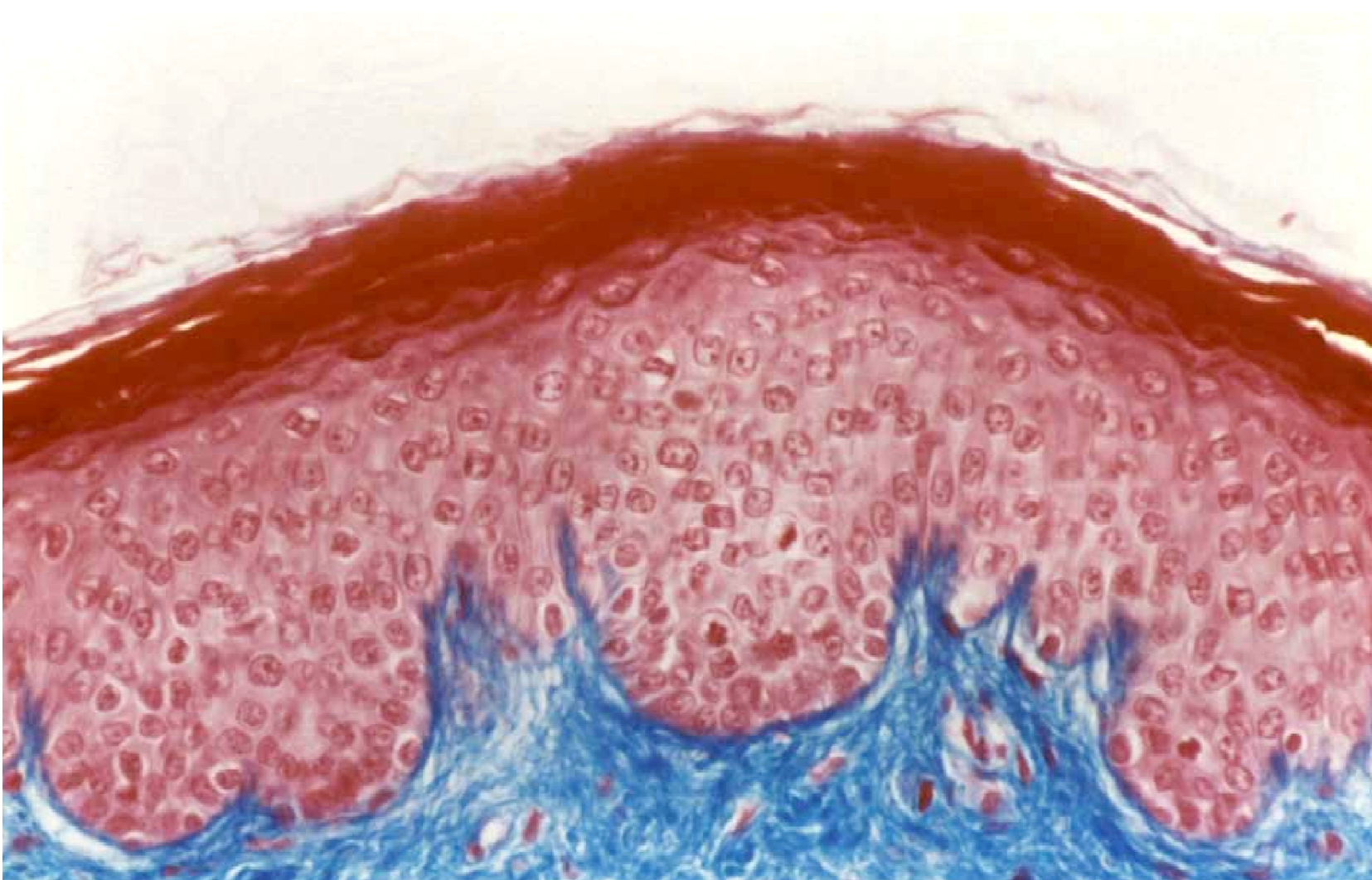
▪ Vrstevnatý dlaždicový epitel nerohovějící

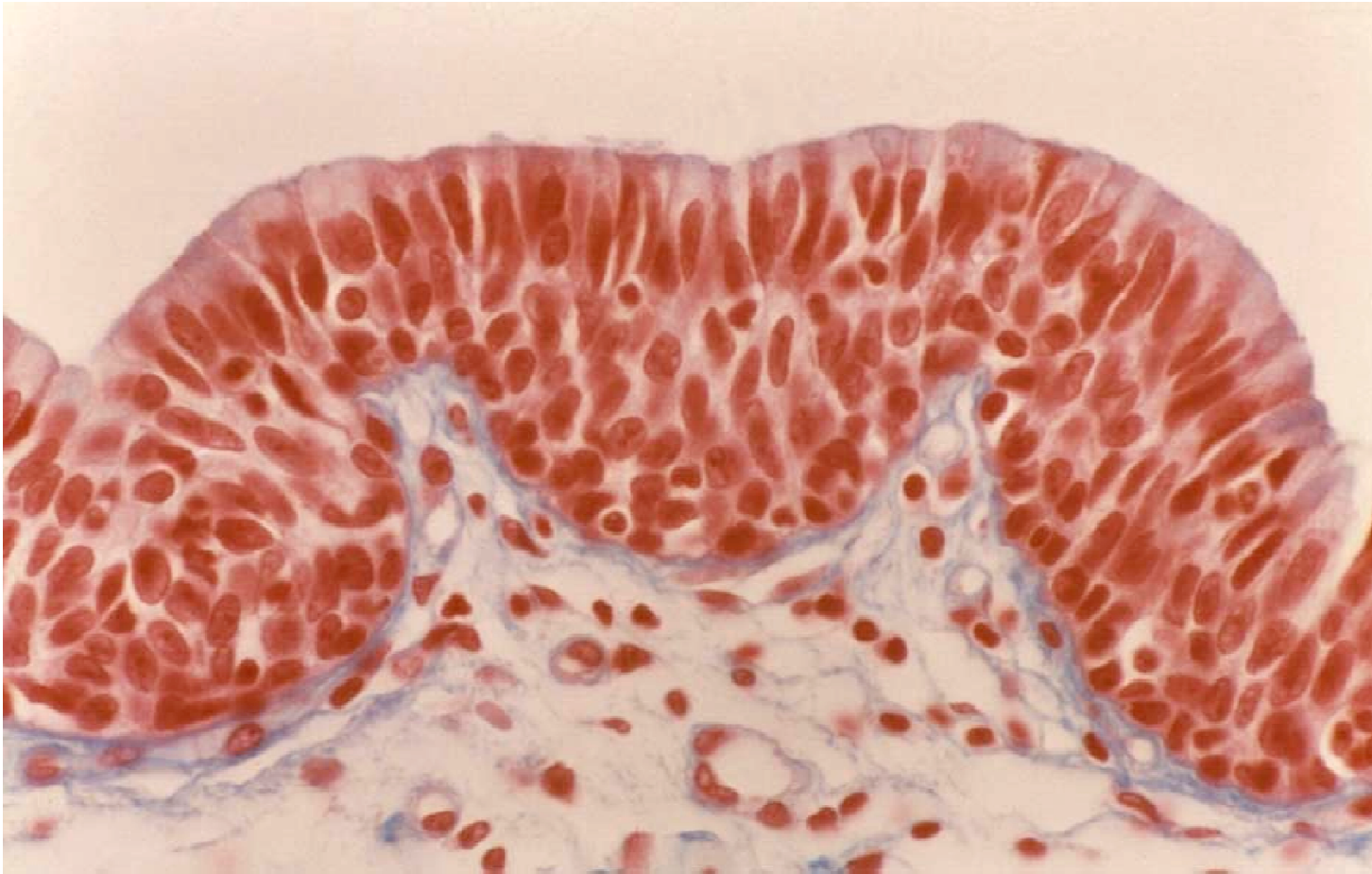
- Ústní dutina
- Jícen
- Pochva
- Anální kanál
- Hlasové valy

- **Vrstevnatý dlaždicový epitel rohovějící**
  - Epidermis

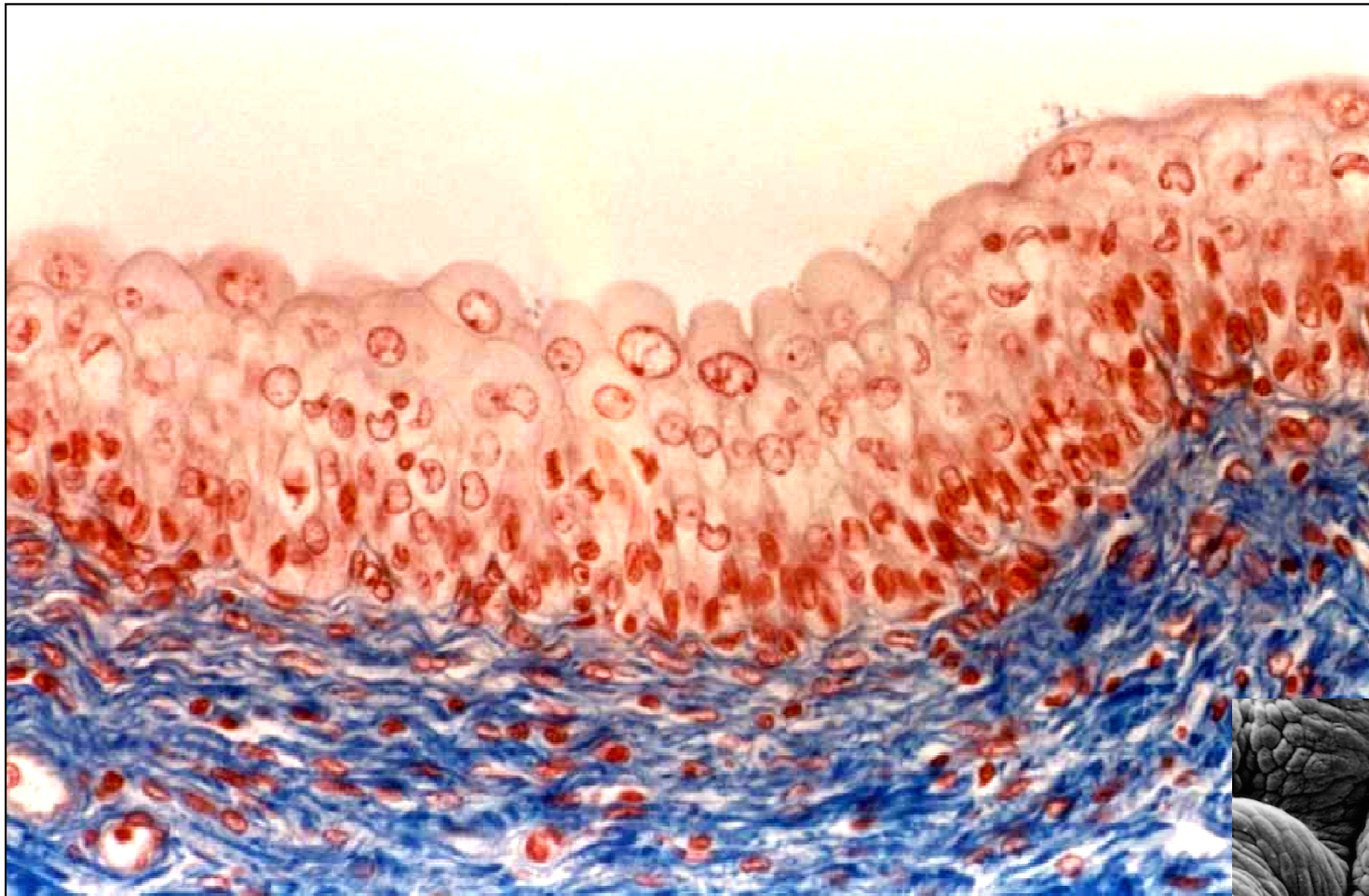

- **Vrstevnatý kubický → cylindrický epitel**

- Velké vývody žláz
- Spojivka

Přechodný epitel

- Ledvinná pánvička
- Ureter
- Močový měchýř

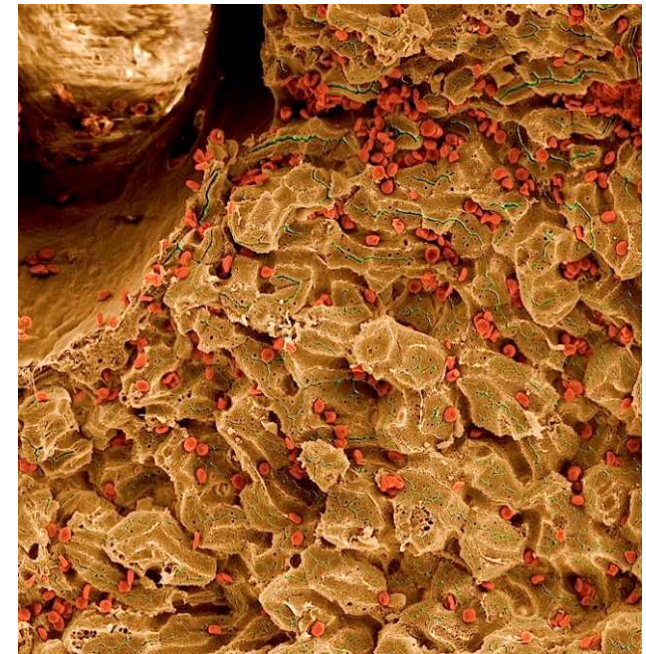
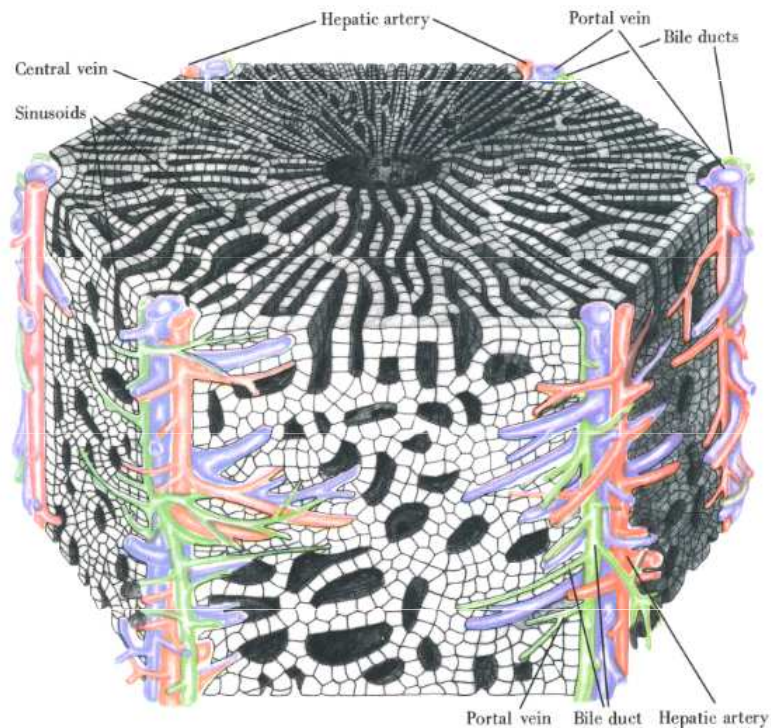
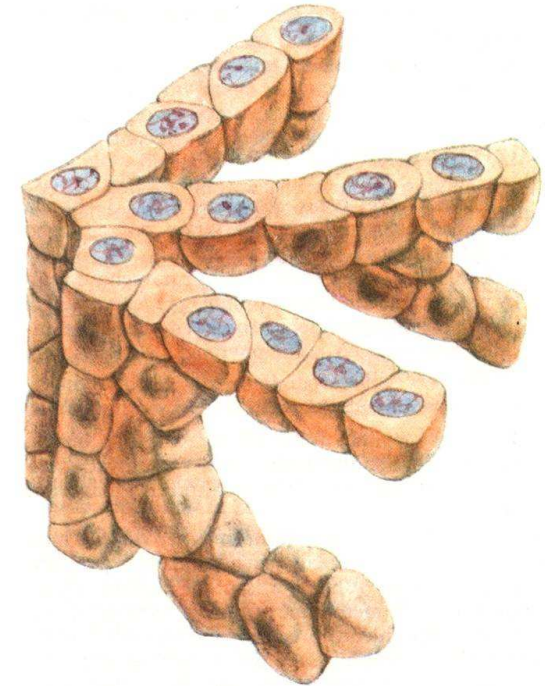
Morfologie

- Tvar a uspořádání buněk
- Počet vrstev

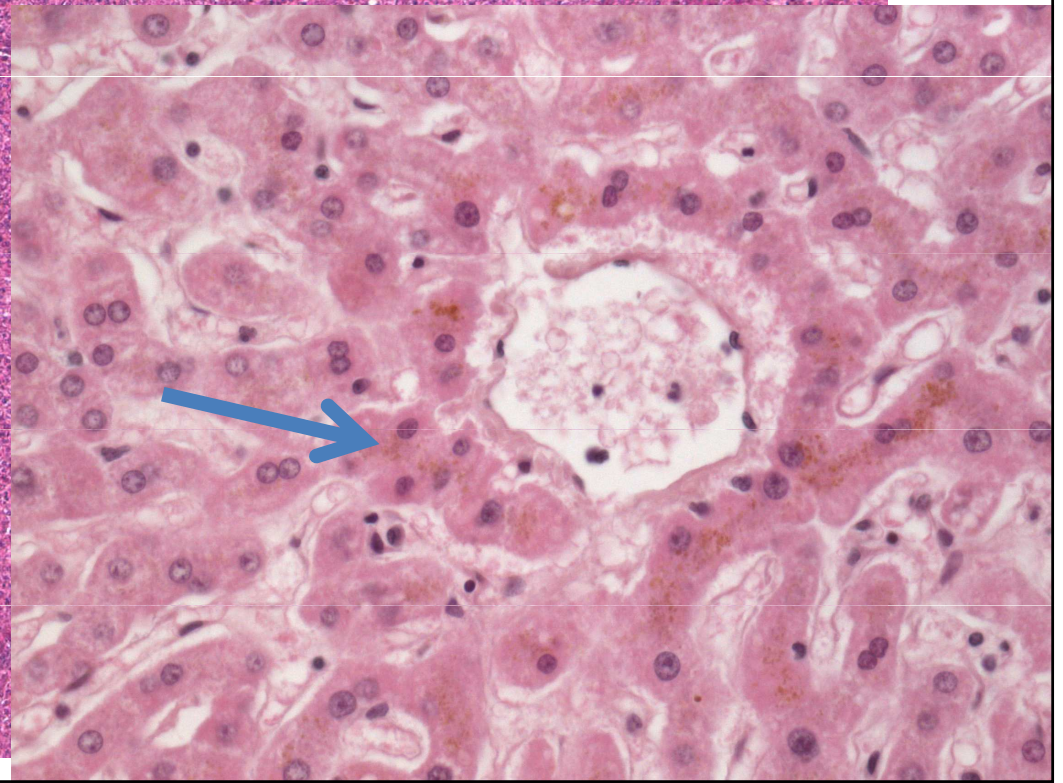
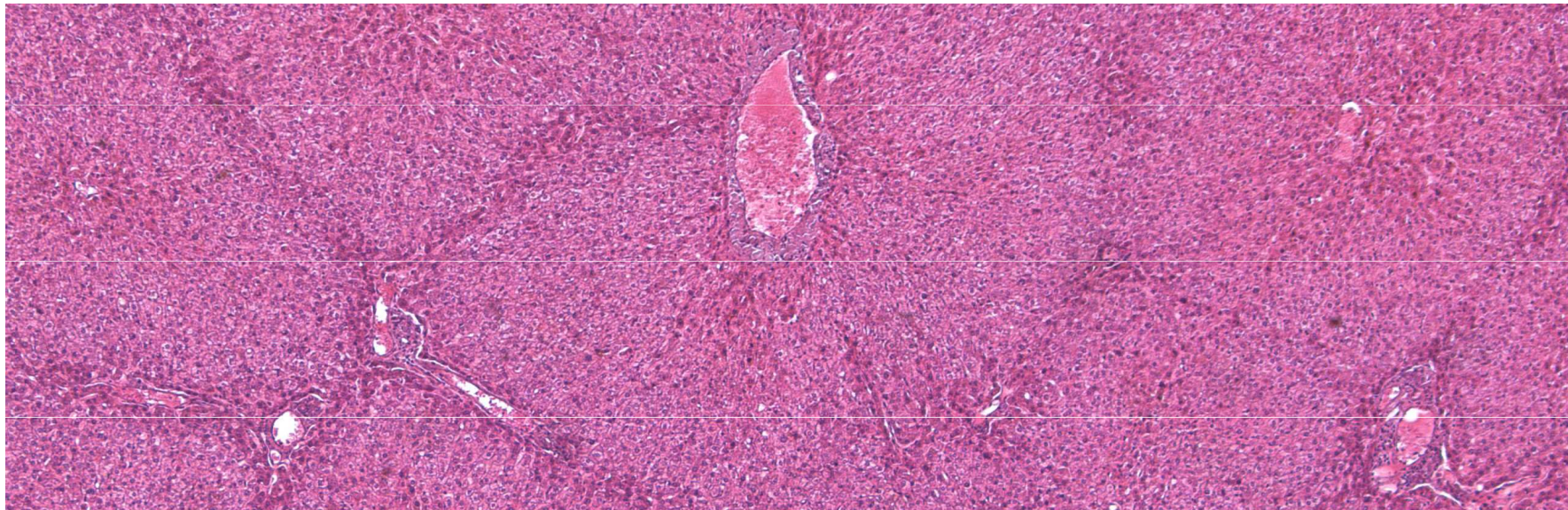
1. Epitely plošné
- 2. Trabekulární epitel**
3. Retikulární epitel

TRABEKULÁRNÍ EPITEL

- Buňky uspořádané do trámců, mezi kterými probíhají kapiláry (sinusoidy)
- Adaptace ke zvýšení efektivního povrchu orientovaného k cévám

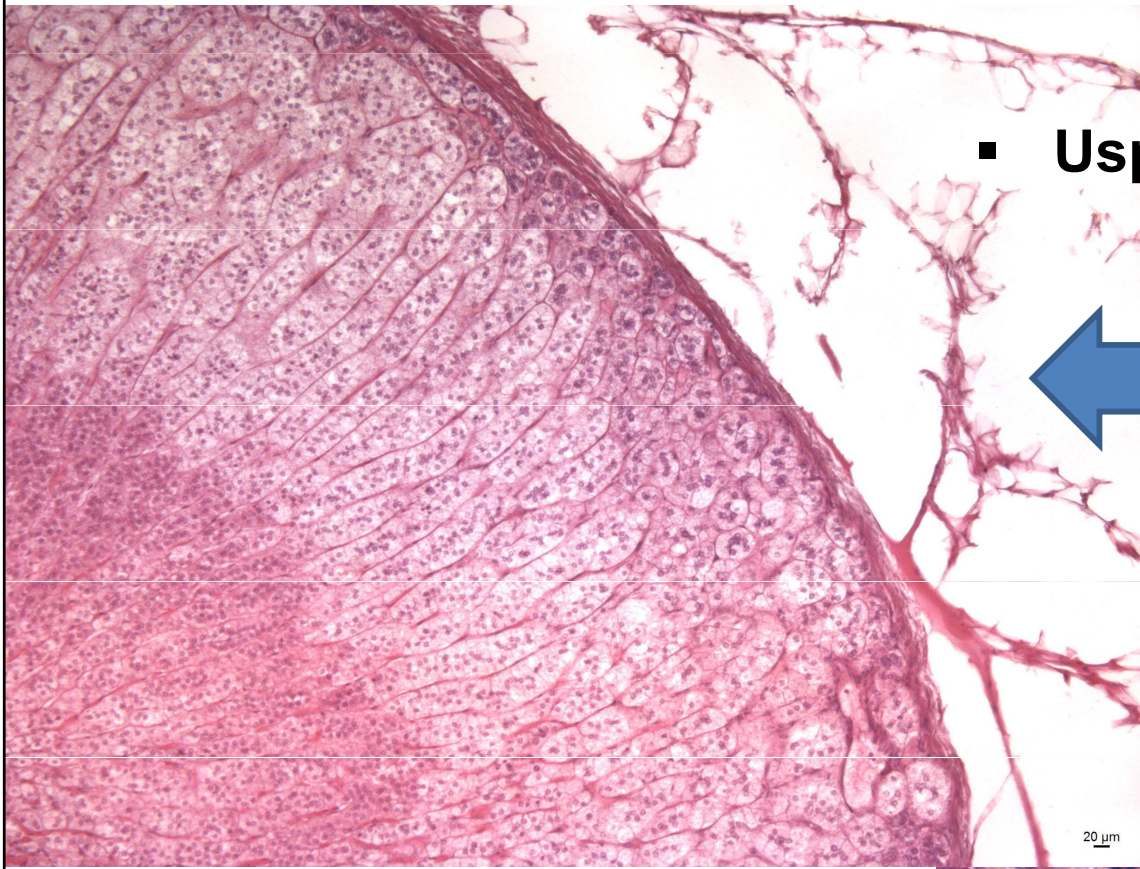
- **Uspořádání jaterních hepatocytů**

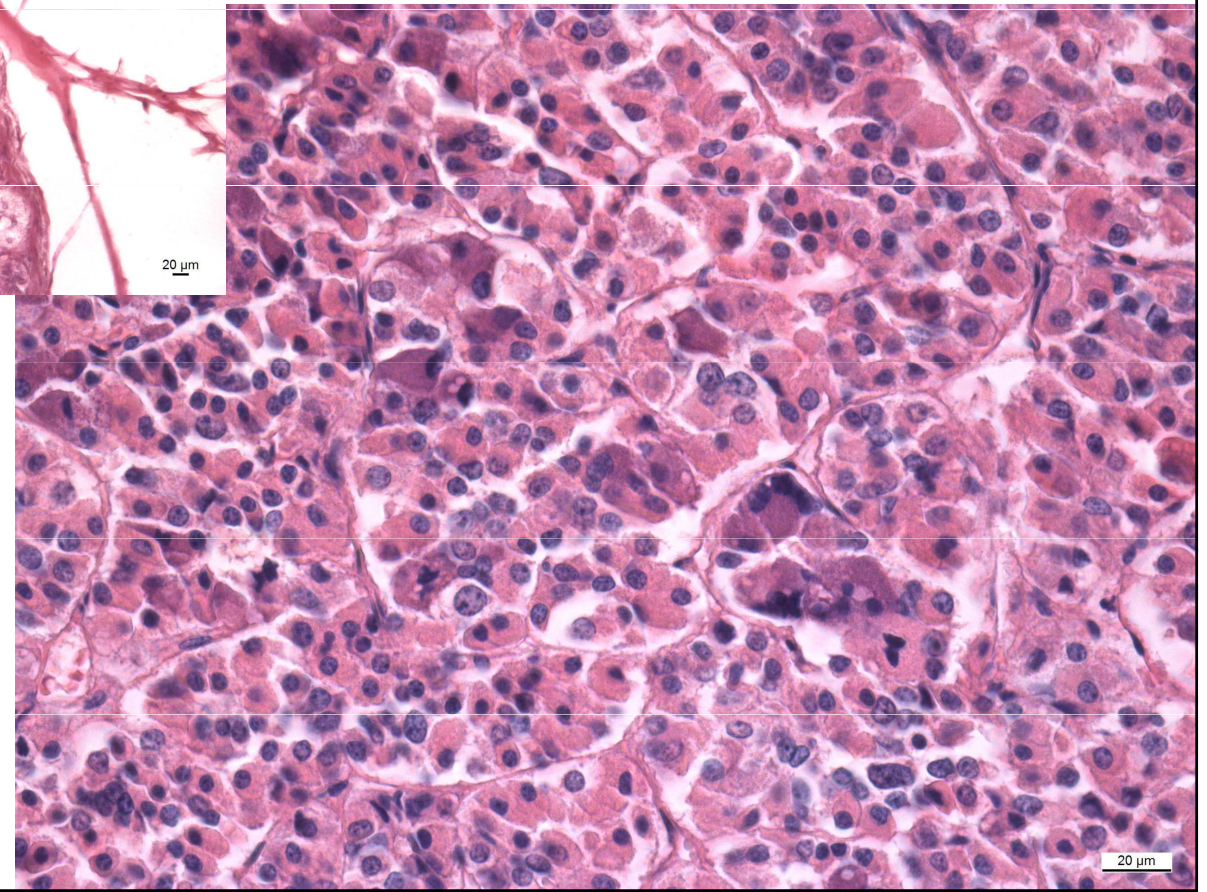
TRABEKULÁRNÍ EPITEL

- **Uspořádání buněk endokrinních žláz**

Nadledvina

Adenohypofýza

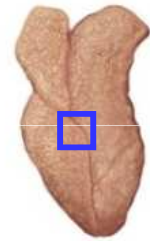
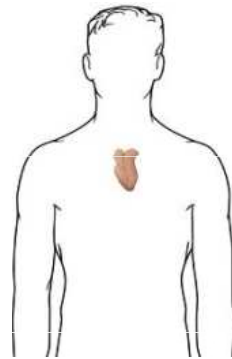
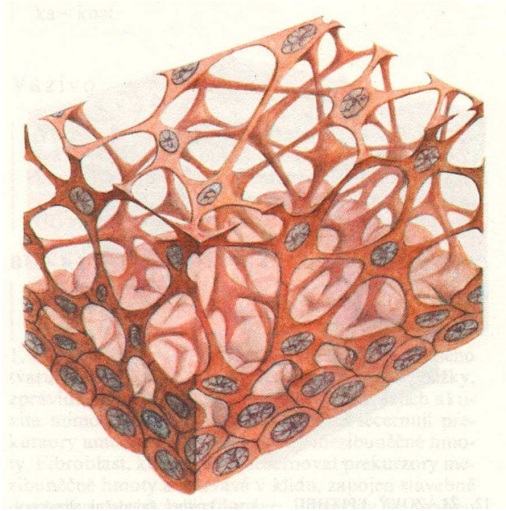

20 μ m

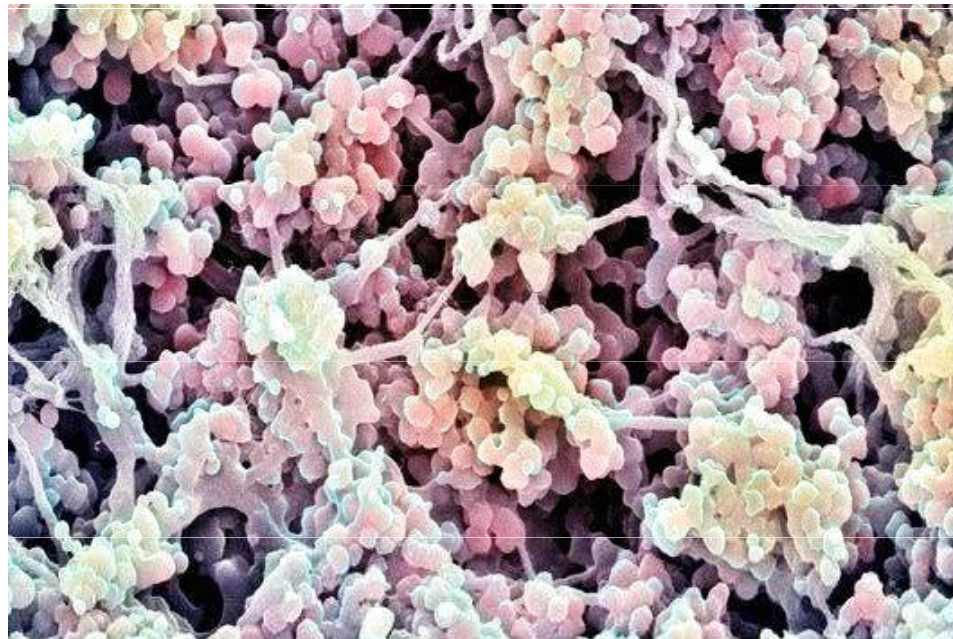
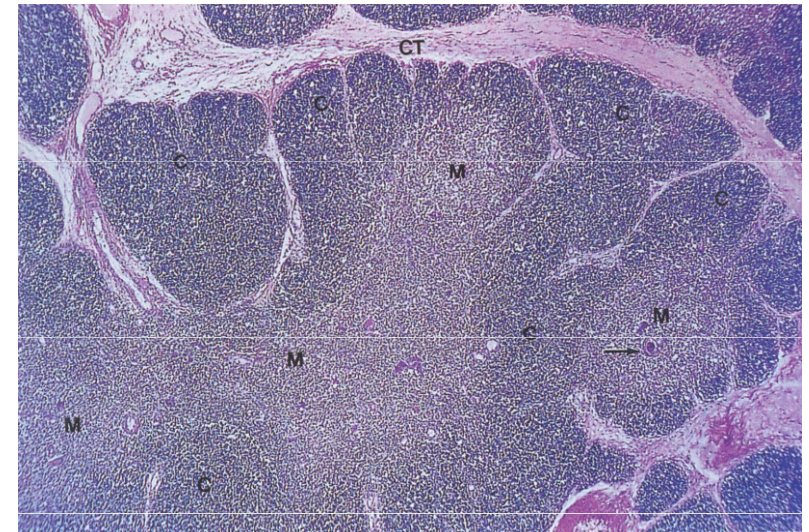
Morfologie

- Tvar a uspořádání buněk
  - Počet vrstev
1. Epitely plošné
  2. Trabekulární (trámčitý) epitel
  3. **Retikulární epitel**

Thymus - cytotetikulum

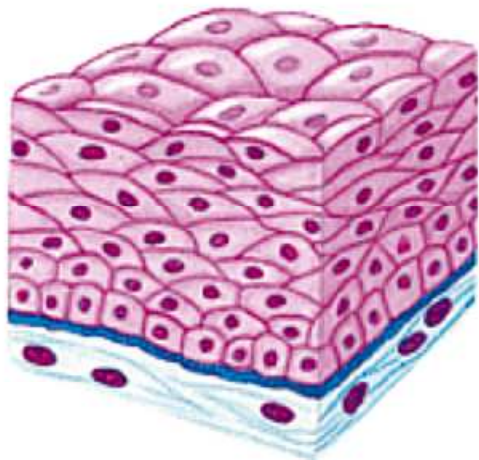

Thymus gland

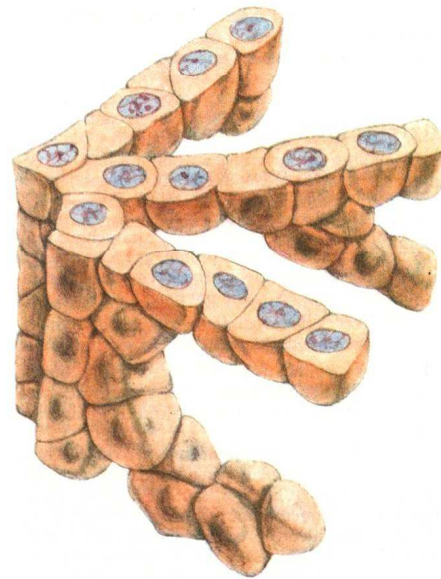

p248250 [RM] © www.visualphotos.com

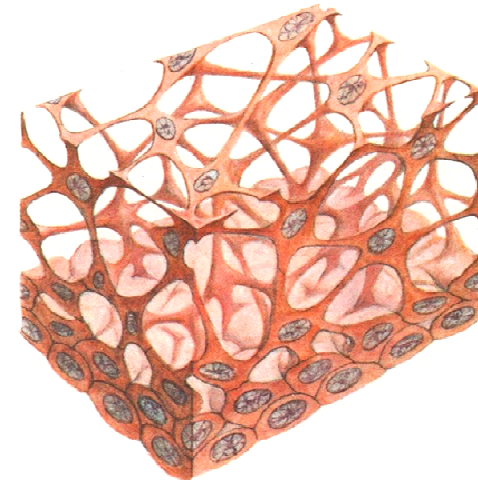
- Kompartmentalizace
- Mikroprostředí pro vývoj T-lymfocytů

Epitel plošný

Epitel
trabekulární

Epitel
retikulární

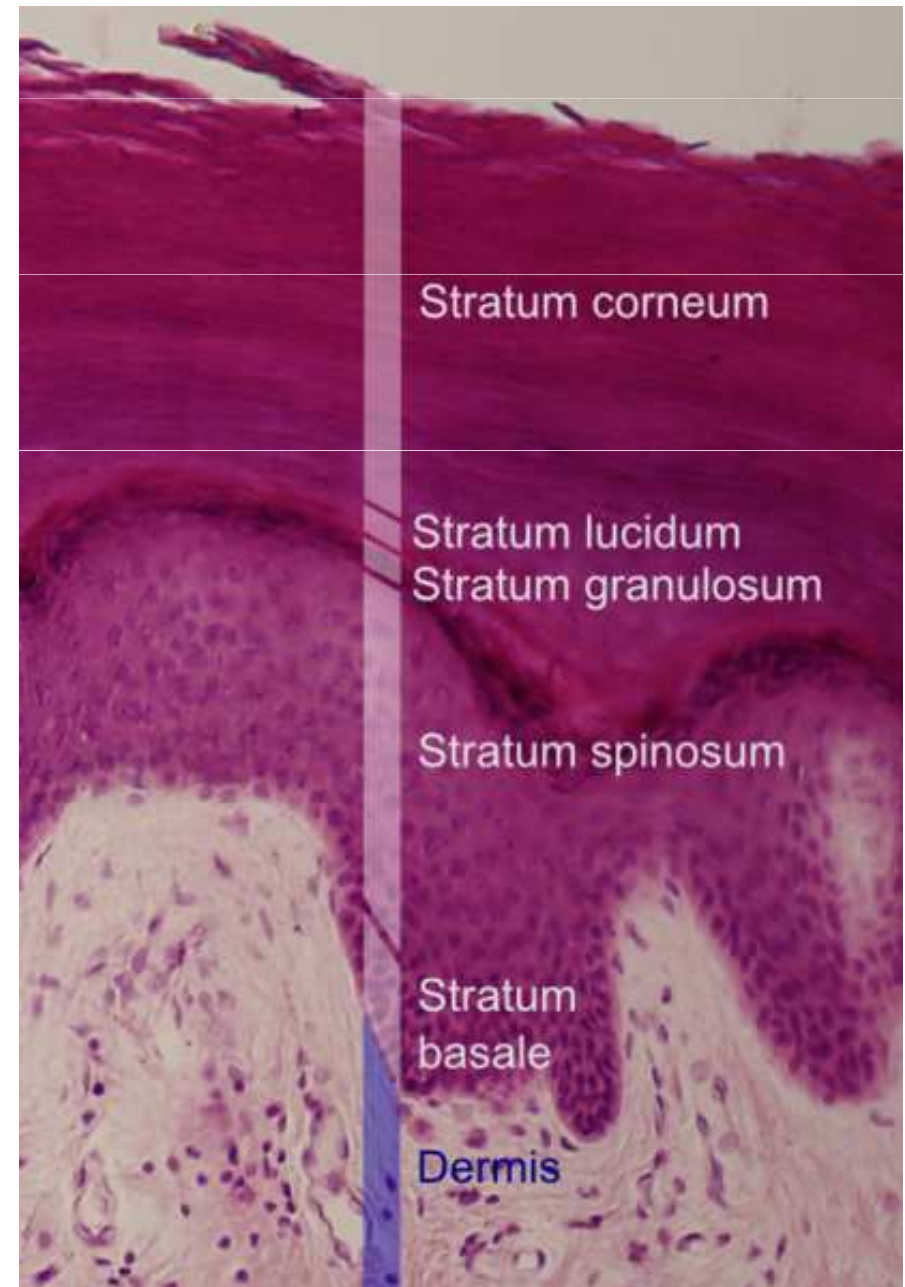
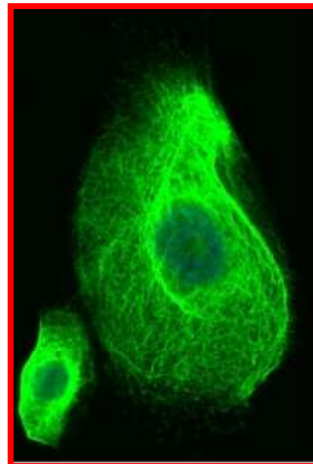
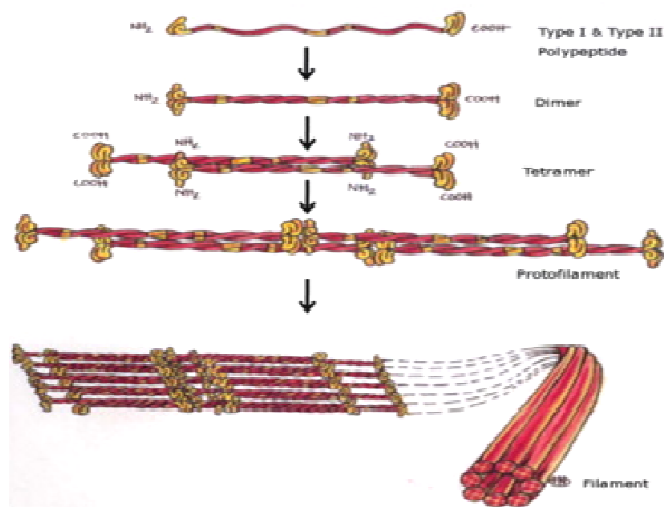
Funkce

- **Krycí epitely** – tkáňová rozhraní, ochrana tkání
- **Alveolární** – výměna dýchacích plynů
- **Resorpční** – transmembránový transport
- **Žlázový** – sekrece
- **Smyslový** – příjem fyzikálních a chemických podnětů

Vrstevnatý dlaždicový rohovějící epitel

Mechanická odolnost epidermis

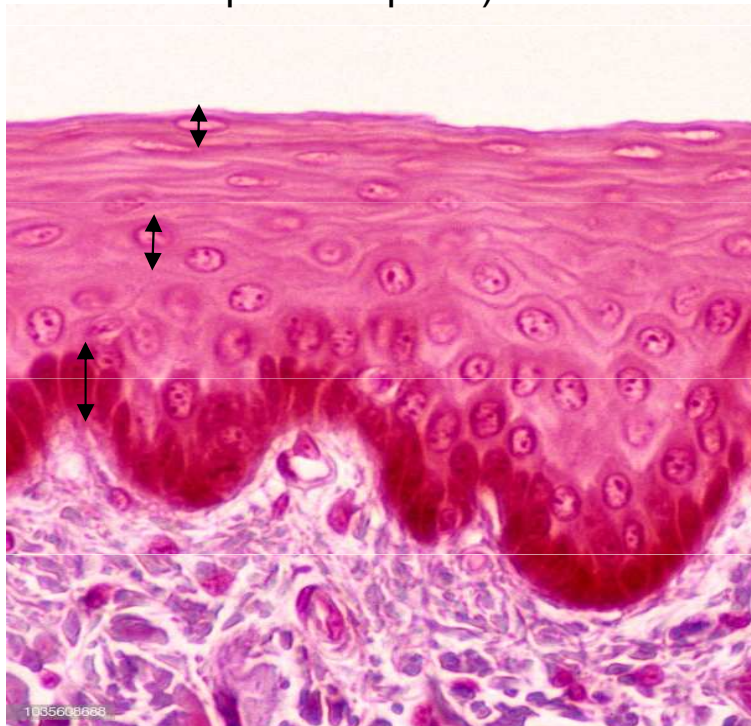
- Konstantní abraze
  - neustálá sebeobnova
- Keratin
  - základní strukturální protein epitelů, polymer
  - cytoskelet – intermediární filamenta
  - 54 genů pro keratiny
  - specifické pro různé tkáně
  - diagnostika

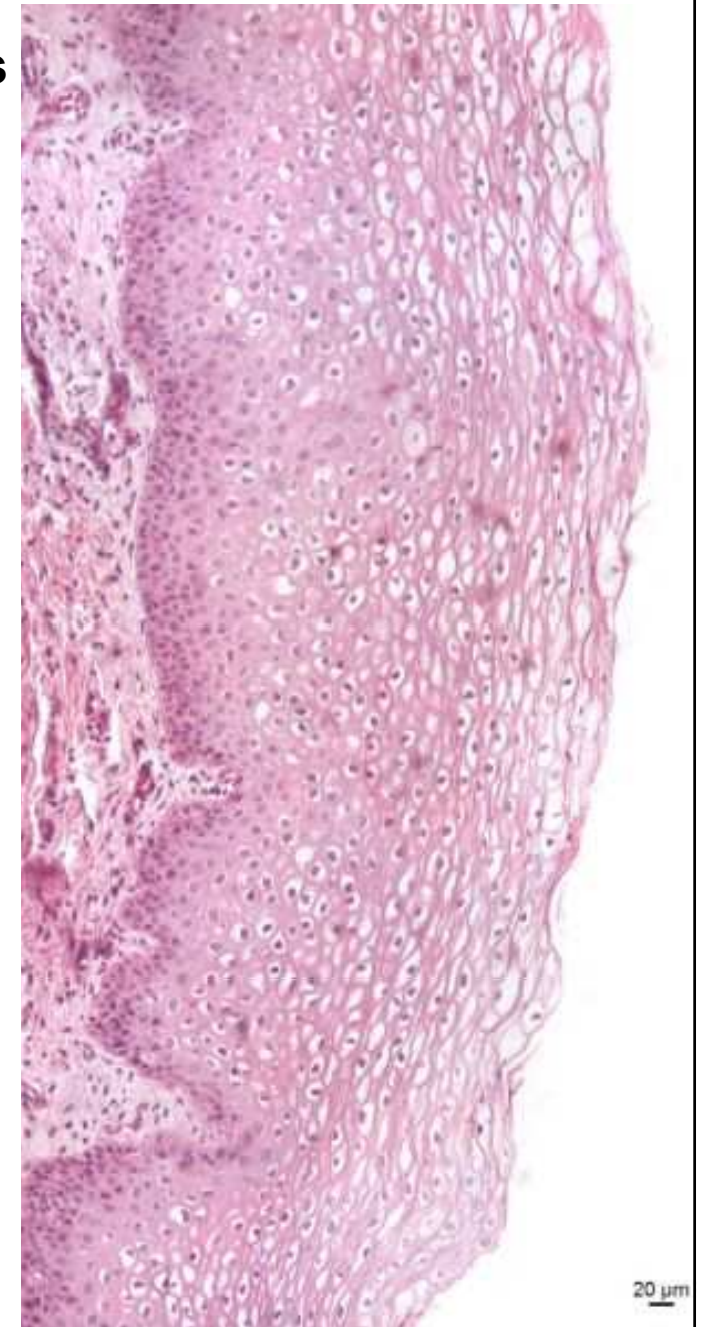
Vrstevnatý dlaždicový epitel nerohovějící

Odolná výstelka dutiny ústní a jícnu, vagina, canalis analis

- 5 -20 vrstev plošně uspořádaných buněk
- Konstantní abraze
→ neustálá sebeobnova
- Pouze bazální vrstva v kontaktu s *I. basalis*
- Diferenciace buněk směrem k povrchu (zplošťují se, akumulují keratiny, glykogen)
- Živé buňky v superficiální vrstvě – netvoří se *str. corneum* jako v epidermis
- Efektivní bariéra (tight junctions) s různým stupněm keratinizace (od nekeratinizovaných oblastí (sublinguální sliznice) po parakeratinizované oblasti – např. tvrdé patro)

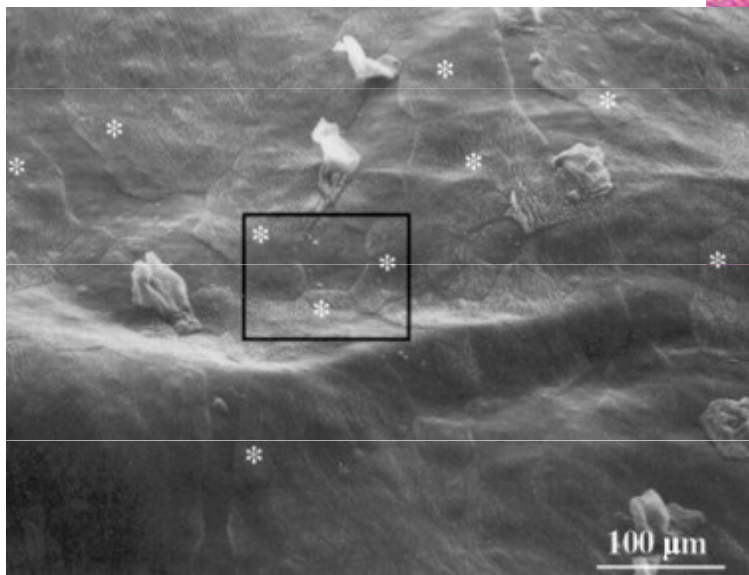
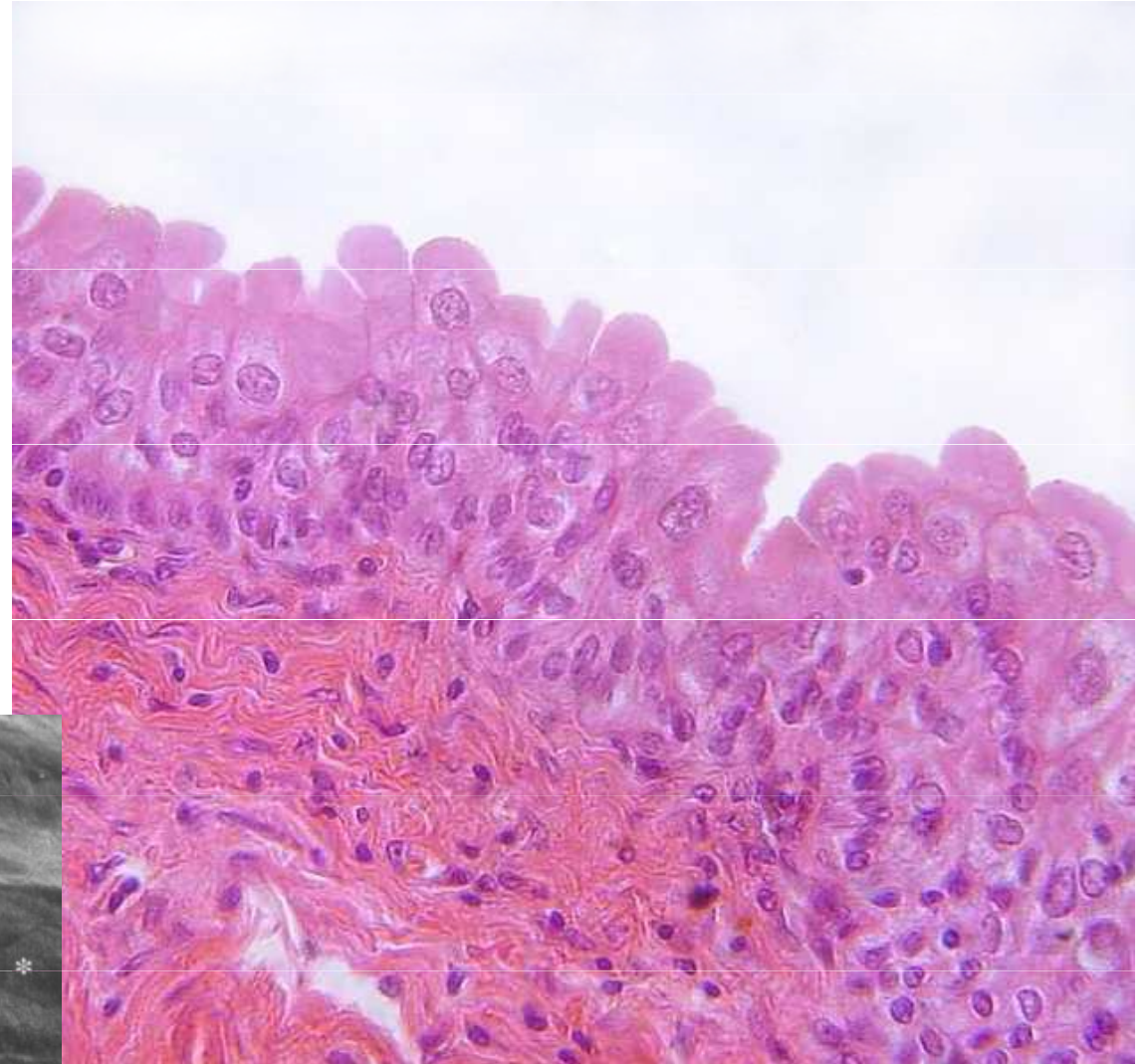
Vazivo

Přechodný epitel močových cest – urotel

Chemická odolnost Strukturální flexibilita

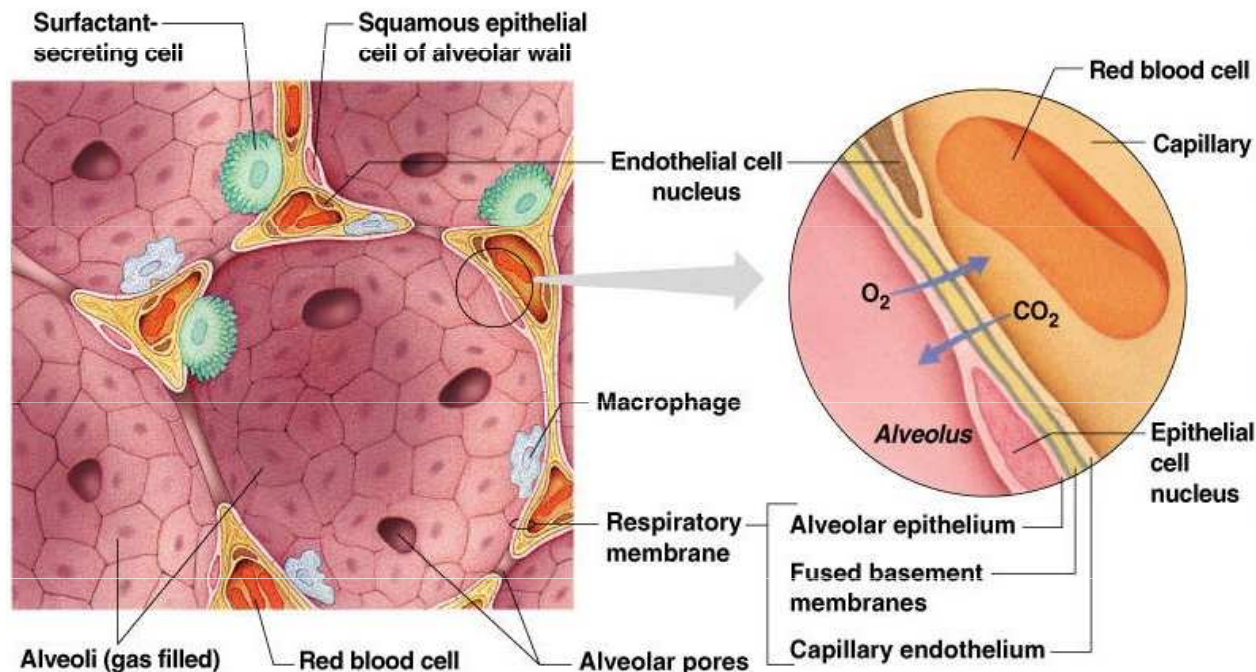
- Buňky vytvářejí osmotickou bariéru
- Apikální membrána
  - Uroplakiny, lipidy
- Těsné spoje
- Subapikální vezikuly

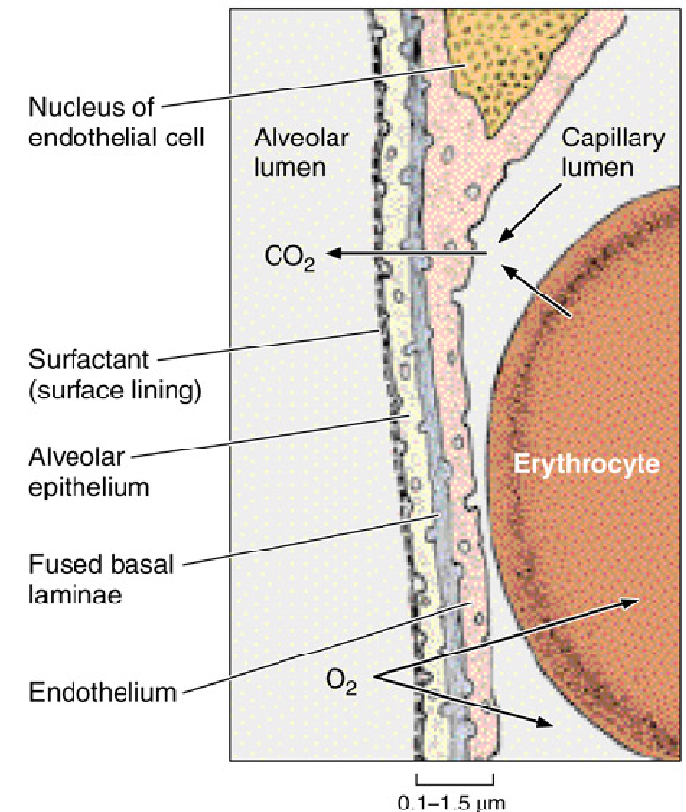

Jednovrstevný plochý epitel plicních sklípků

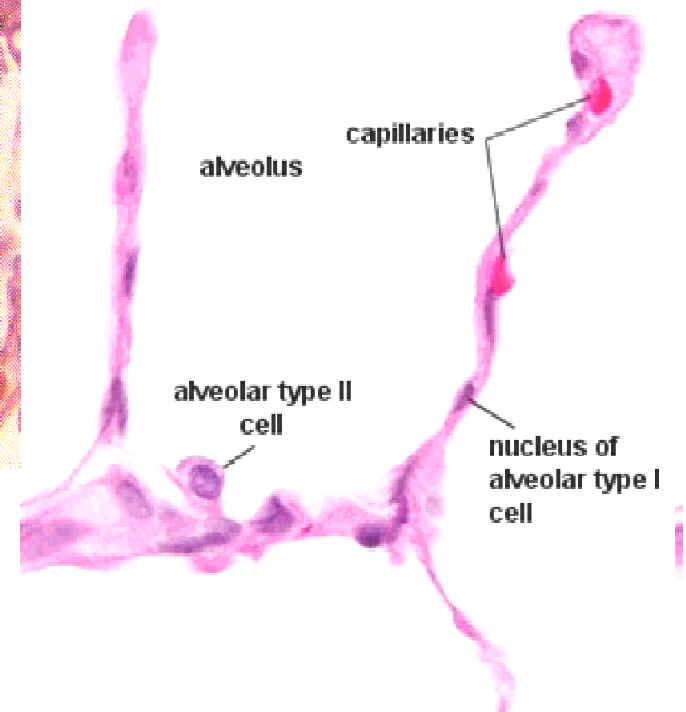
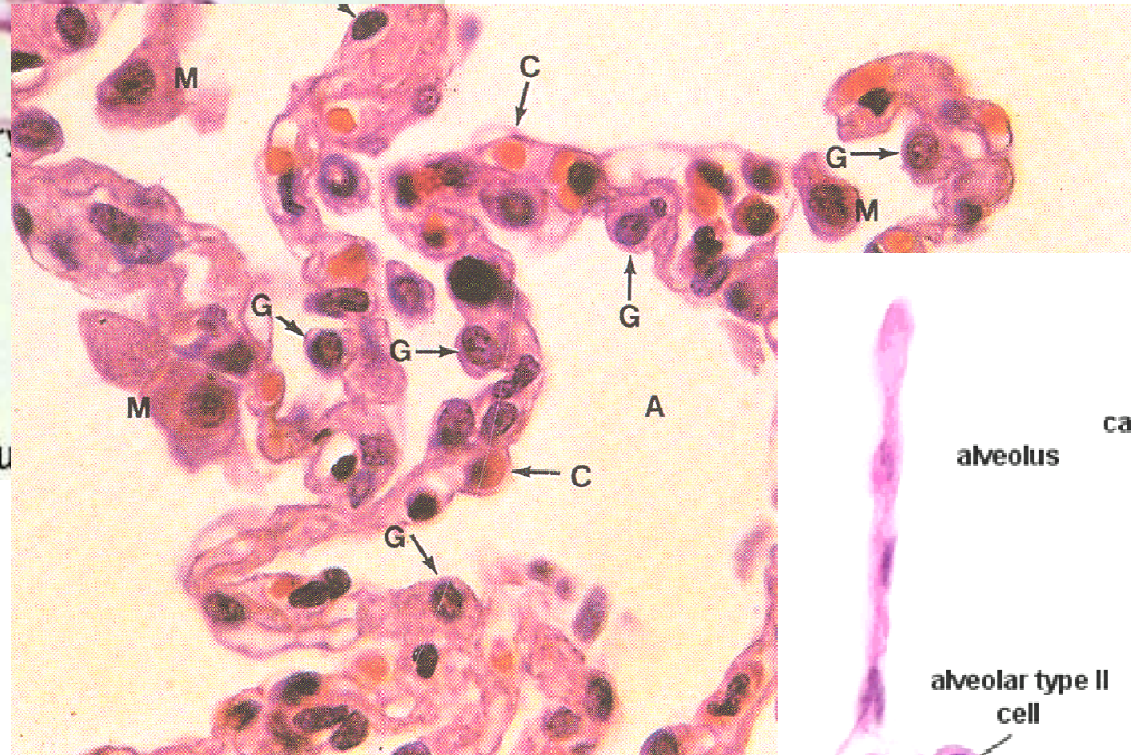
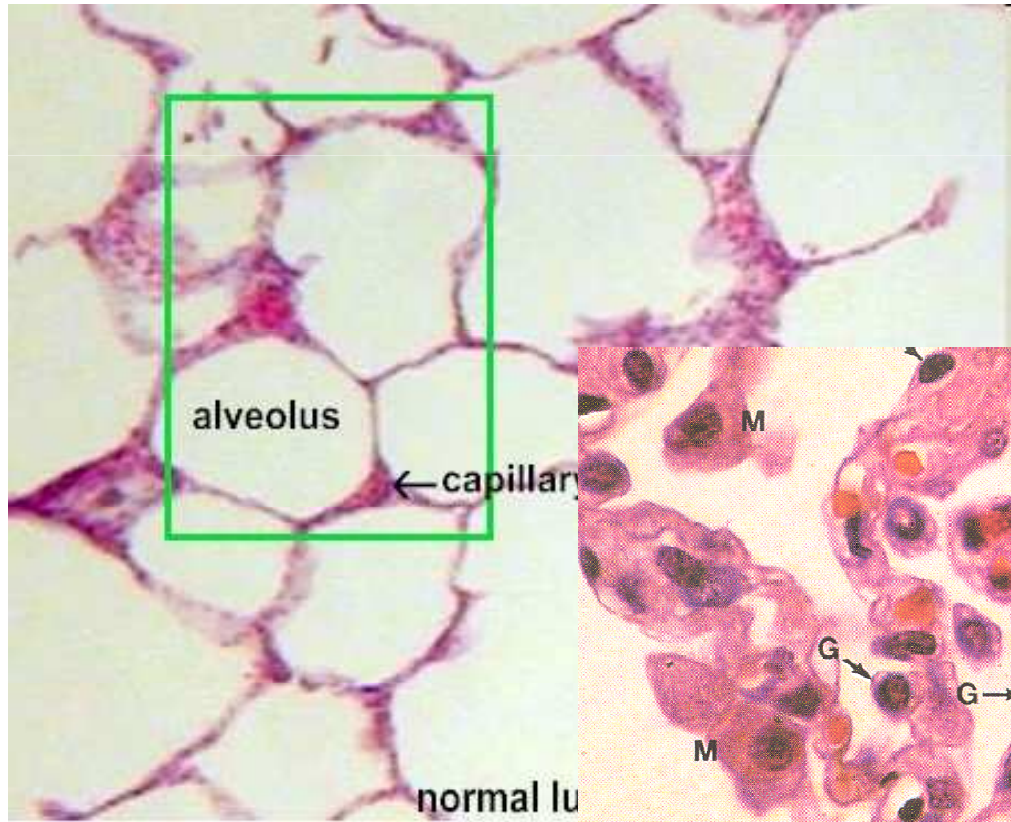
- **Výměna plynů difuzí** mezi krví a atmosférickým vzduchem (O_2 , CO_2) – koncentrační gradient
- Bariéra – krev-vzduch
- Surfaktant
- Respirační oddíl plic – plicní sklípky respiračních bronchiolů, alveolárních chodbiček a váčků
- Granulární (typ I) a membranózní (typ II) pneumocyty (97%)

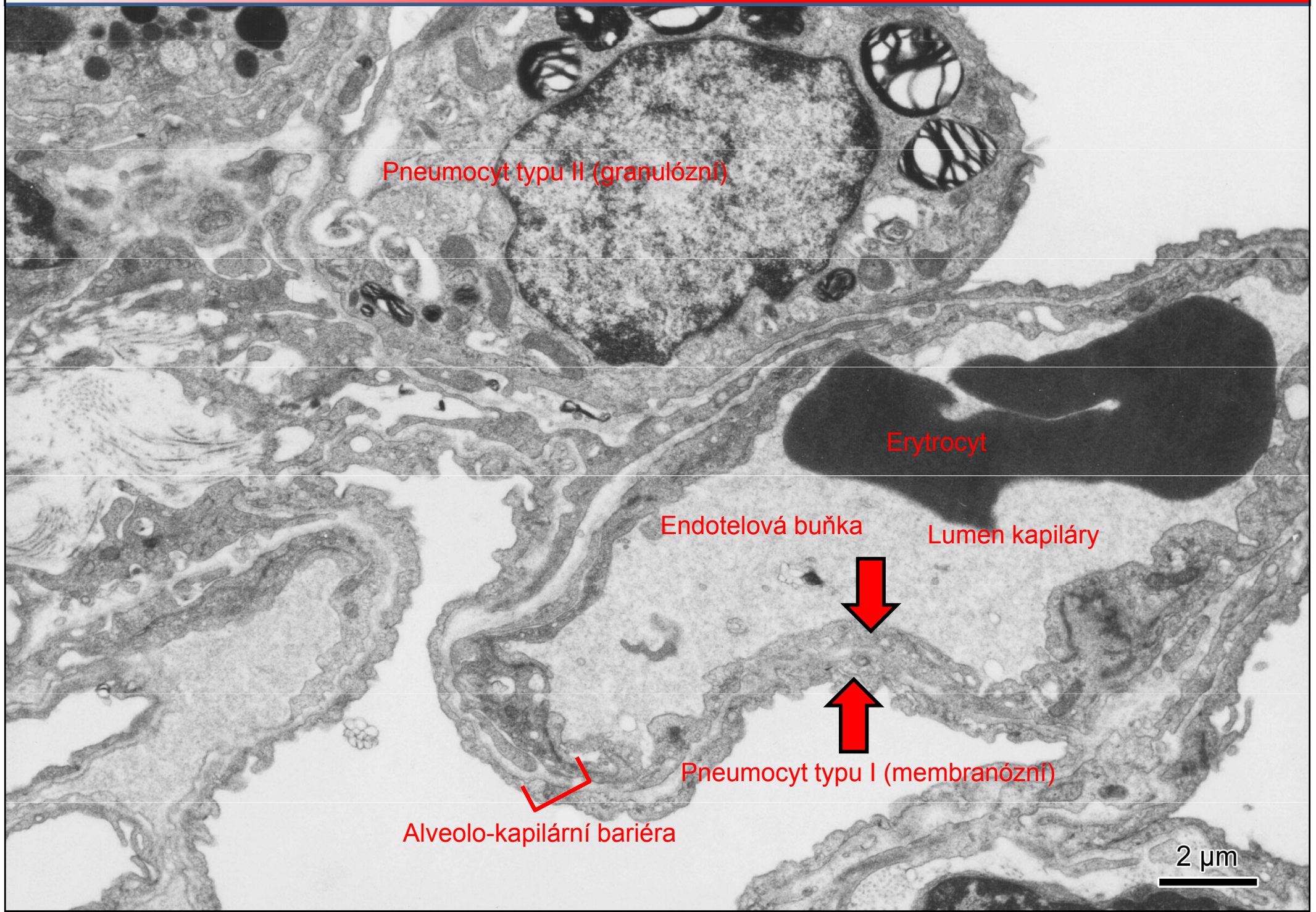
Copyright © 2003 Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

ALVEOLÁRNÍ EPITEL

ALVEOLÁRNÍ EPITEL

Pneumocyt typu II (granulózní)

Erythrocyt

Endotelová buňka

Lumen kapiláry

Pneumocyt typu I (membranózní)

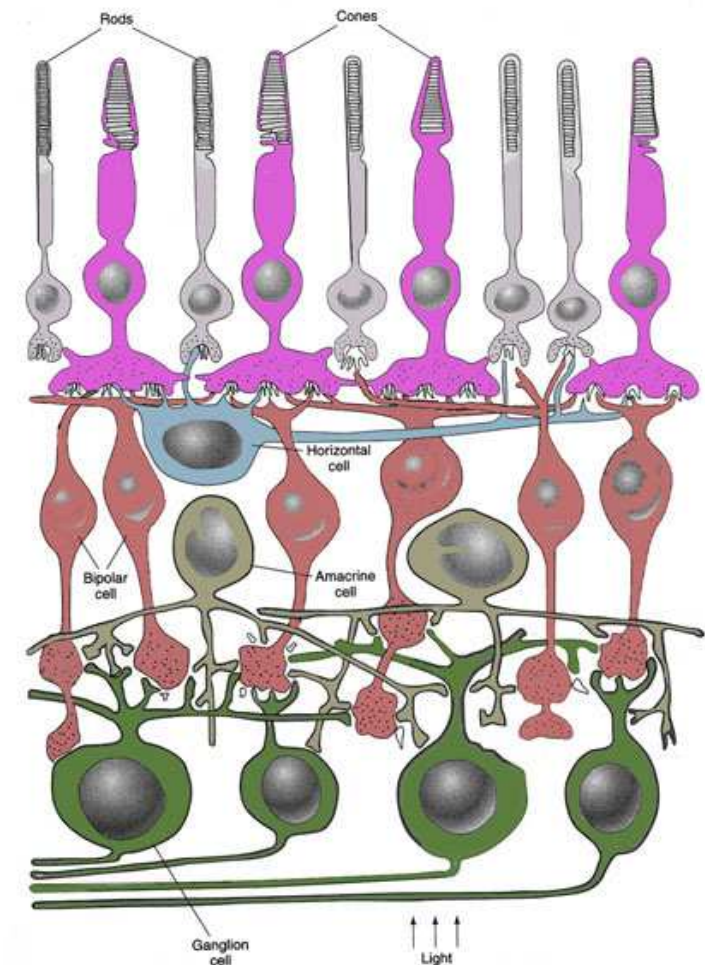
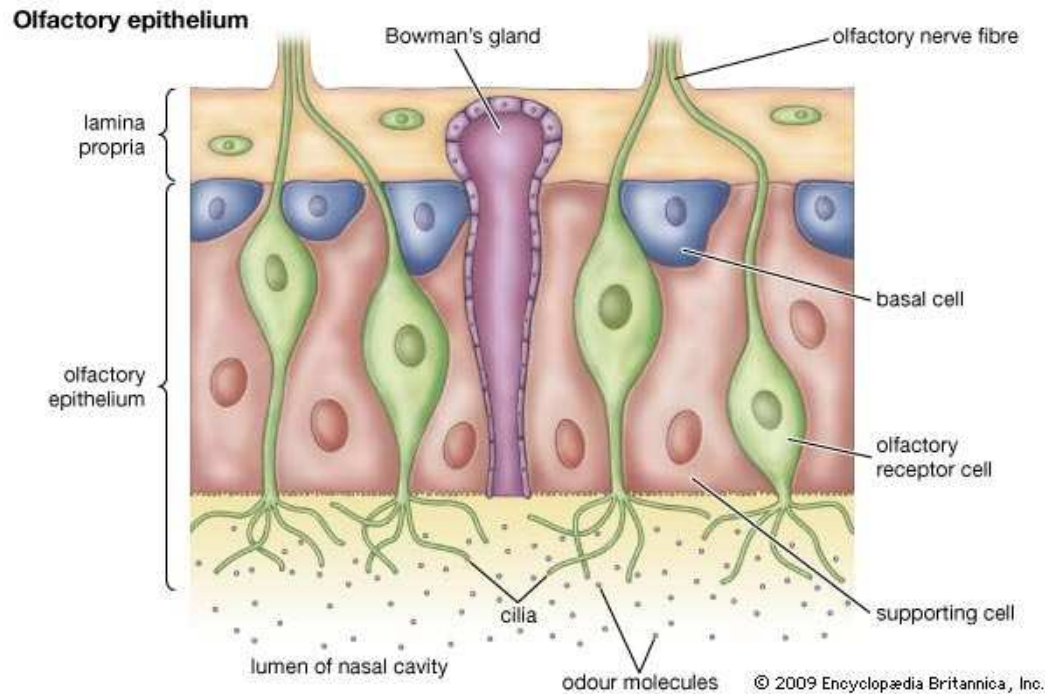
Alveolo-kapilární bariéra

2 μm

Sítnice a čichový epitel

Smyslové a podpůrné buňky

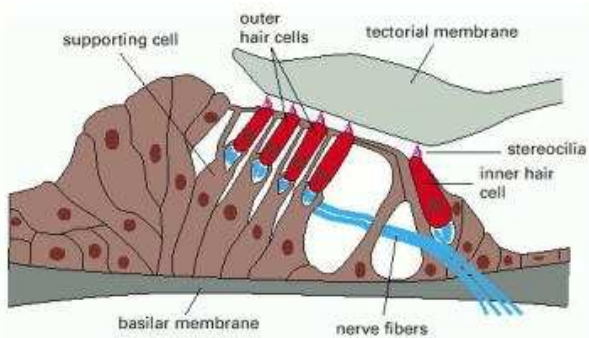
- smyslové buňky konvertují signály z vnějšího prostředí na změnu membránového potenciálu (tedy samy generují nervový vzruch)
- podpůrné buňky udržují integritu smyslového epitelu
- **primární smyslové buňky** (neurosmyslové)
  - modifikované unipolární neurony
  - generují přímo nervový vzruch
  - čichový epitel, retina

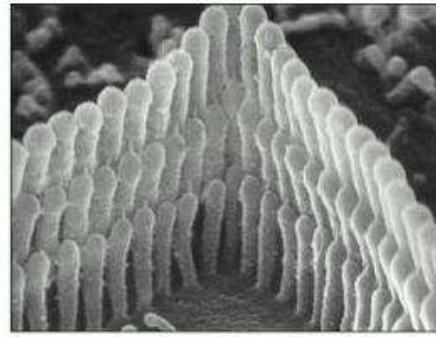
Vnitřní ucho a chuťové pohárky

- sekundární smyslové buňky

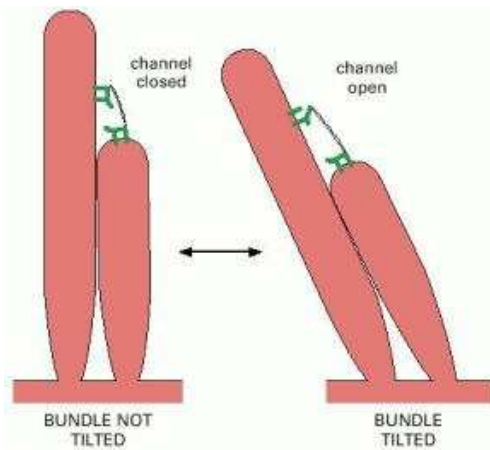
- epitelié tvoří recepční úsek, samy nevytváří akční potenciál, ale uvolňují neurotransmitery, které na terminálních zakončen dendritů generují nervový vzruch
- vláskové buňky vnitřního ucha, buňky chuťových pohárků

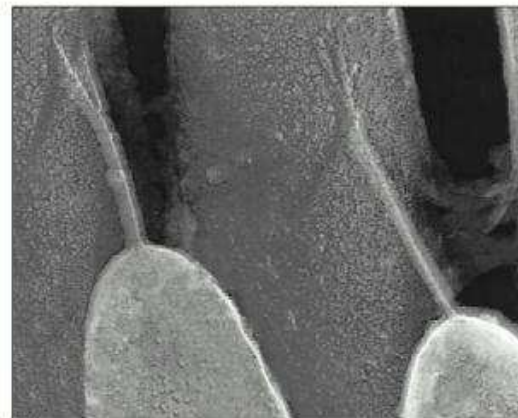
(A)

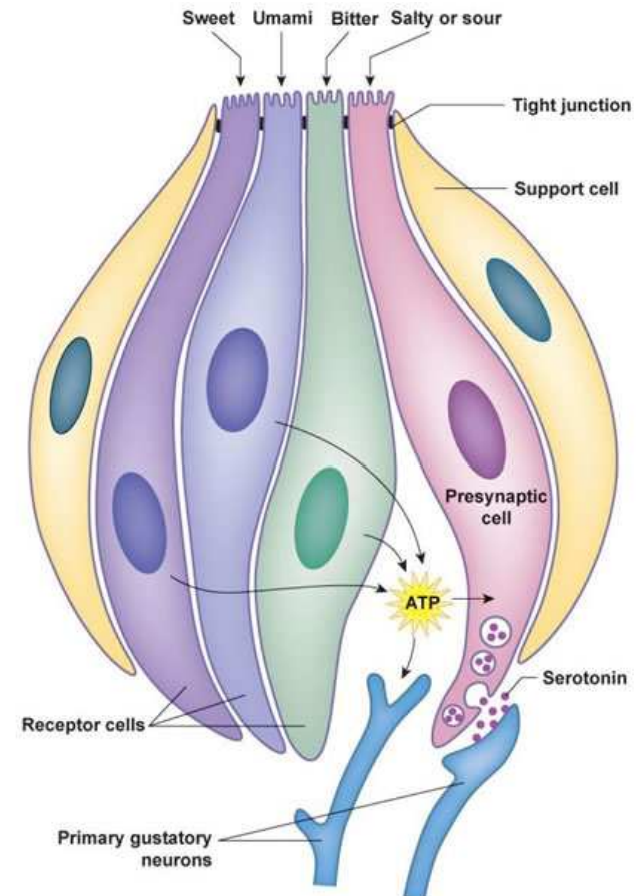
(B)

(A)

(B)

Žlázový epitel

Jednobuněčné žlázy

- Pohárkové buňky
- Enteroendokrinní buňky

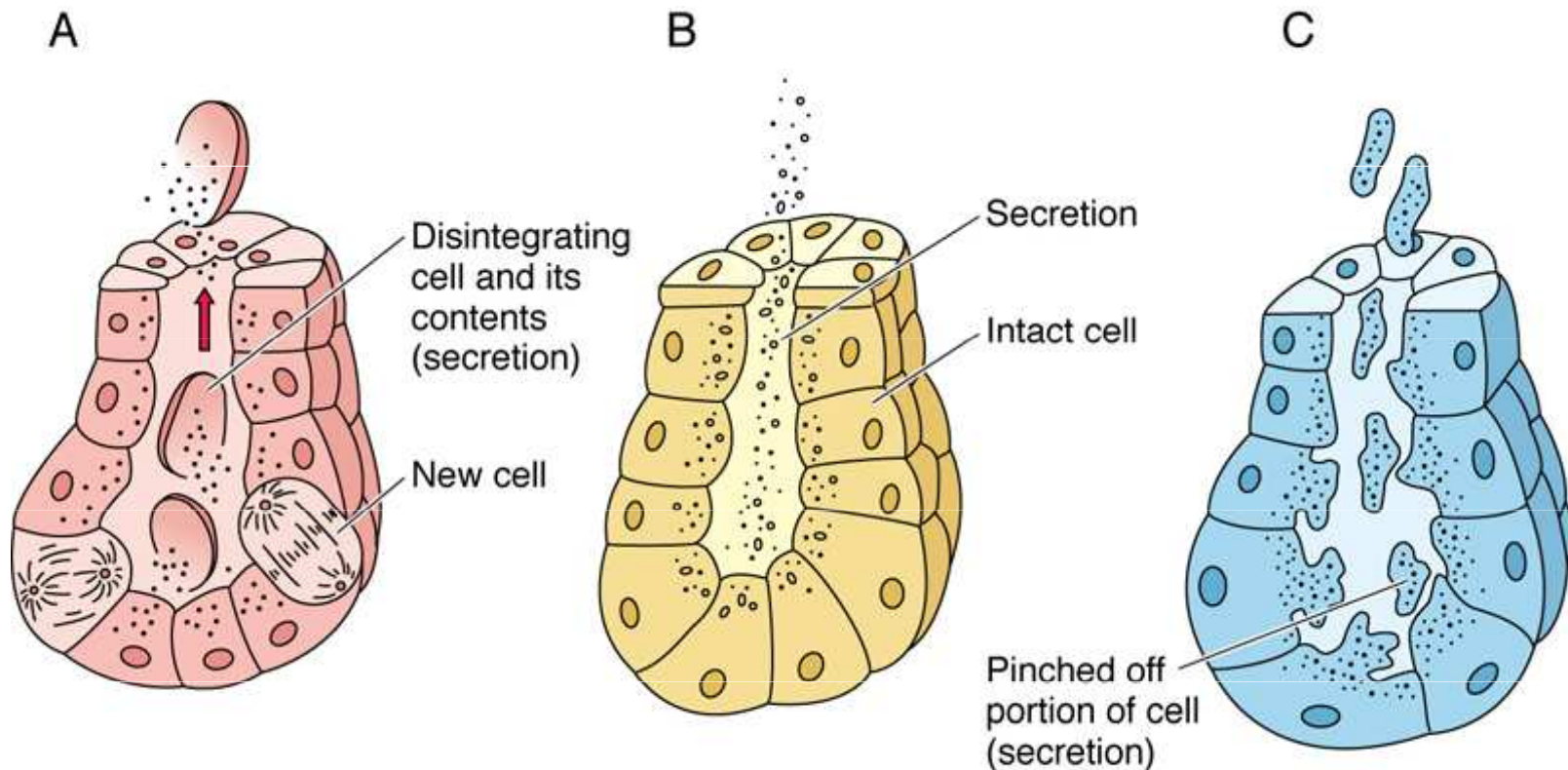
apokrinní a merokrinní sekrece

Mnohobuněčné žlázy

- Endoepitelové
- Exoepitelové

apokrinní, merokrinní i holokrinní sekrece

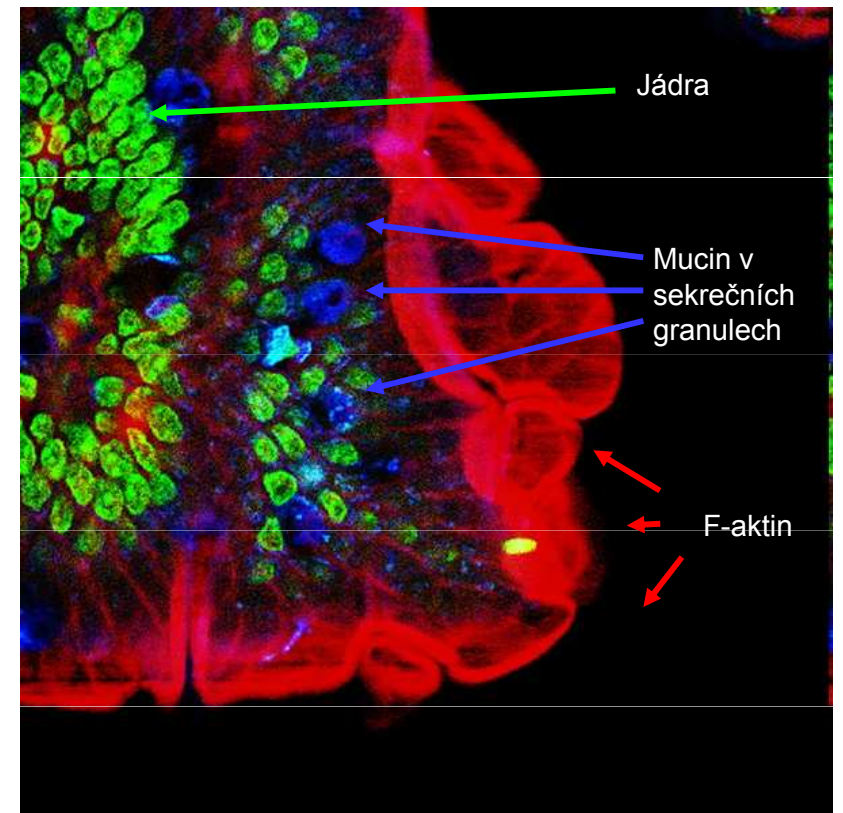
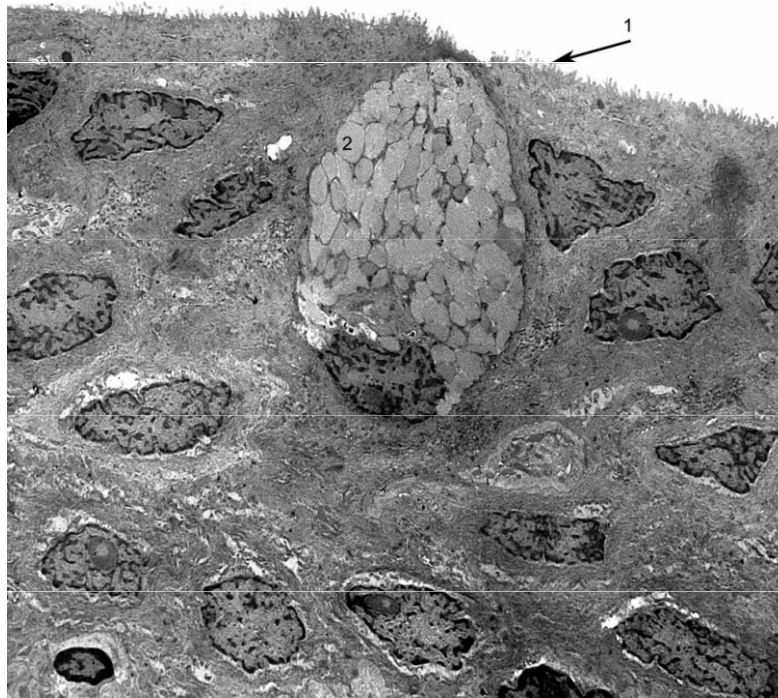
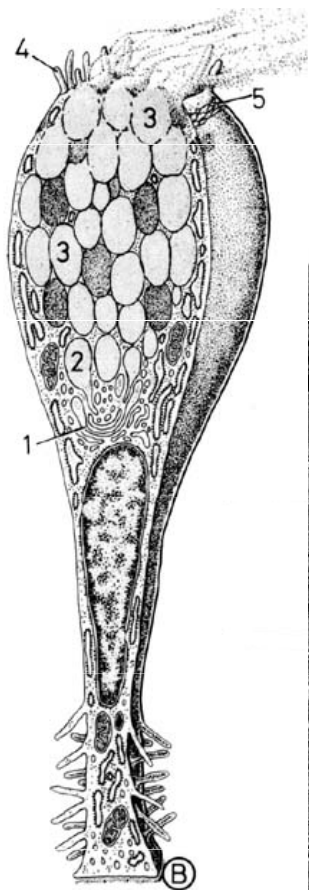
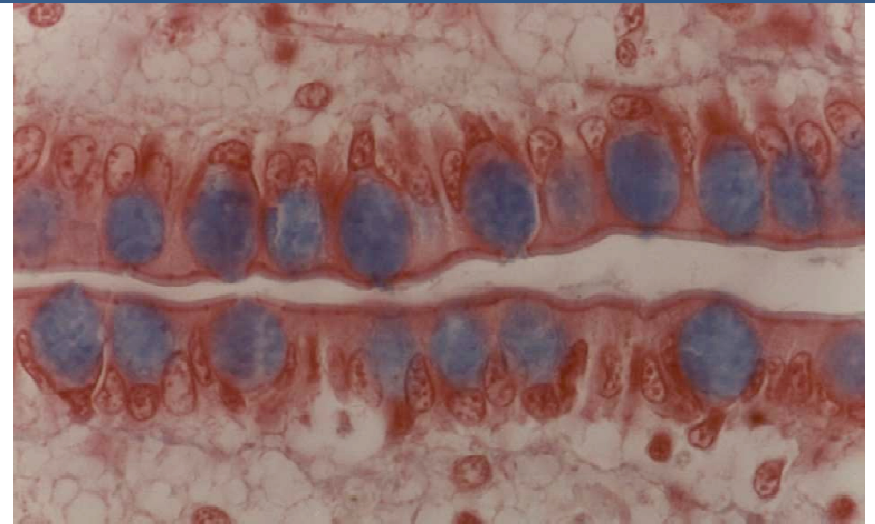
Charakter sekrece

Holokrinní × Merokrinní × Apokrinní

■ Pohárkové buňky

- Cylindrické žlázové epiteliální buňky
- Apikální povrch - apokrinní/merokrinní sekrece mucinu
- Bazální část – rER, GA, jádro, mitochondrie
- Mucinogenní zrna – barvení mucinokarmínem

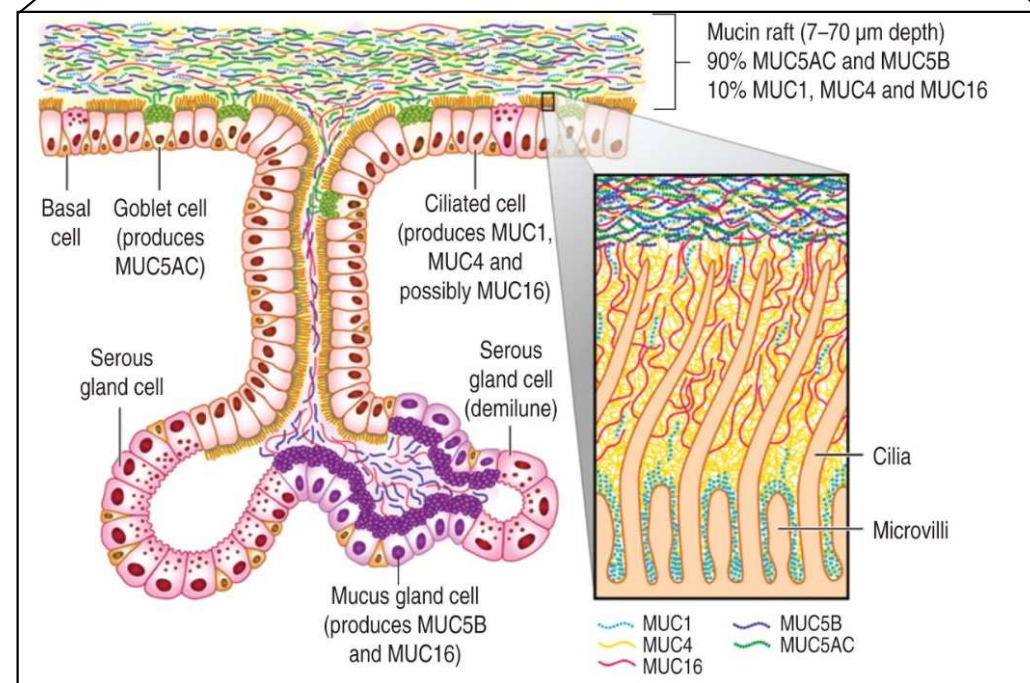
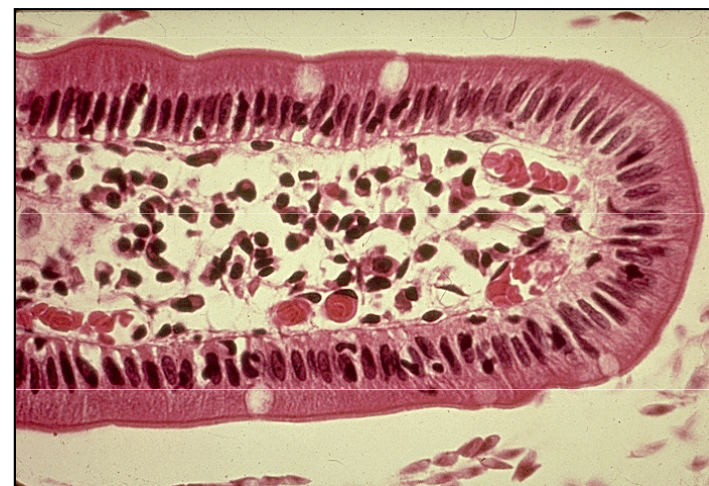
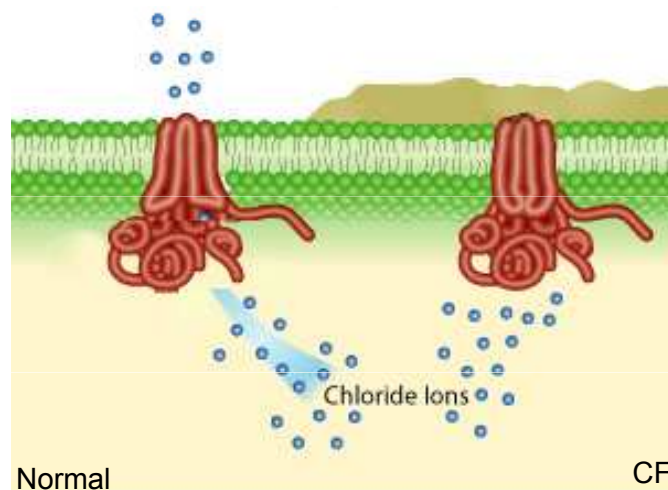

■ Pohárkové buňky

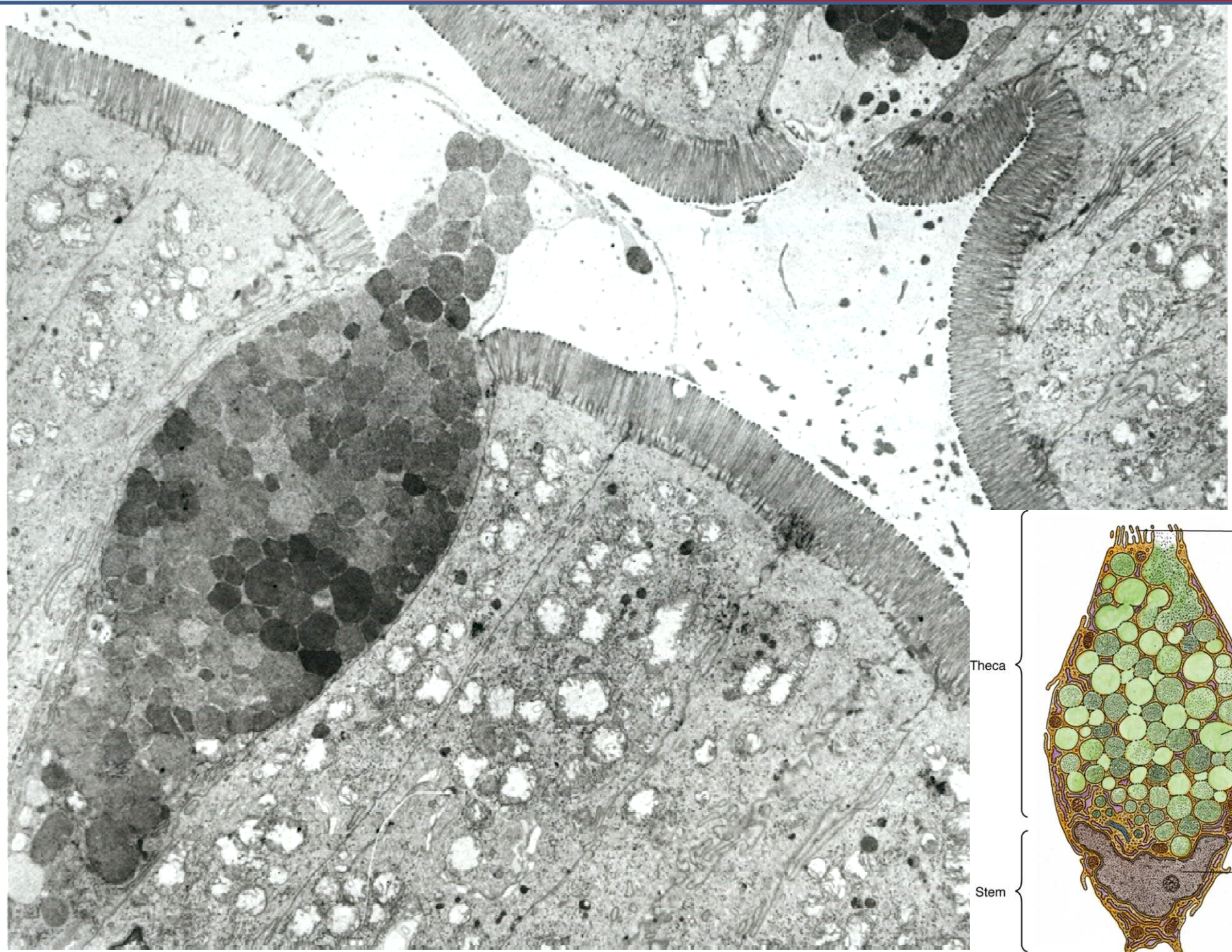
- Zejména respirační a GI trakt
- Produkují hlen (mukus) = viskózní tekutina složená z elektrolytů a vysoce glykosylovaných proteinů (muciny)
- Chrání proti mechanickému i chemickému poškození
- Zachycení a eliminace pevných částic
- Sekrece konstitutivní nebo po stimulaci (kouř, prach, bakterie)
- Mukus po sekreci expanduje 500× během 20ms

• Klinické korelace:

- změny ve složení nebo množství hlenu
- chronická bronchitida / cystická fibróza

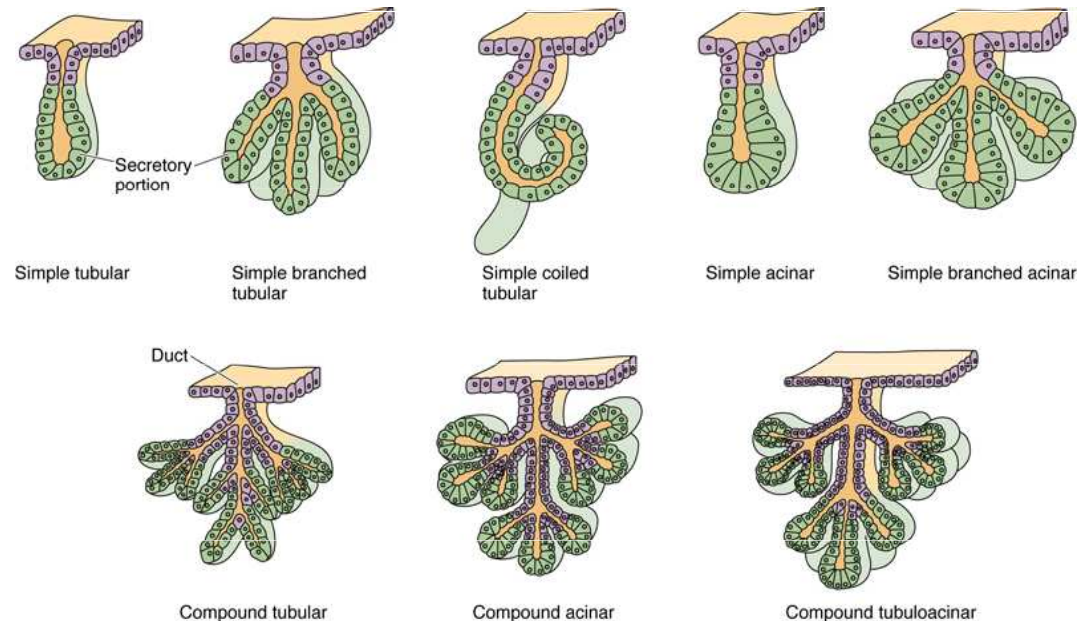

EXOKRINNÍ SEKRECE – JEDNOBUNĚČNÉ ŽLÁZY

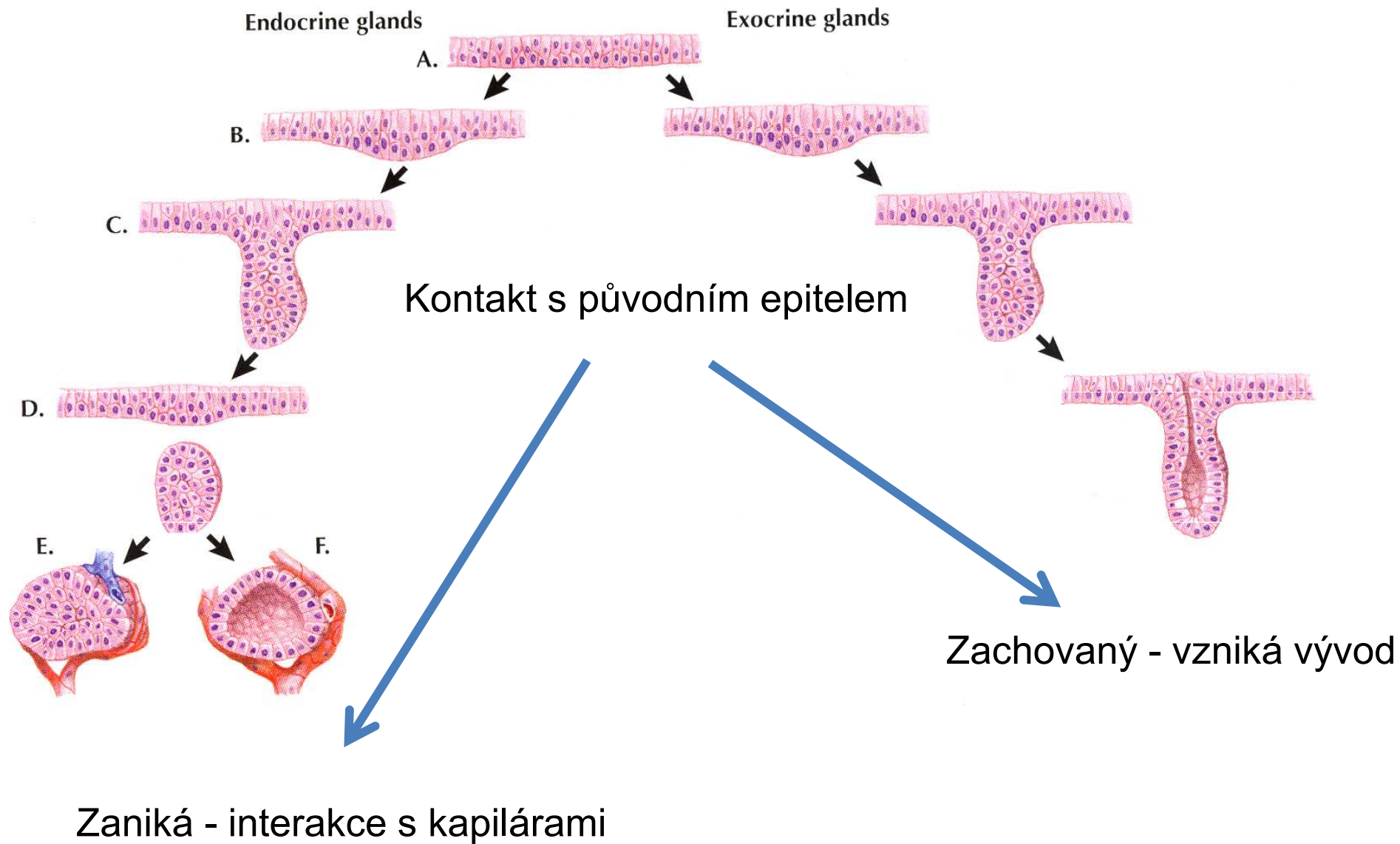

Klasifikace exokrinních mnohobuněčných žláz

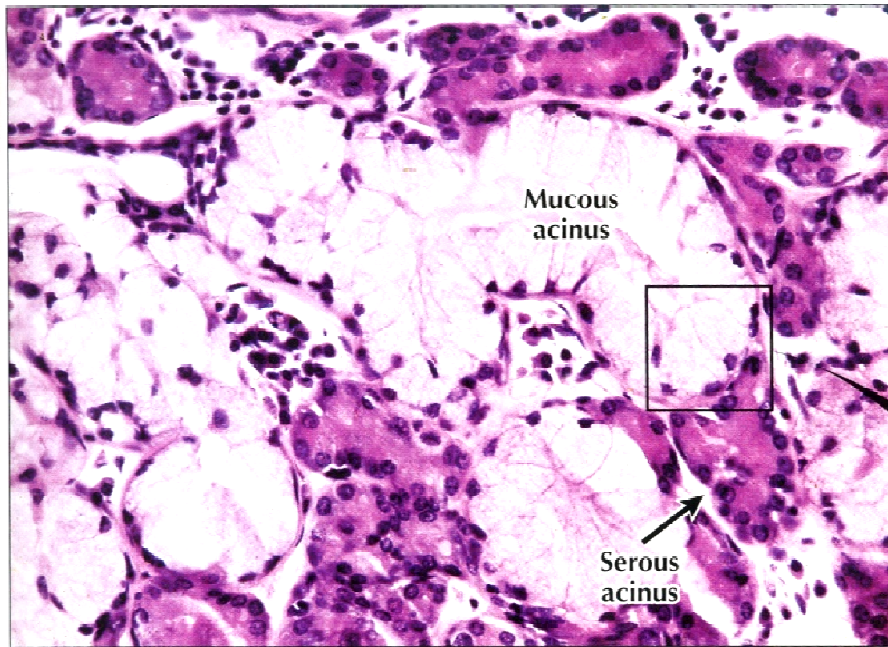
- **Endoepitelové** (neopouštějí epitel, např. endoepitelové žlázy uretry, konjunktiva)
- **Exoepitelové** (epitelové pupeny v okolním vazivu)
  - Podle tvaru sekreční komponenty
    - Alveolární (acinózní)
    - Tubulózní
    - Tuboalveolární (tubuloacinózní)
  - Podle větvení
    - Jednoduché
    - Větvené
    - Složené
  - Podle charakter sekrece
    - Mucinózní
    - Serózní
    - Složené

VÝVOJ MNOHOBUNĚČNÝCH ŽLÁZ – ENDO- A EXOKRINNÍ ŽLÁZY

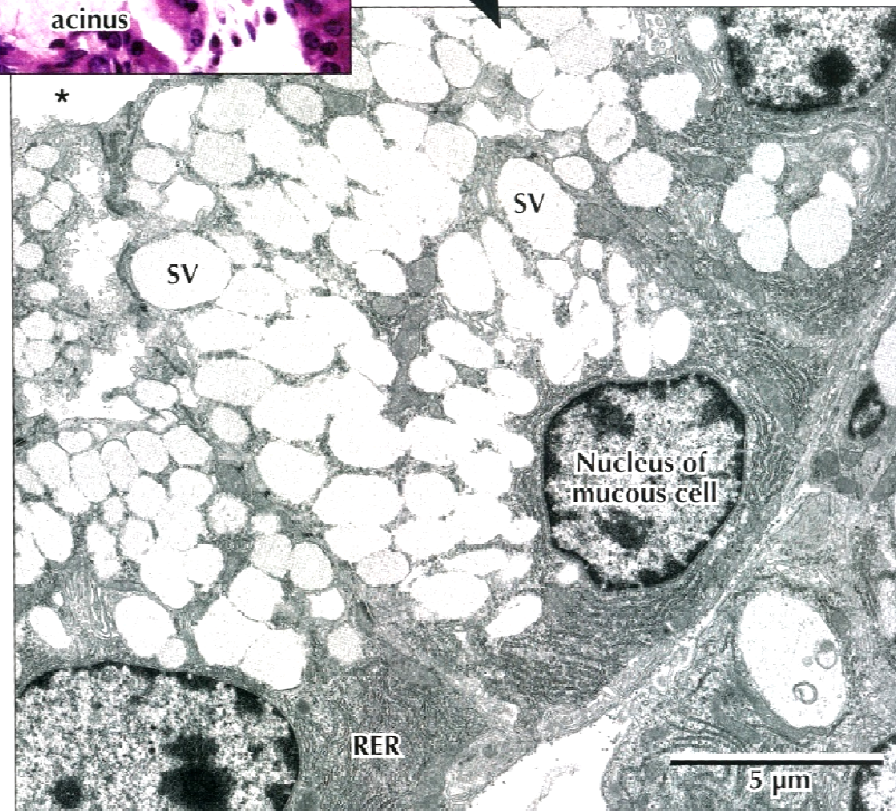

EXOKRINNÍ SEKRECE – MUCINÓZNÍ ŽLÁZY

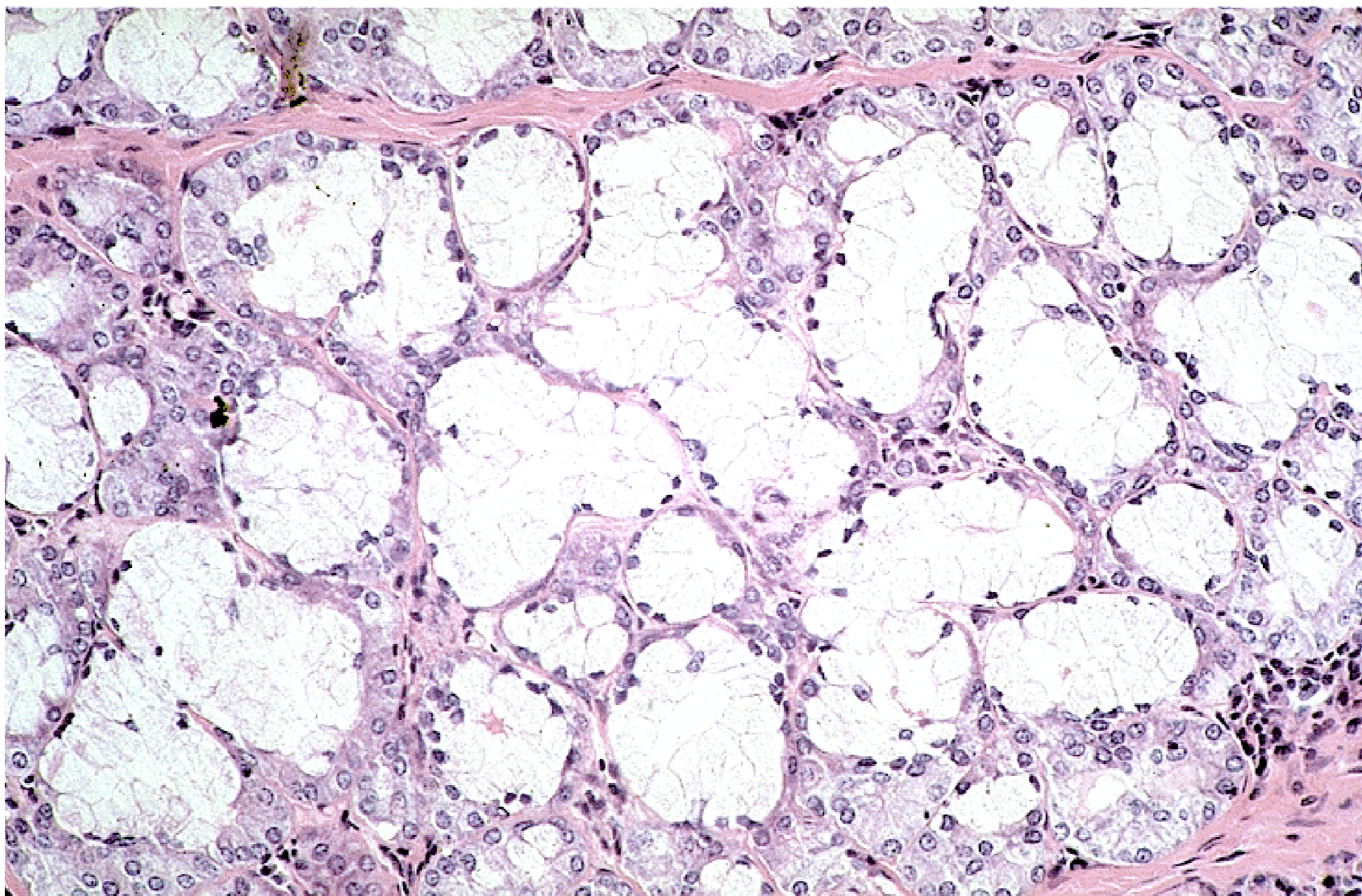

◀ **LM of part of a mixed seromucous gland in the trachea.** Several mucous acini with pale-stained mucous cells are seen. The basal nuclei are flat, and cells appear washed out because mucous droplets dissolved during specimen preparation. Darker stained serous cells in adjacent acini have more rounded basal nuclei. Serous cells are smaller than mucous cells. The square outlines the area of interest seen in the EM below. 295 $\times$. H&E.

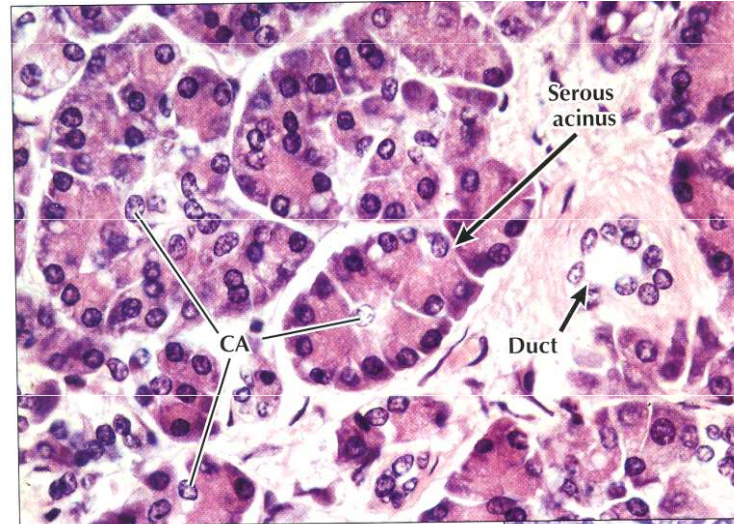
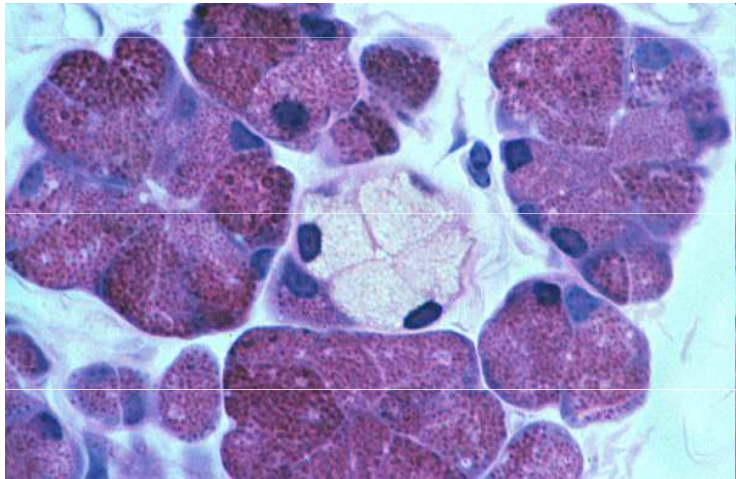
▶ **EM of part of a mucous acinus in a mixed salivary gland.** Parts of three mucous cells line the acinus lumen (*). Euchromatic basal nuclei have prominent nucleoli. Basal cytoplasm contains many profiles of rough endoplasmic reticulum (RER). Many large, electron-lucent secretory vesicles (SV) dominating the remaining cytoplasm are discharged by exocytosis into the acinus lumen. 5400 $\times$.

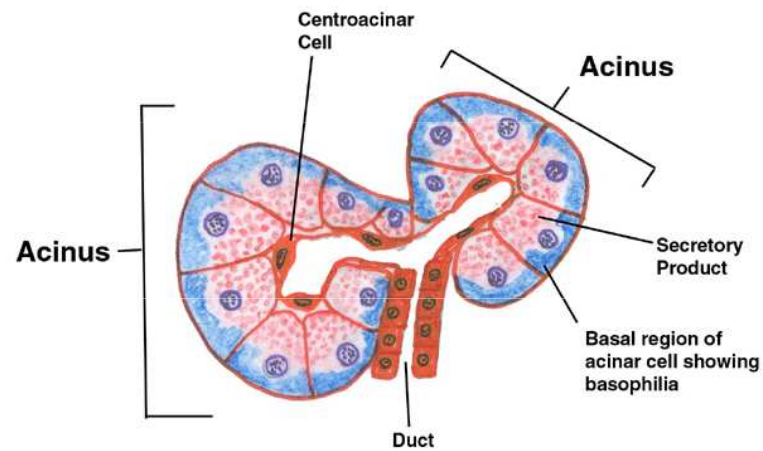
EXOKRINNÍ SEKRECE – MUCINÓZNÍ ŽLÁZY

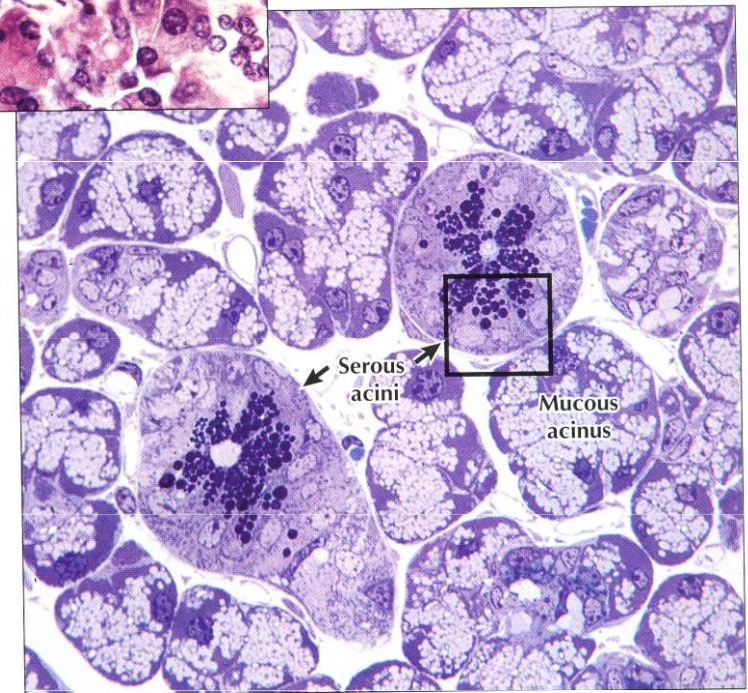
EXOKRINNÍ SEKRECE – SERÓZNÍ ŽLÁZY

◀ **LM of part of the exocrine pancreas.** The exocrine part of the gland consists of closely packed spherical or pear-shaped serous acini. Several columnar to pyramidal acinar cells, with round basal nuclei, face a small central lumen in each **serous acinus**. Basal cytoplasm is basophilic; apical cytoplasm is more eosinophilic. Small clear centroacinar cells (**CA**) in acini centers help distinguish this purely serous gland from others, such as the parotid salivary gland. A small **duct**, in the connective tissue stroma, conveys secretions from acini to larger pancreatic ducts. 385×. H&E.

▶ **LM of part of a mixed salivary gland.** Several pale **mucous acini** surround two round **serous acini**. Serous cells have conspicuous, dark-stained secretory vesicles; mucous cells look vacuolated and washed out. EM in 2.15 shows the area in the square in detail. 600×. Toluidine blue, plastic section.

EXOKRINNÍ SEKRECE – SERÓZNÍ ŽLÁZY A HIERARCHIE VÝVODŮ

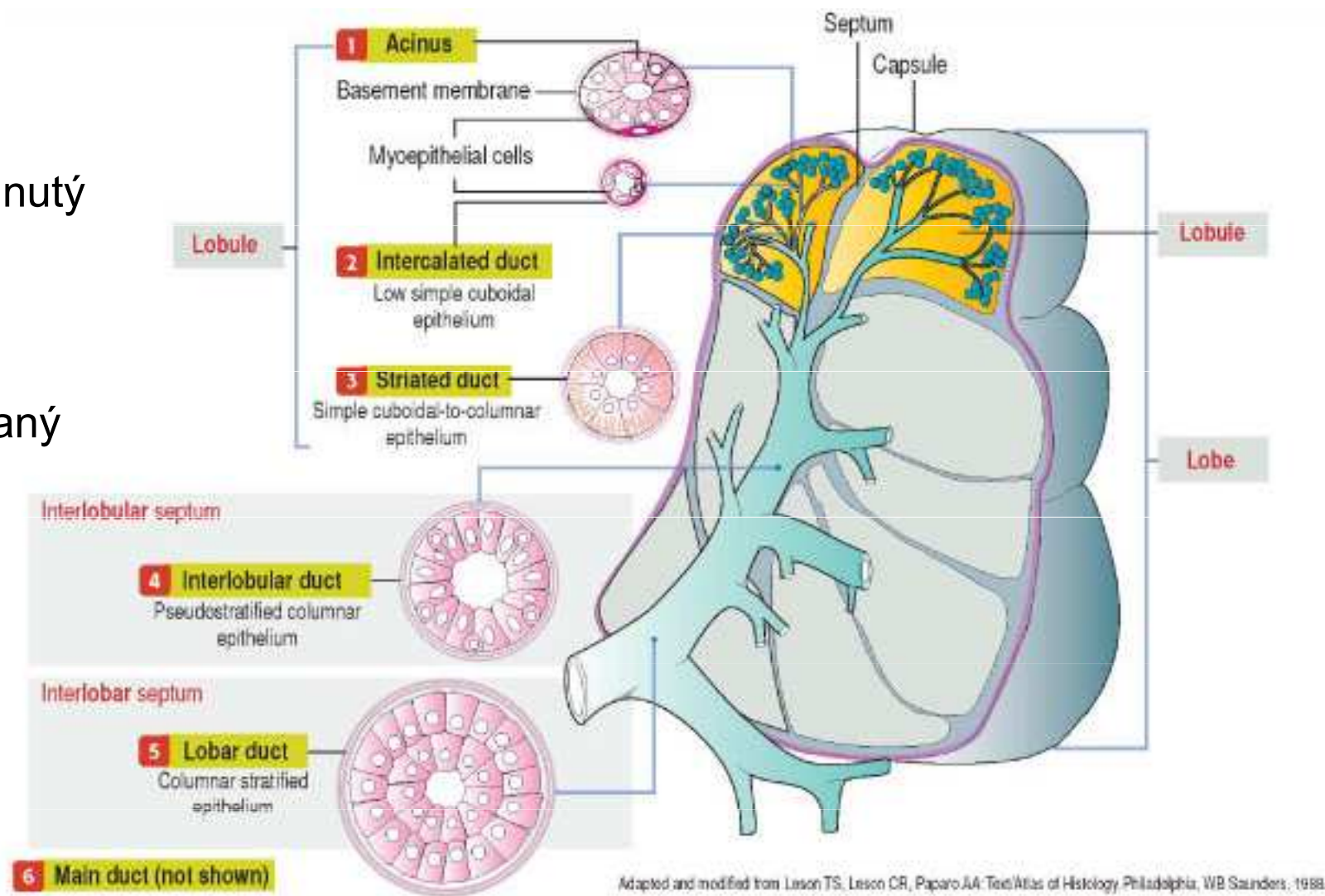
Vsunutý

Žíhaný

Intralobulární

Interlobulární
(lobární)

Hlavní

Výška epitelu a počet jeho vrstev se zvyšují směrem ústí žlázy

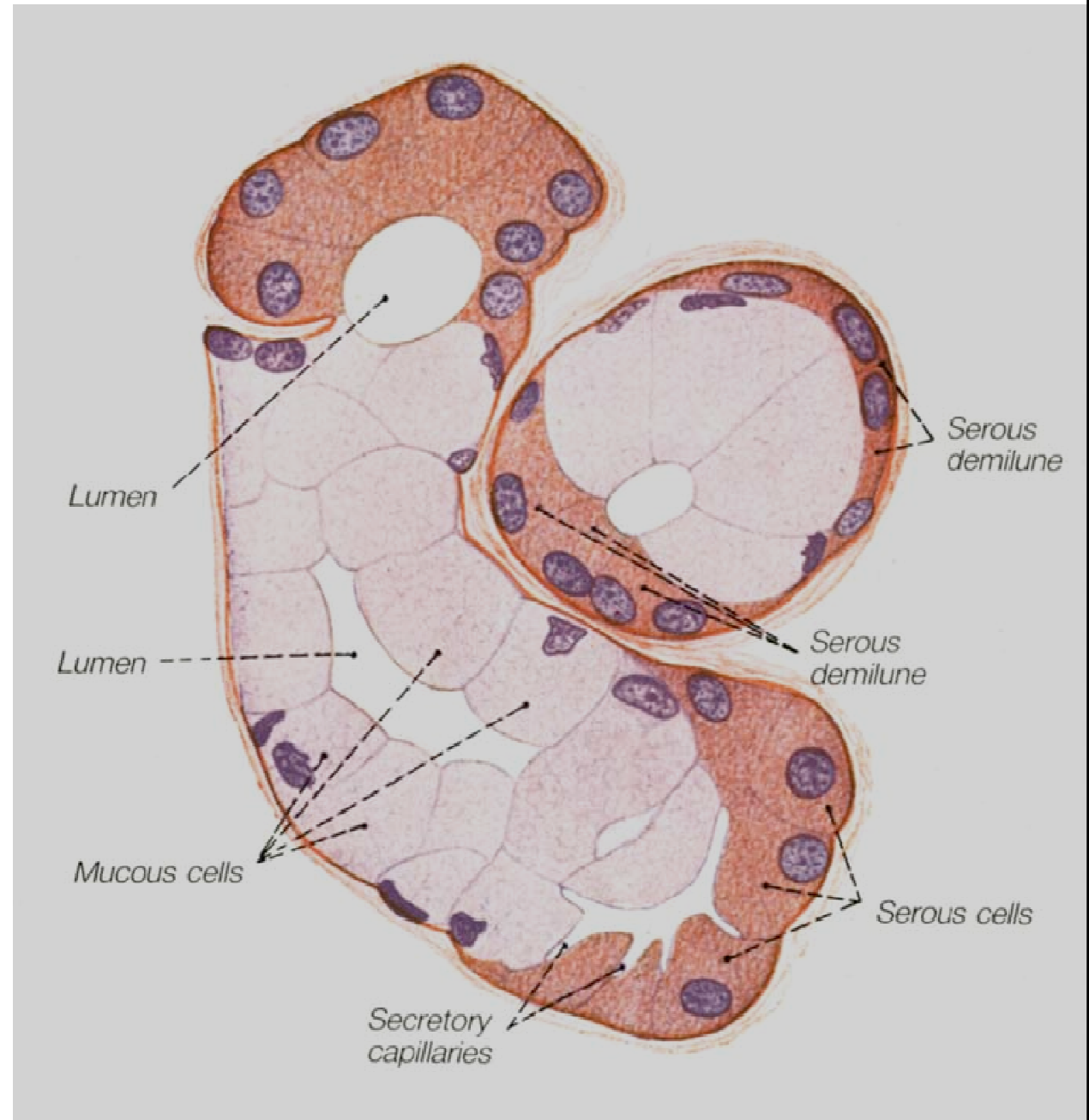

EXOKRINNÍ SEKRECE – SLOŽENÉ ŽLÁZY

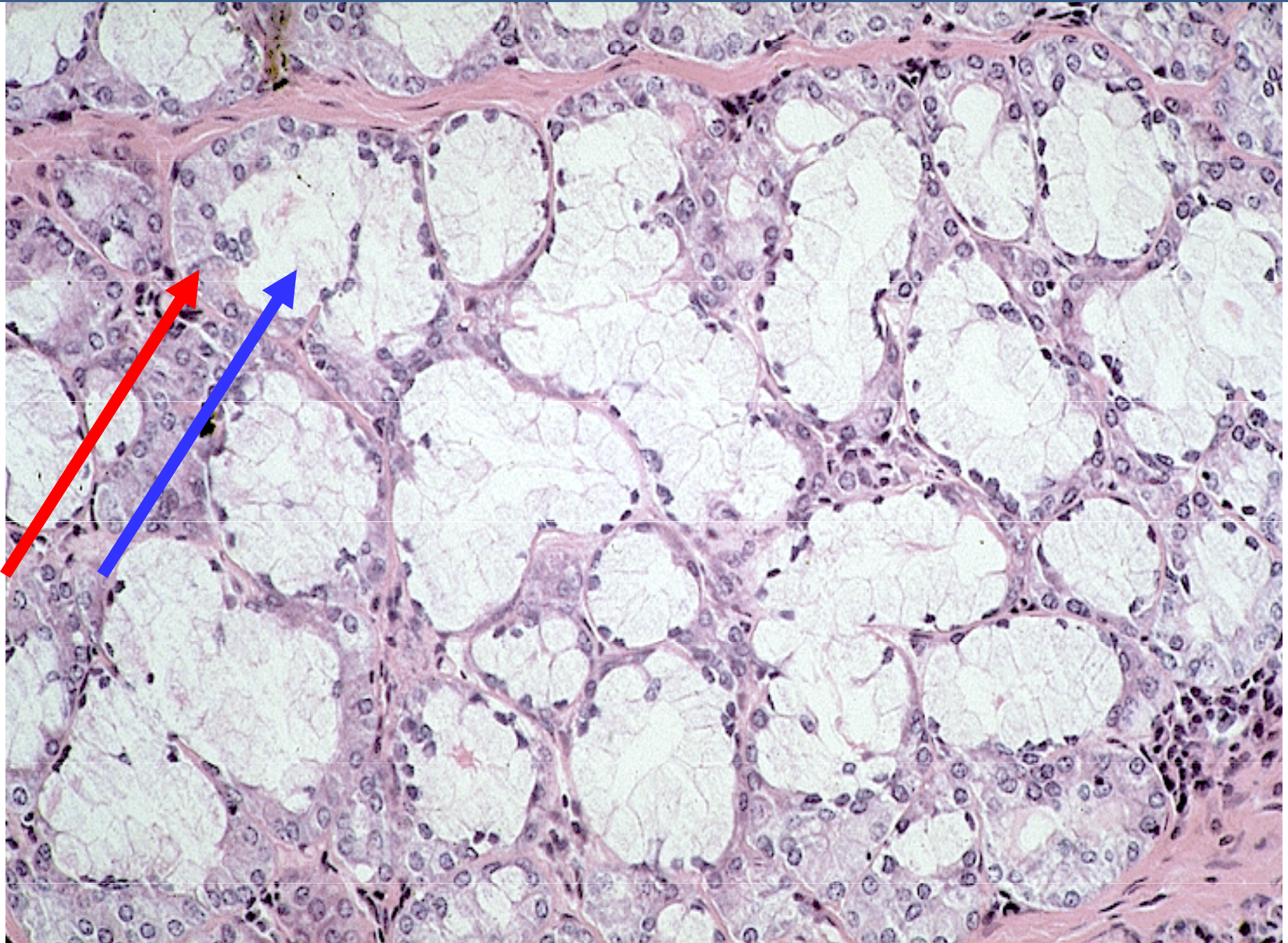
- mucinózní i serózní
- Gianuzziho lunuly (demiluny)

Giuseppe Oronzo Giannuzzi
(1838-1876)

EXOKRINNÍ SEKRECE – GIANNUZZIHO LUNULY (SERÓZNÍ DEMILUNY)

Žlázový epitel zblízka

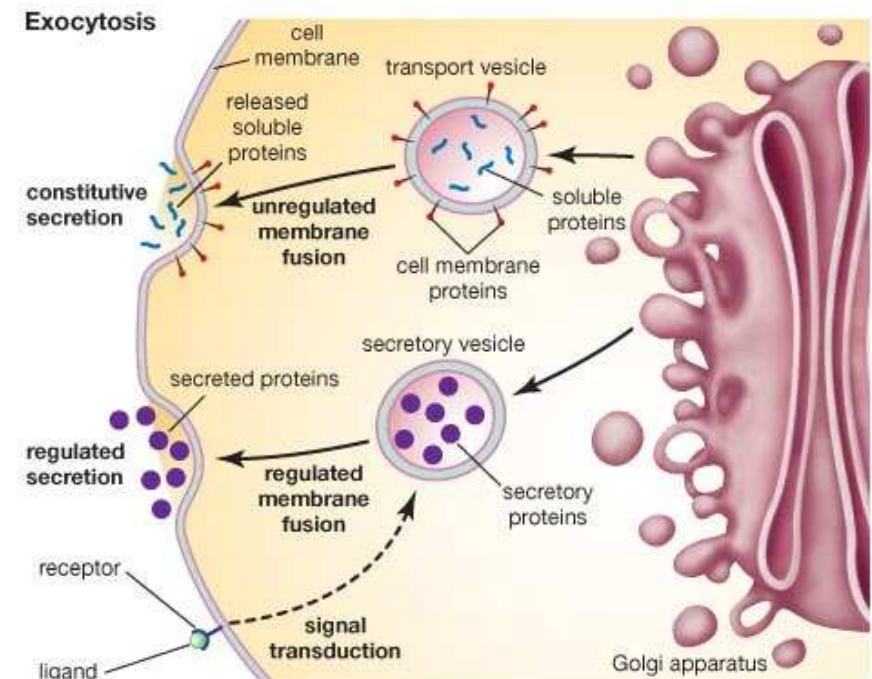
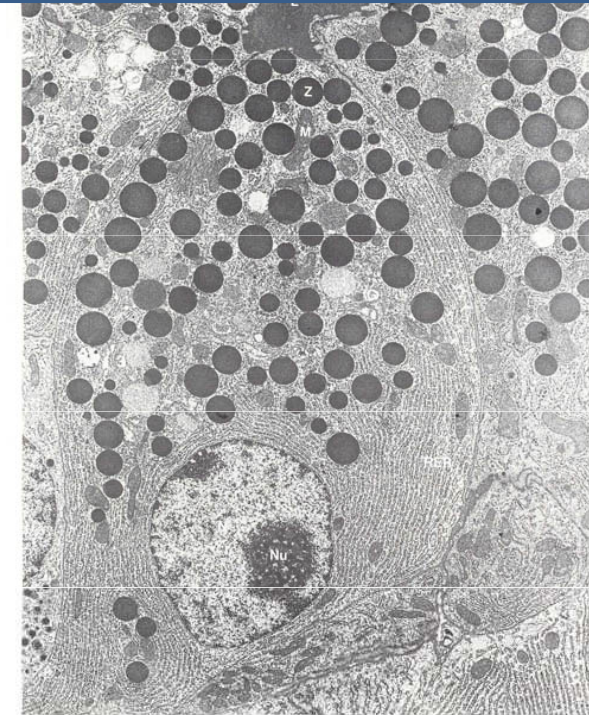
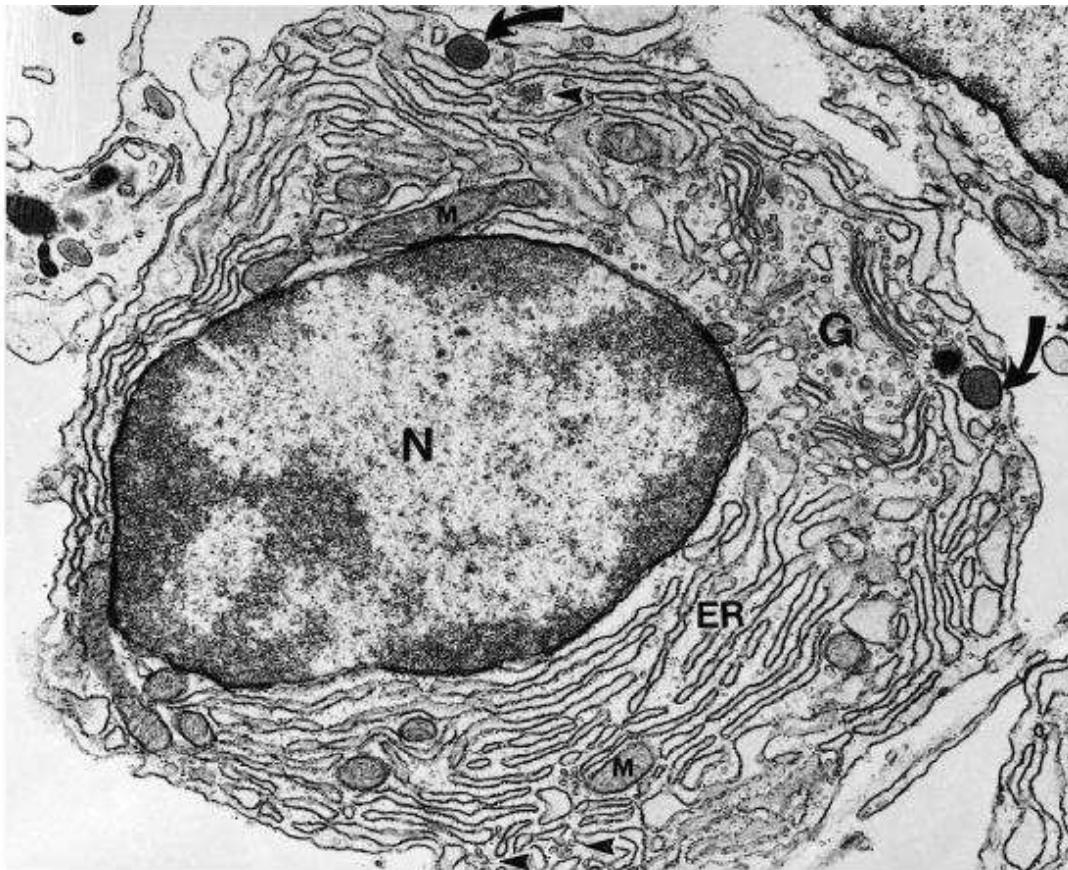
Ultrastruktura buněk souvisí s
biochemickým charakterem produktu

Pankreatický acinus – serózní žláza, sekreční váčky

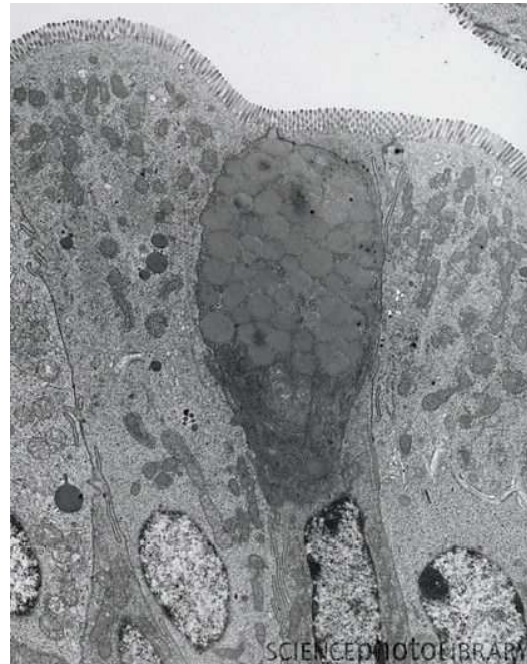
BUŇKY SECERNUJÍCÍ PROTEINY

- velké světlé jádro, zřetelný euchromatin
- vyvinuté RER
- GA/sekreční vezikuly
- sekret nízké viskozity (serózní)
- pankreas, slinné žlázy

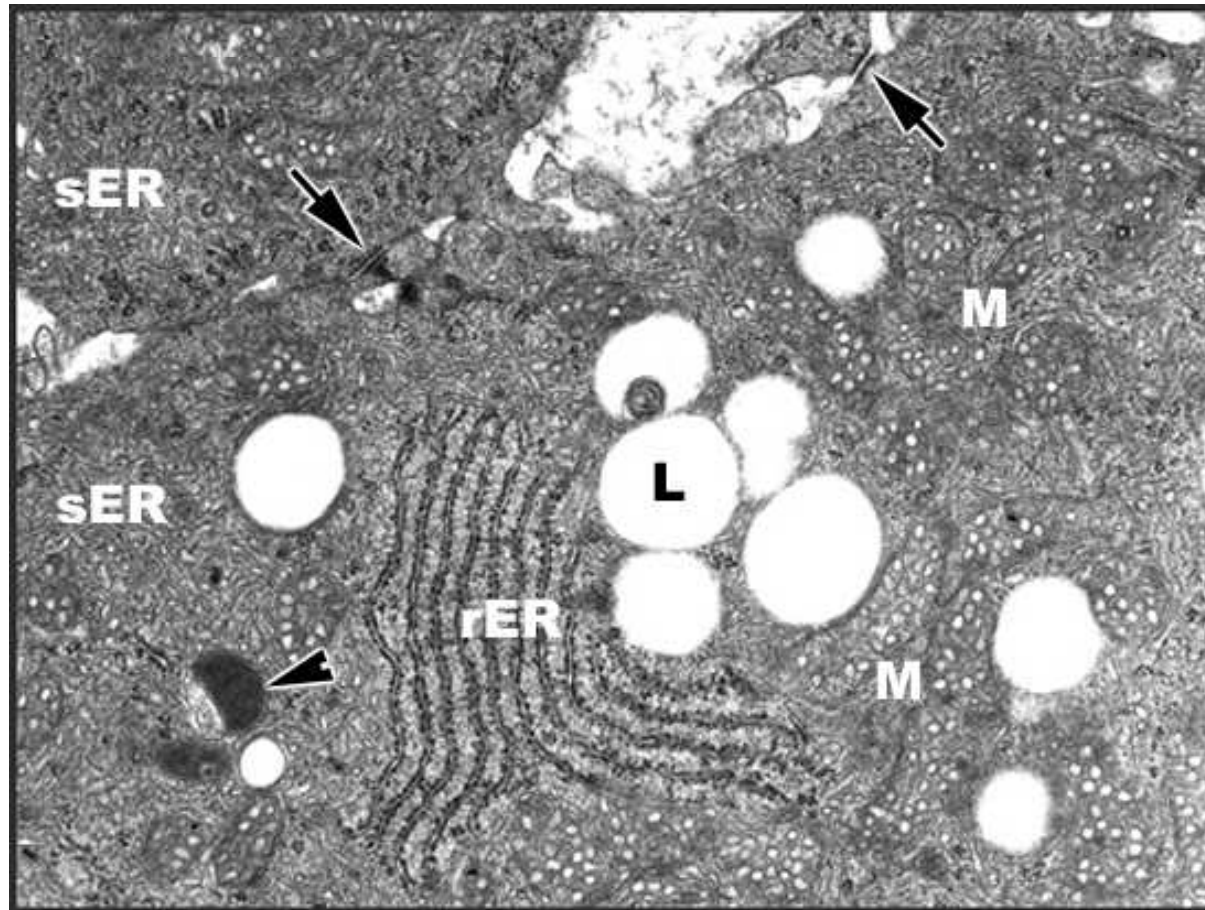
BUŇKY SECERNUJÍCÍ MUKUS

- rER, GA, exocytóza
- Glykoproteiny, polysacharidy
- fibrogranulární vezikuly
- pohárkové buňky
- buňky muciózních tubulů

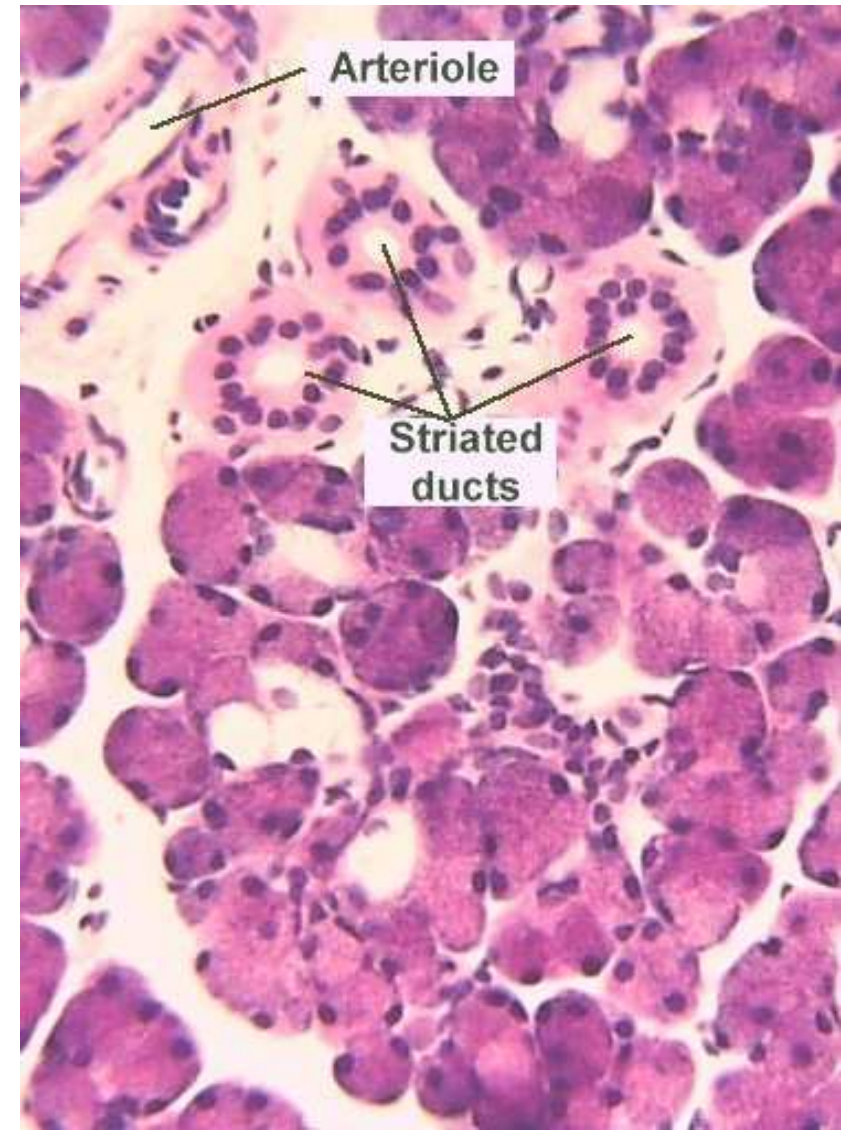
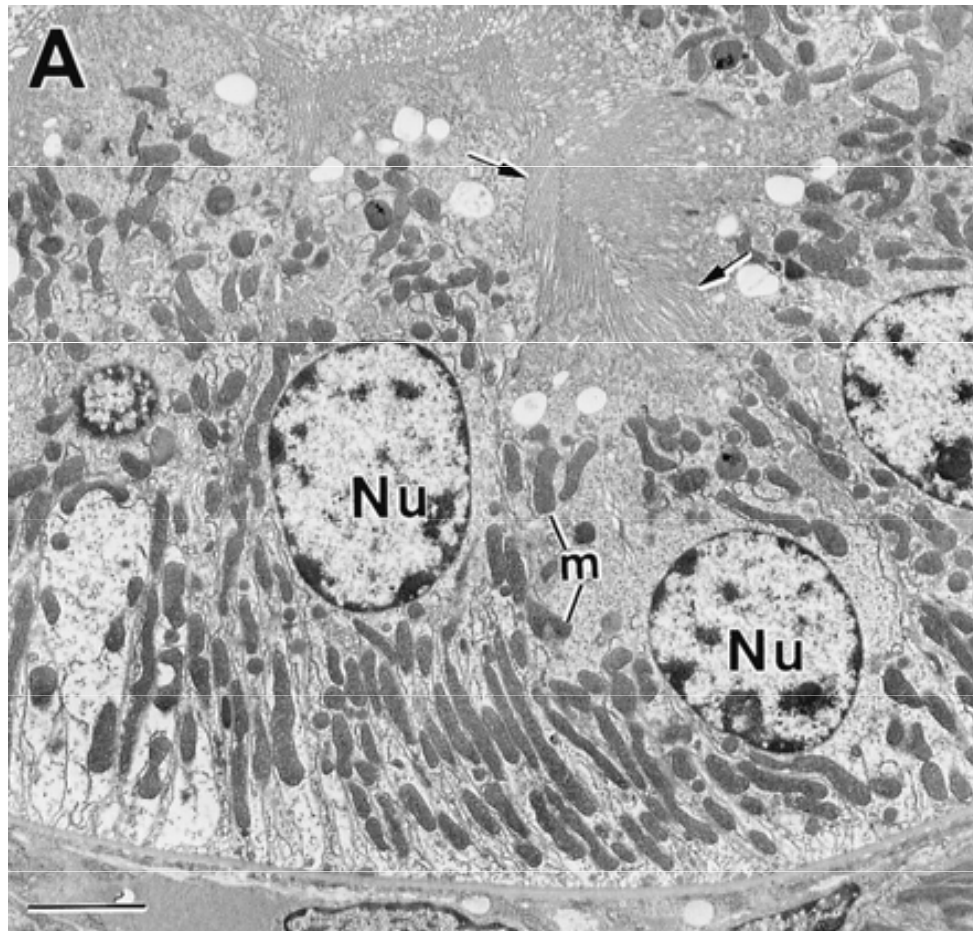
BUŇKY SECERNUJÍCÍ STEROIDY

- Vyvinuté sER
- Mitochondrie s tubulózními kristami
- Lipidové kapénky

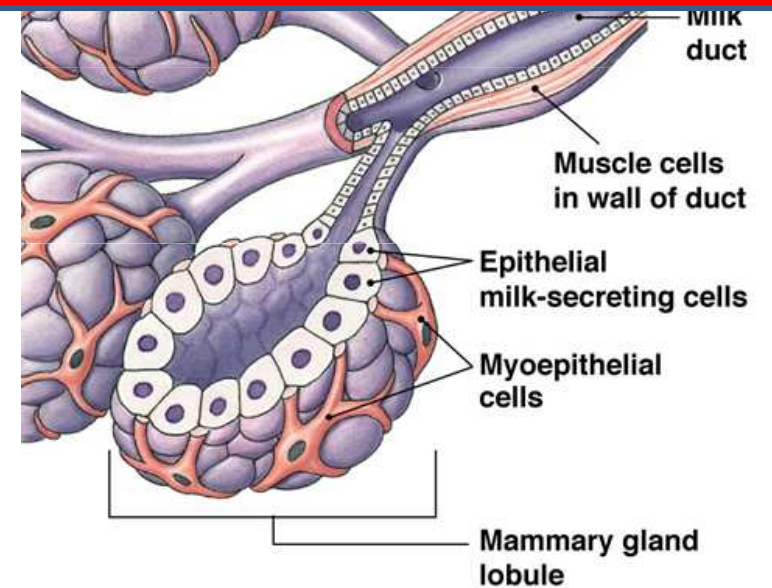
BUŇKY TRANSPORTUJÍCÍ IONTY

- Membránové invaginace, bazální labyrint
- Acidofilní cytoplazma
- Proximální tubuly ledvin, žíhané vývody slinných žláz

MYOEPITELOVÉ BUŇKY

- Oploštělé, hvězdicovité, s prstovitými výběžky
- Kontraktilní, obklopují acinus nebo vývod
- Aktinová mikrofilamenta, myozin, tropomyozin, cytokeratin
- Koordinace kontrakce – nexy (gap junctions)
- Slinné, slzné, potní mléčné žlázy, semenotvorné kanálky

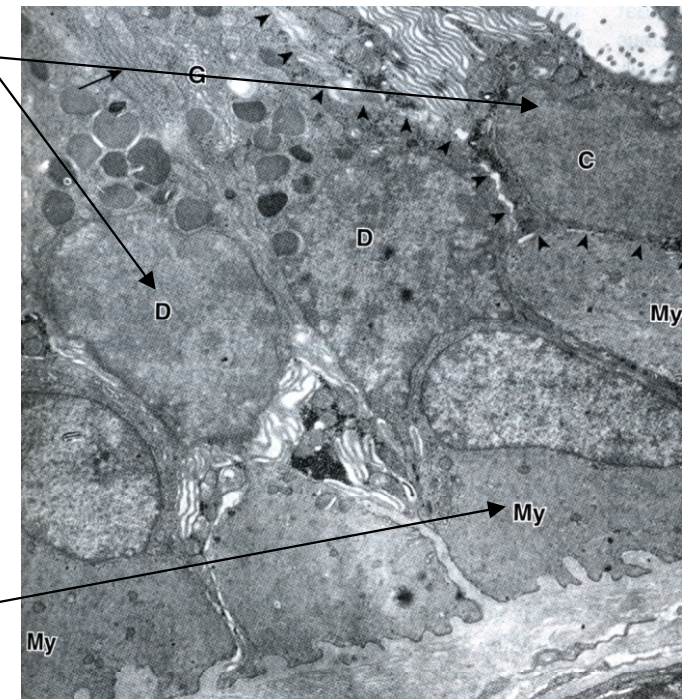
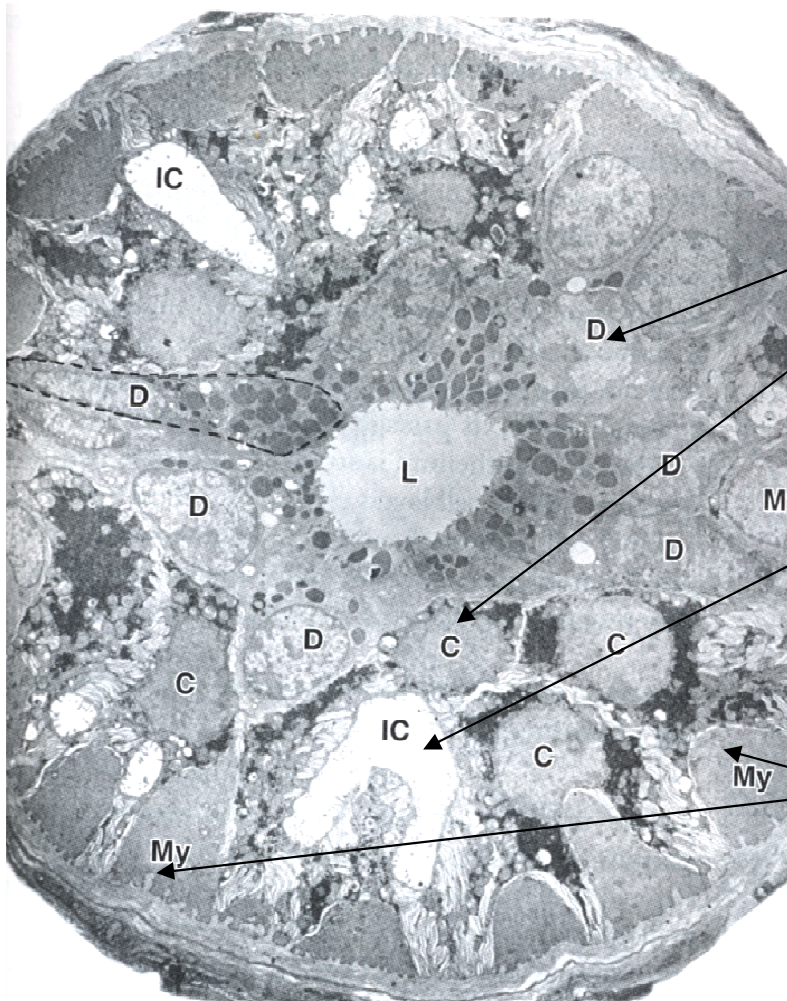

Potní žláza

Sekreční buňky (D, C)

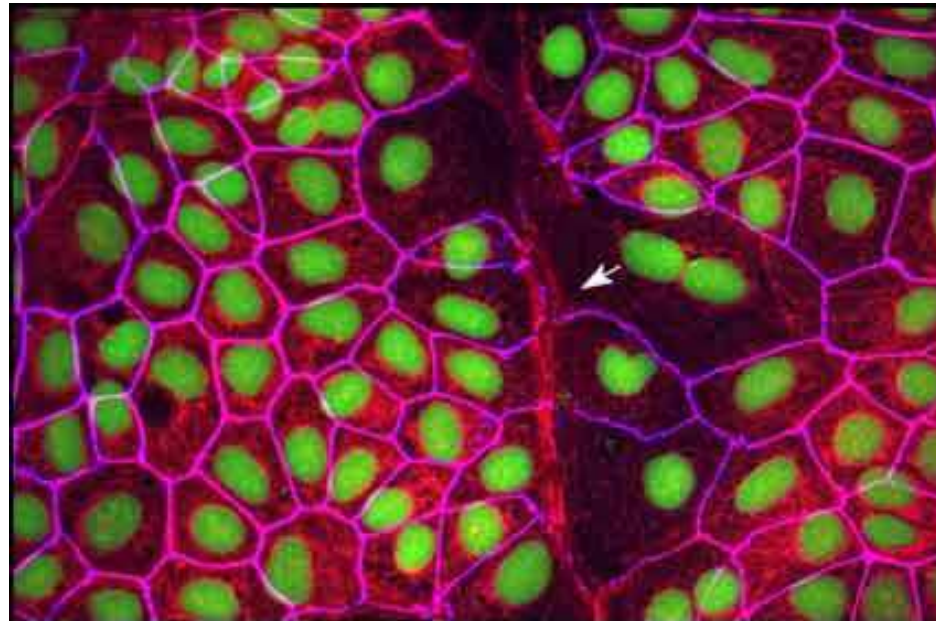
Mezibuněčný vývod (IC)

Myoepitelové buňky

Regenerace a plasticita epiteliální tkáně

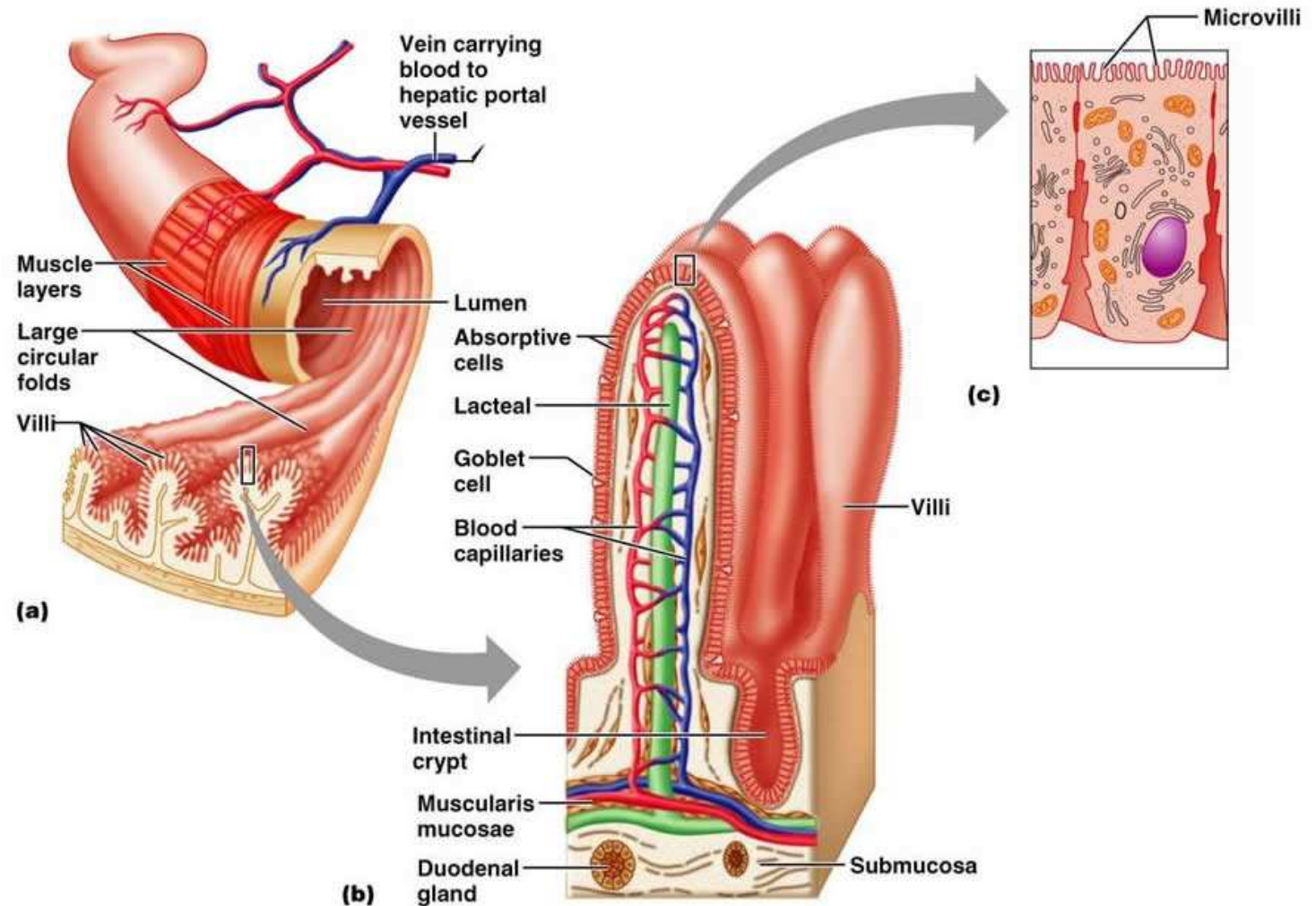
REGENERACE EPITELIÁLNÍCH TKÁNÍ

Různé epitely mají různou schopnost regenerace (epidermis × smyslový vnitřního ucha)

Multi- a oligopotentní kmenové buňky

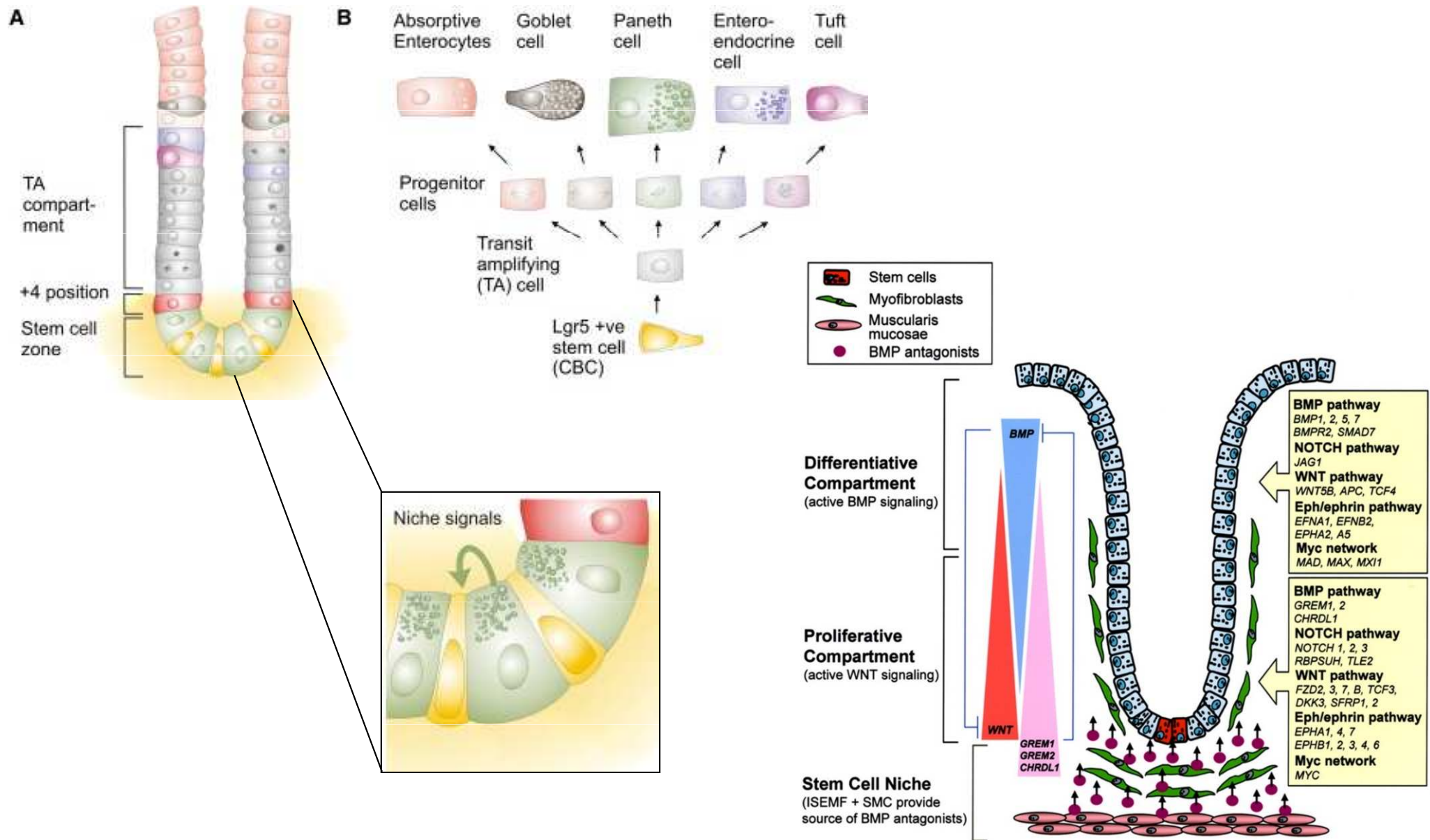
Mikroprostředí – *stem cell niche*

Příklad: Obnova střevního epitelu

REGENERACE EPITELIÁLNÍCH TKÁNÍ

Příklad: Obnova střevního epitelu - 3-5 dnů

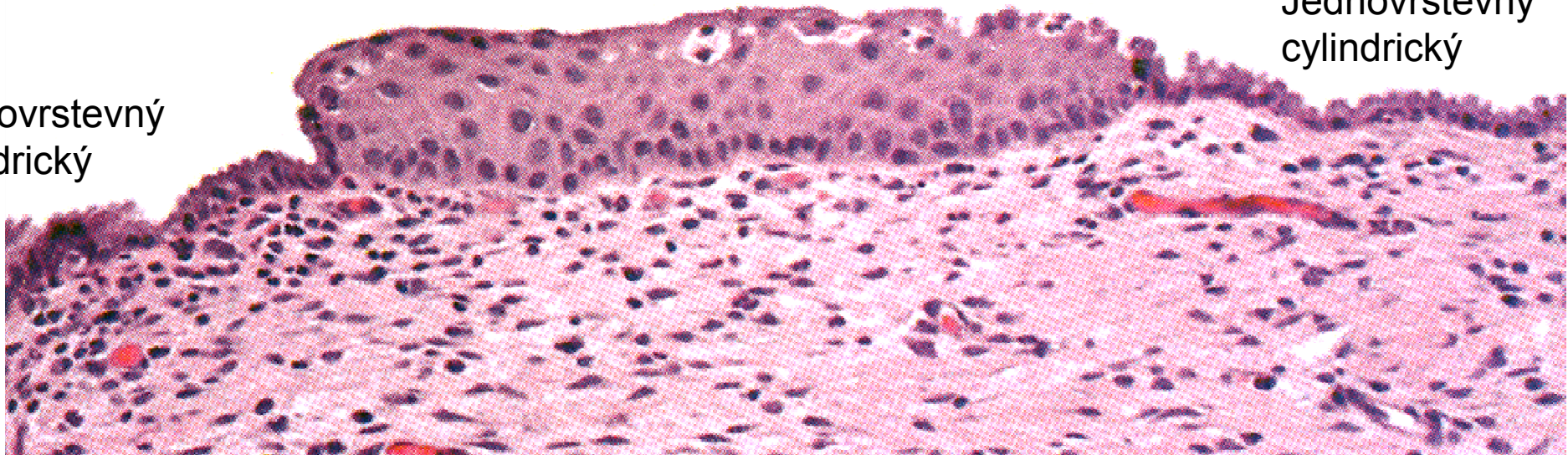
Abnormální plasticita:

▪ Metaplasie

Vícevrstevný dlaždicový

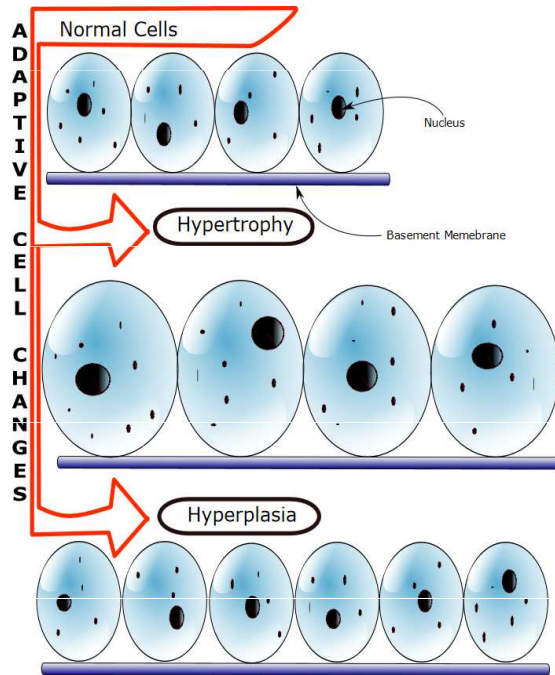
Jednovrstevný
cyldrický

Jednovrstevný
cyldrický

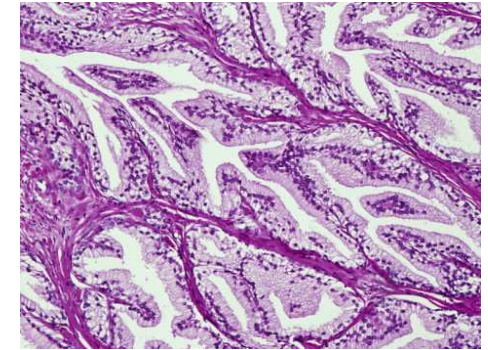
- Diferencovaný epitel je nahrazený jiným typem diferencovaného epitelu
- Skvamózní metaplazie děložního krčku (jednovrstevný cyldrický - vrstevnatý dlaždicový)
- Respirační cesty (jednovrstevný cyldrický s řasinkami - vrstevnatý dlaždicový)
- Prekanceróza; obvykle v místech chronického poškození (kuřáci)

■ Hyperplasie a hypertrofie

Normální
prostatická tkáň

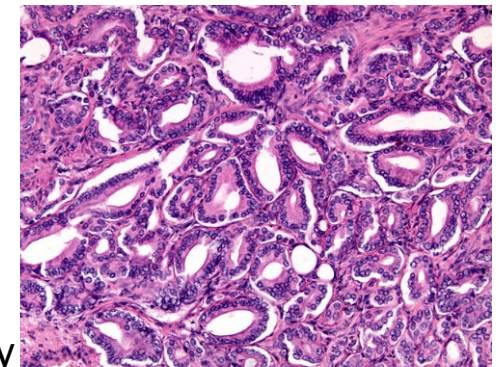
Prostata

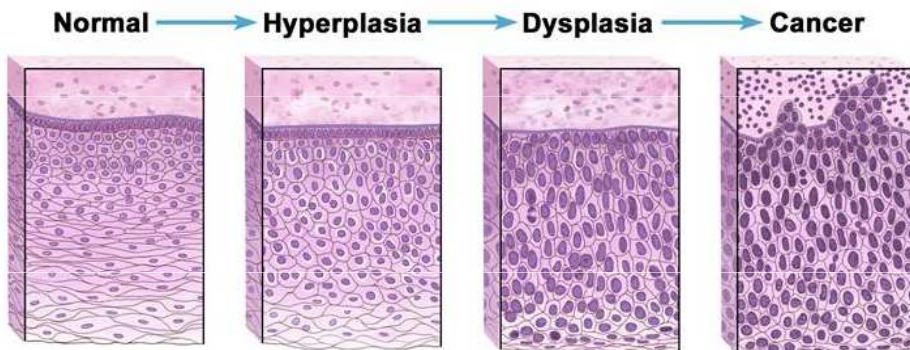
Hypertrofie: roste velikost buněk

Hyperplasie: roste počet buněk

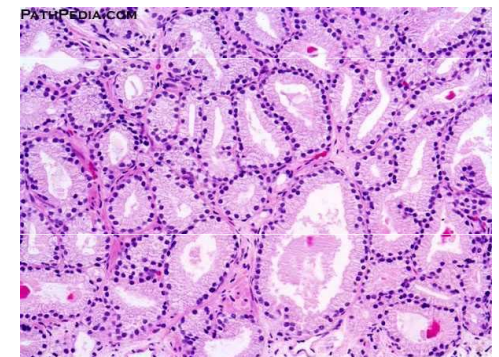
Hyperplasie
žlázového
epitelu prostaty

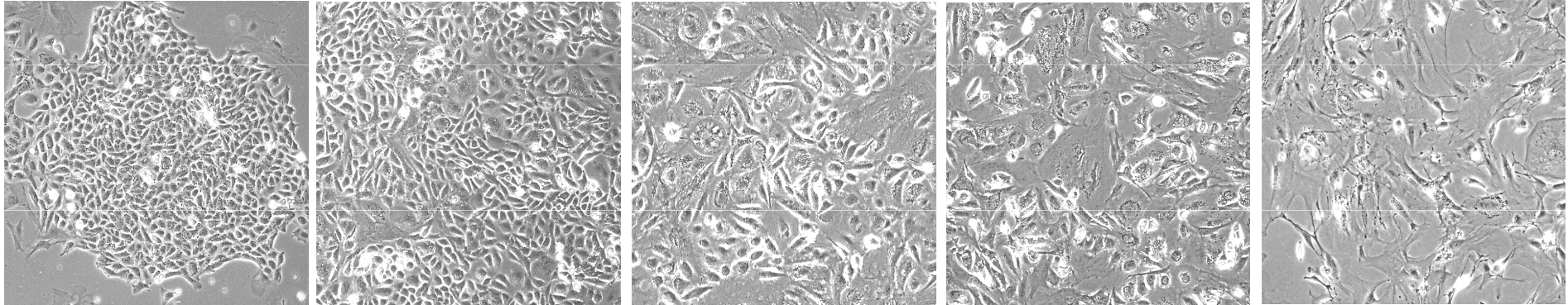
■ Dysplasie porucha diferenciacce

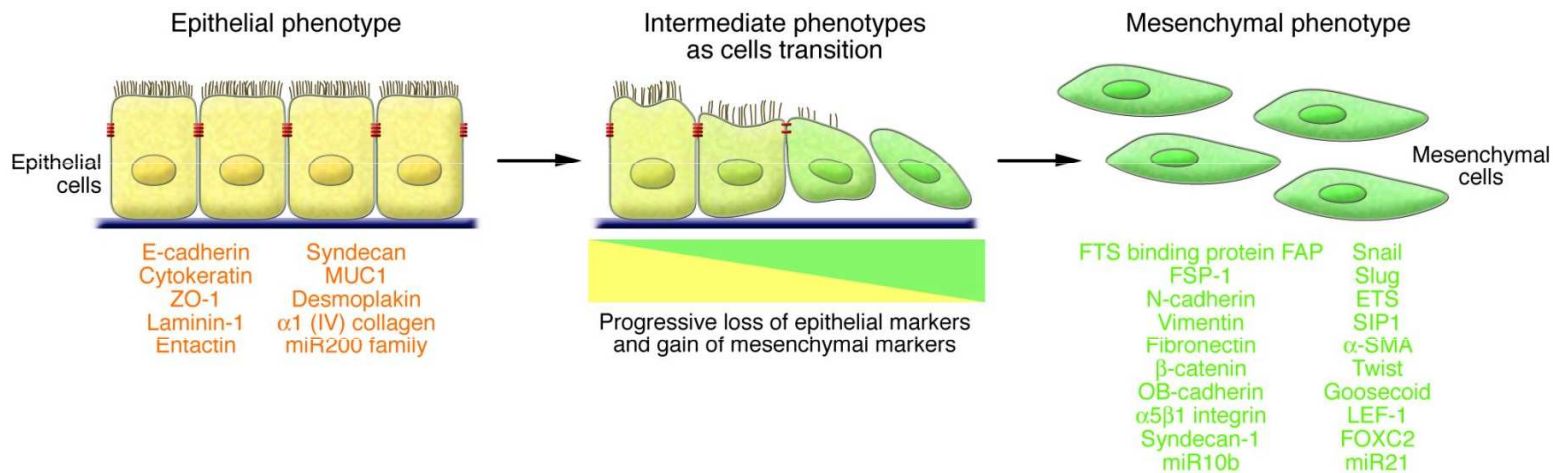
Adenokarcinom
prostaty

Epiteliální – mesenchymální tranzice (EMT)

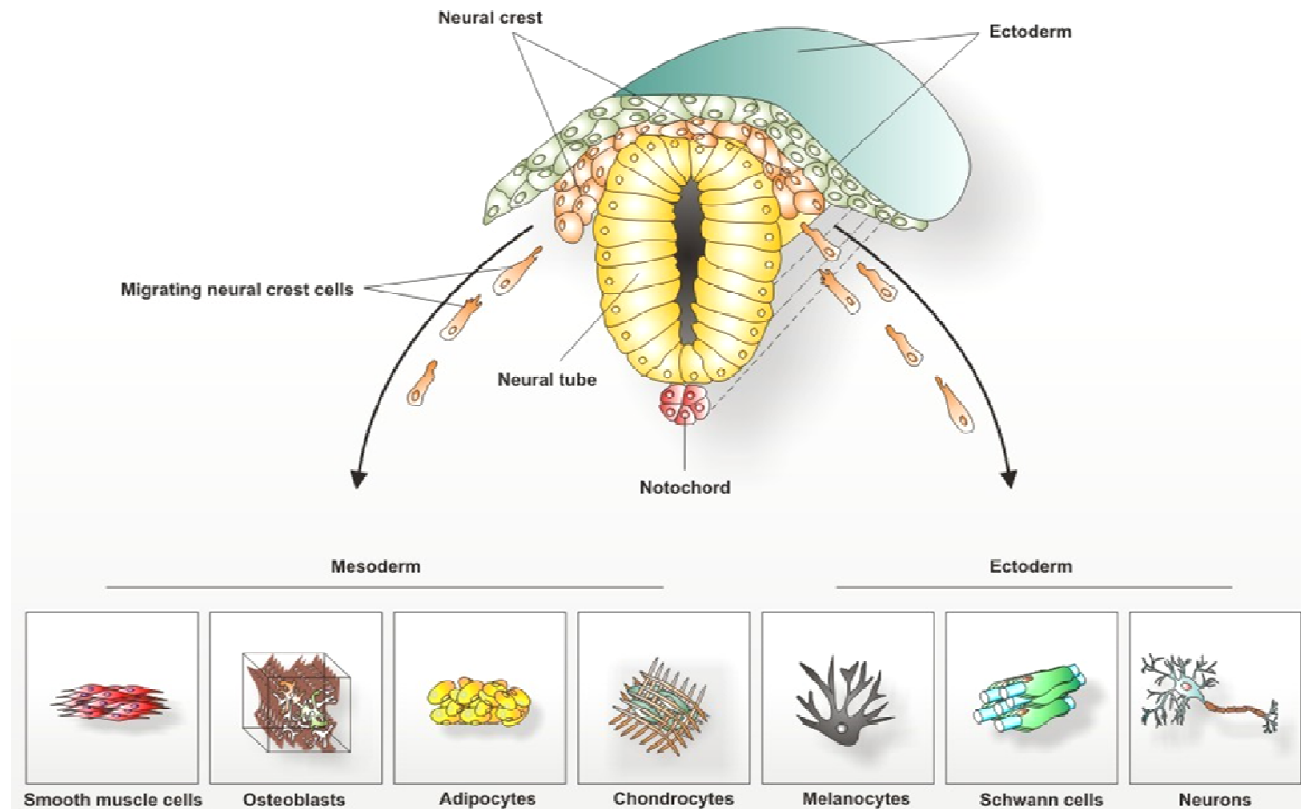
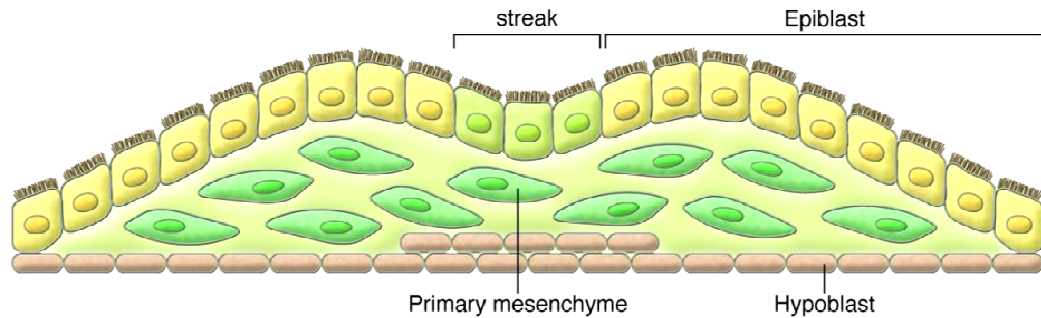
Změna fenotypu z epiteliálního, soudržného, na mesenchymální (migrující, produkující ECM).

PLASTICITA EPITELOVÉ TKÁNĚ

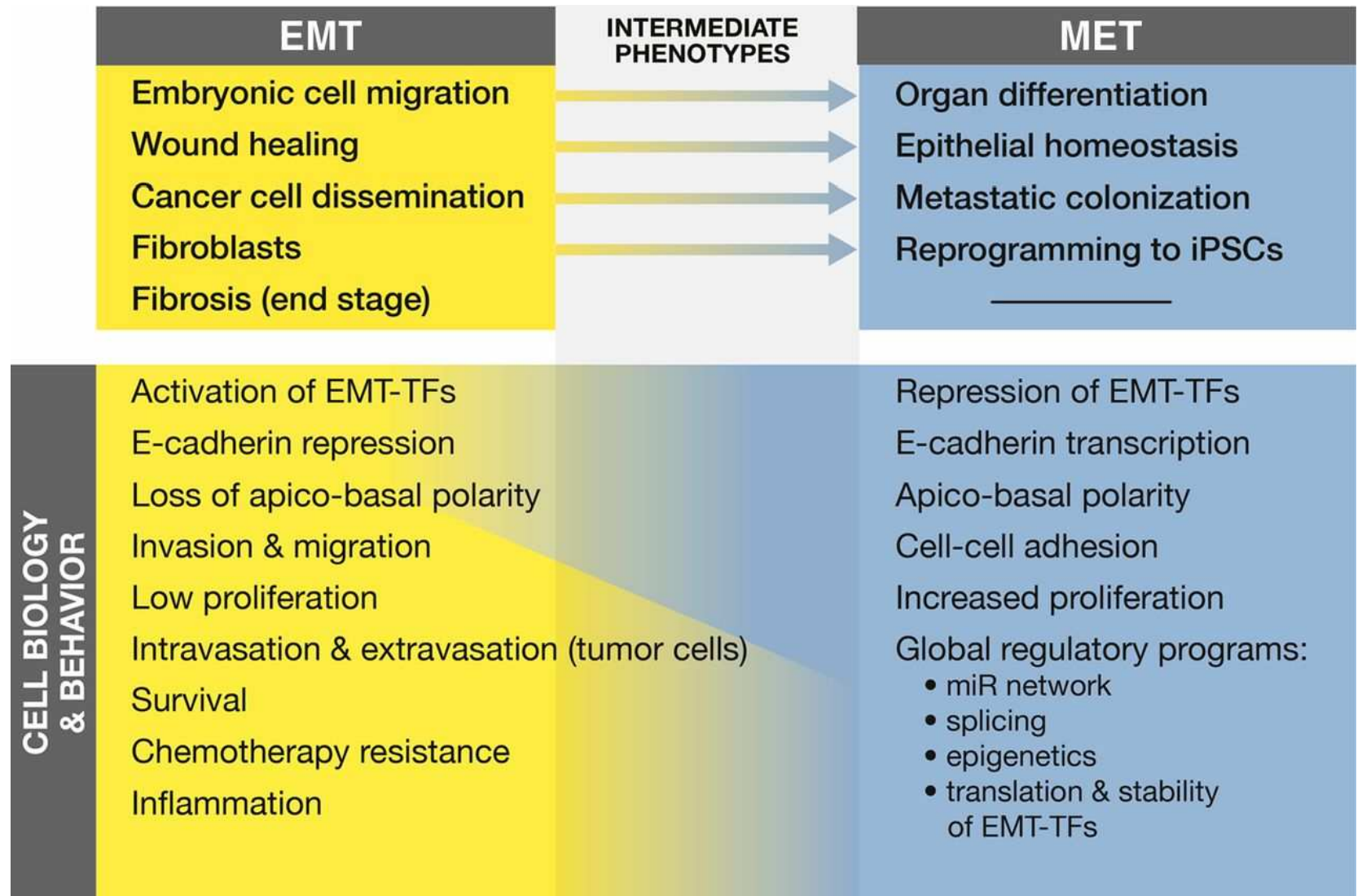
Proces EMT je důležitý v embryonálním vývoji

Např. delaminace buněk neurální lišty z neuroektodermu (epitel)

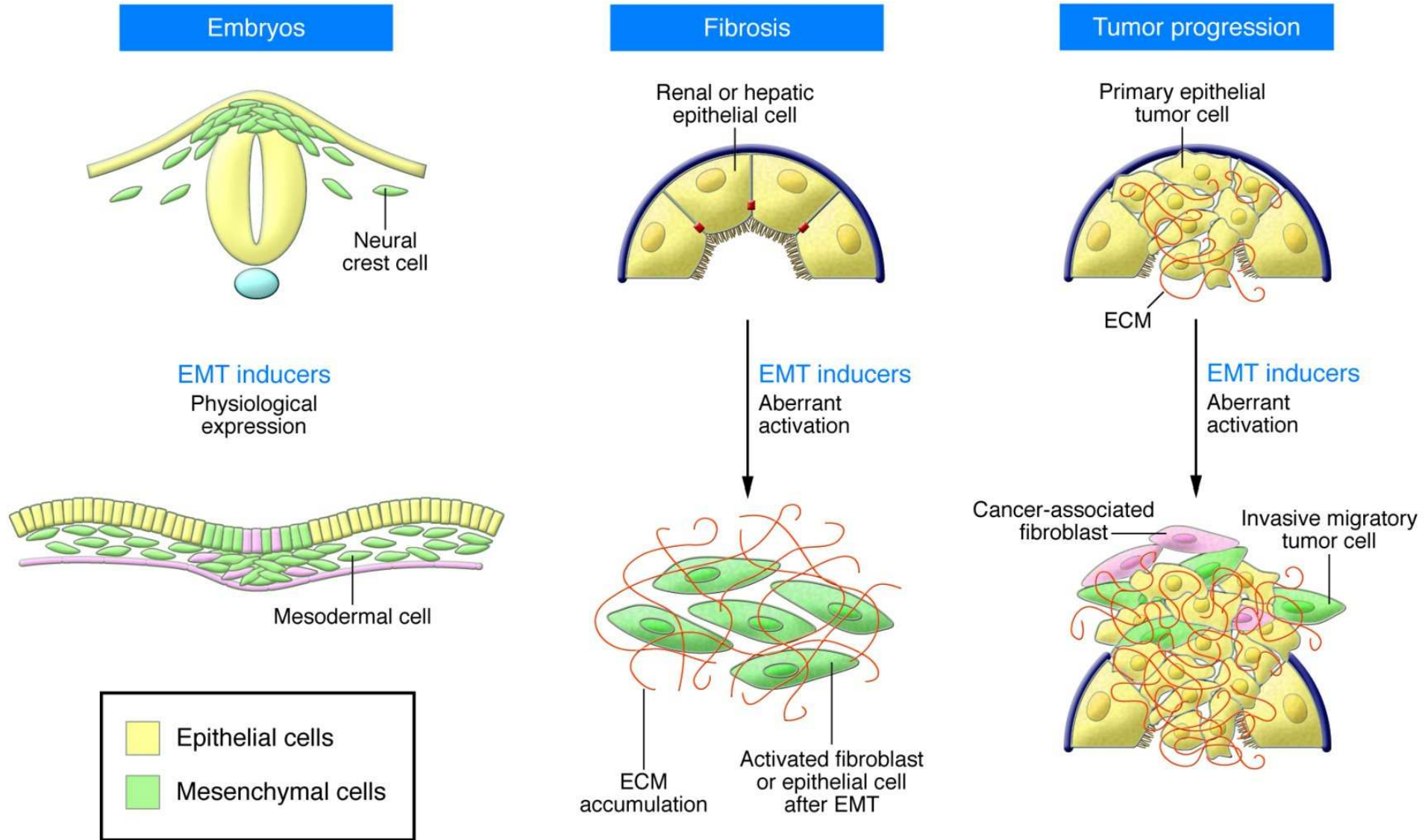
EMT ↔ MET

Jde to i naopak - proces EMT-MET je flexibilní a je v pozadí mnoha biologických dějů i onemocnění, např. fibróz a nádorů

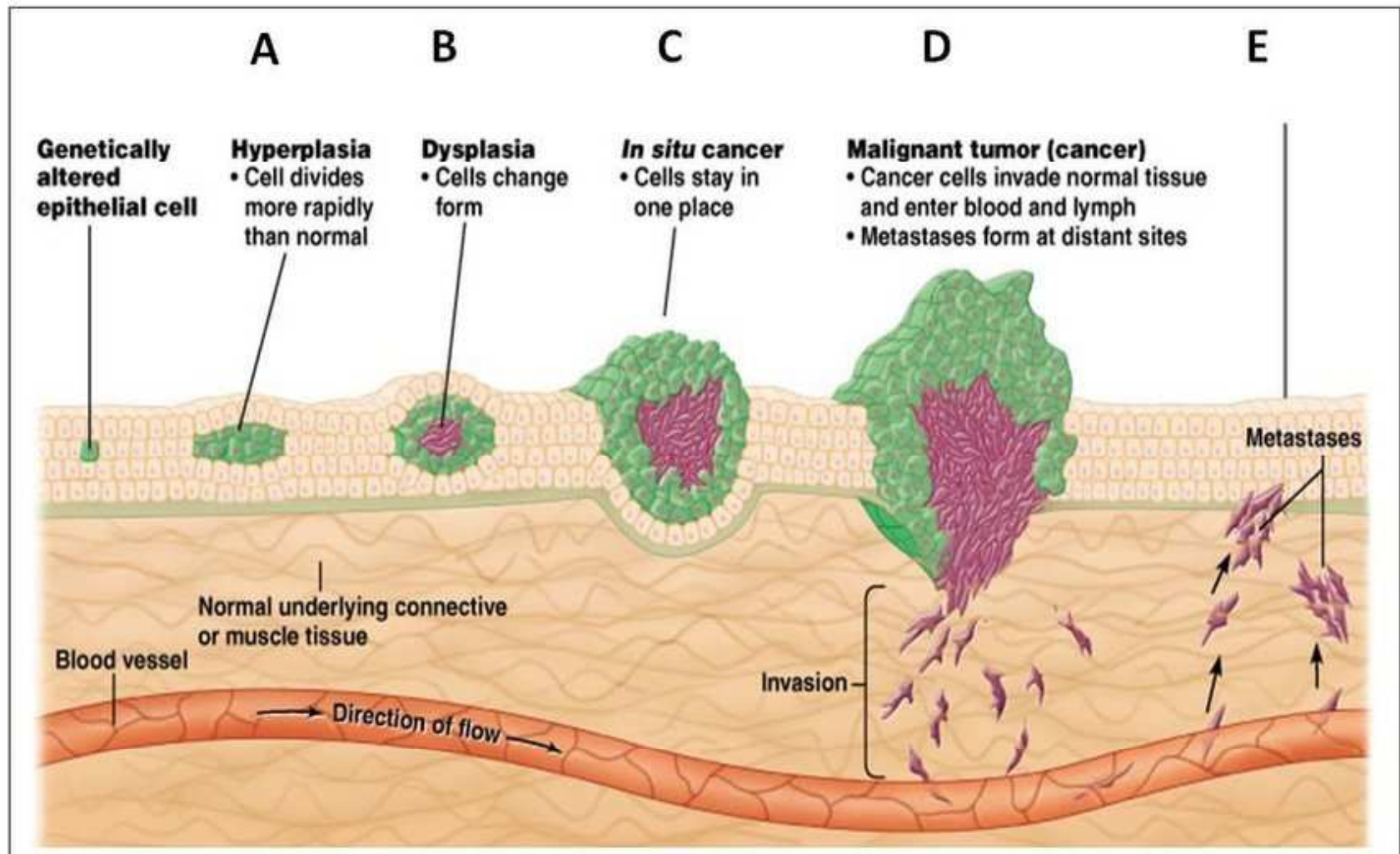

ABNORMÁLNÍ PLASTICITA EPITELOVÉ TKÁNĚ

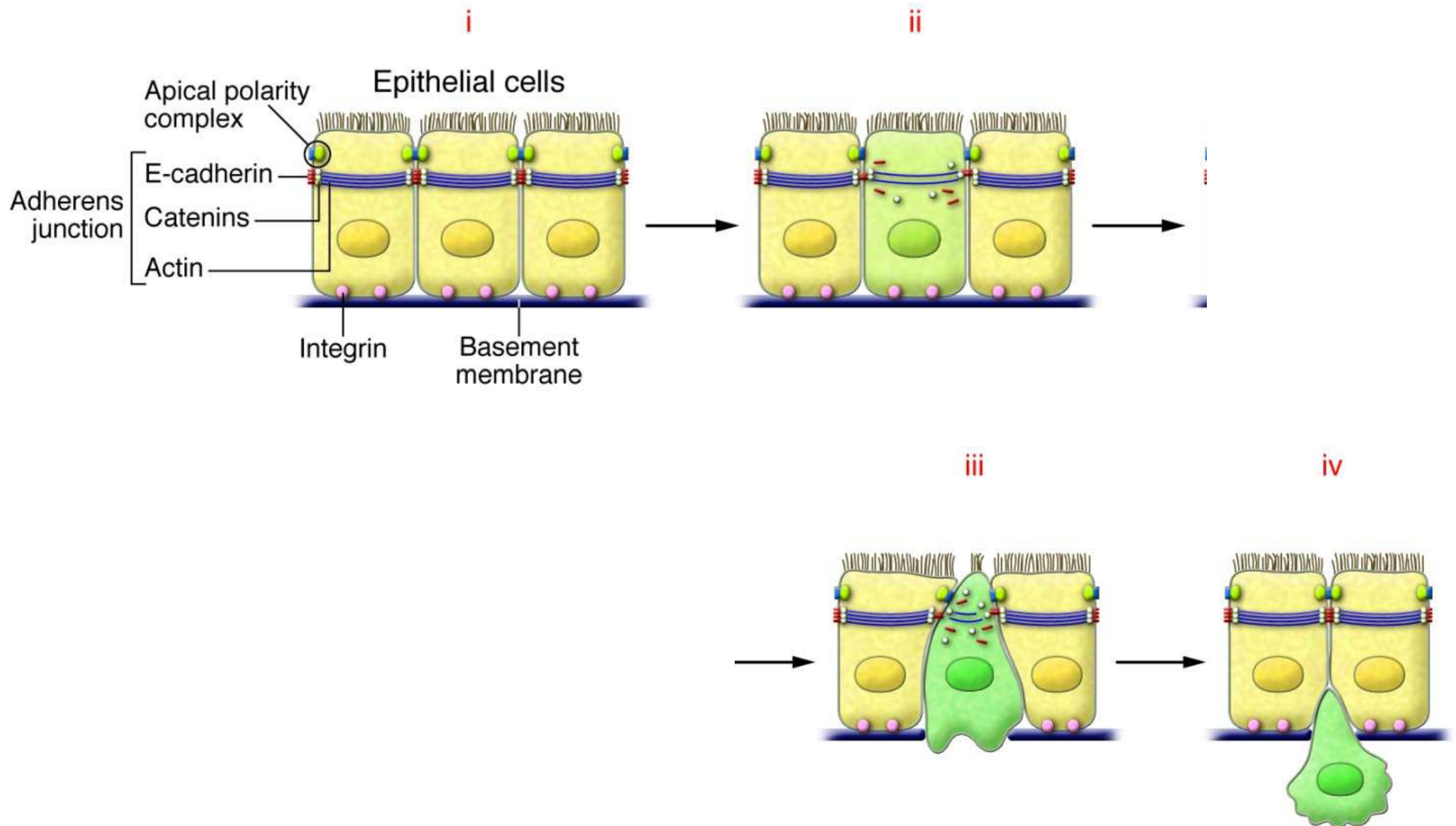
PLASTICITA EPITELOVÉ TKÁNĚ

U nádorových onemocnění hraje EMT roli v diseminaci primárního tumoru a tvorbě metastáz.

PLASTICITA EPITELOVÉ TKÁNĚ – DISEMINACE NÁDOROVÉ TKÁNĚ

Buňky ztrácí adhezivní molekuly a získávají schopnost migrovat

Děkuji za pozornost

<http://www.med.muni.cz/histology>

pvanhara@med.muni.cz